"cogito ergo sum"

HAYALET

Kasım 2018 Sayı 18

Resimli Mecmua

Hayalet
Kasım 2018

Sayı: 18

Yayın yönetmeni
Mehmet Kaan Sevinç

Yayın Danışmanı
Süheyl Toktan

Hayalet Kasım 2018
Sayı 18'nın oluşmasında
değerli katkıları ile
destek veren arkadaşlarımız

Atilla Bilgen - Aynur Kulak
Elvan Adıgüzel - Hakan Karataş
Gökçe Mehmet Ay - Gülhan D Sevinç
Mehmet Berk Yaltırık - Melehat Yılmaz
Mesut Ekener - Reha Ülkü
Süheyl Toktan -Tayfun Öneş
Tevfik Emre - Okan Kasnak
Oğuz Özteker - Ümit Kireççi

Grafik Tasarım
Gülhan D Sevinç

e-Mail
hayaleteposta@gmail.com

Editörden

Merhaba...

Hayal'et sayı 18 ile tekrar sizlerle birlikteyiz.
MFÖ'nün bir şarkısının dizelerinde söylendiği gibi

"Nerden başlasam,
nasıl anlatsam"

Yazmak, çizmek, boyamak, tasarlamak…
Vallahi hepsi bu editör yazısını yazmaktan daha kolay.
Ziya Paşa'nın bu muhteşem beyit inde belirttiği gibi

"Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde"

Meali şöyledir:
"Çok konuşan; her söylediğini yapabilir anlamına gelmez...
O yüzden az laf çok iş...Yani lafa değil… İcraata bakacaksın canım ciğerim...."

Sizler bu sayıyı okurken biz işimize bakalım, sayı 19'un hazırlıklarına başlayalım.

Hepinize iyi okumalar.

Hayal'et Resimli Mecmua

SERGİ

KADIKÖY BELEDİYESİ
KARİKATÜR
EVİ

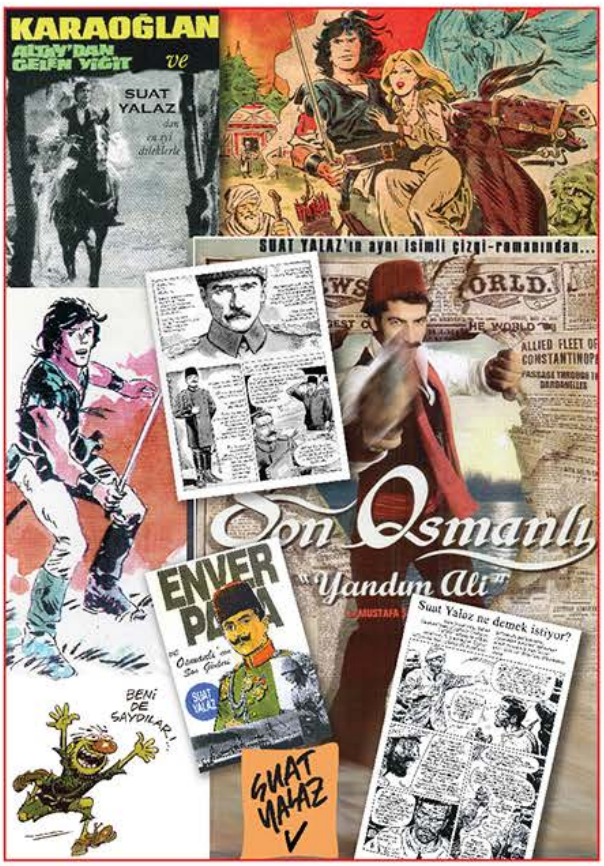

Kolaj: Hikmet Yamansavaşçılar

Suat Yalaz
Bir Garip Bencileyin

08 Aralık 2018-08 Ocak 2019

Karikatür Evi Sergi Salonu | **Açılış: 08 Aralık 2018 Cumartesi 16.00**

0216 418 10 49, Hasanpaşa Mah. Kurbağalıdere Cad. No: 69 Kadıköy

DAVETLİSİNİZ

KADIKÖY BELEDİYESİ

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | /kadikoybelediye

Duyduk Duymadık

Demeyin...

Bu; Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'ndeki sergi, benim ikinci sergim oluyor.

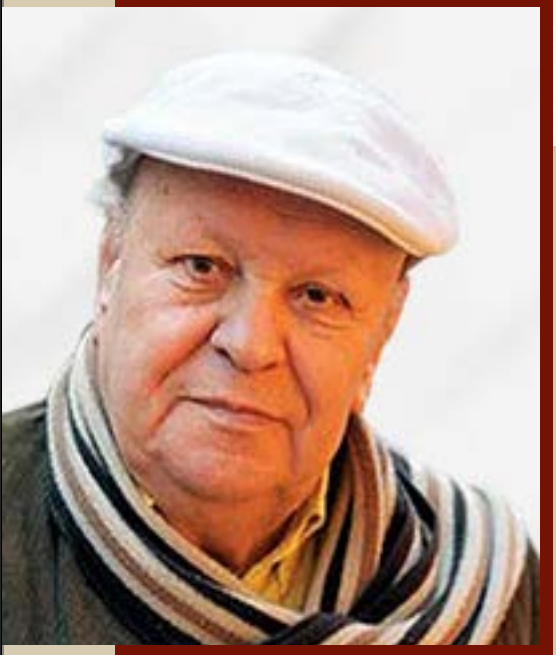

BİR GARİP BENCİLEYİN

08 aralık 2018-08 Ocak 2019

"Bu; Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'ndeki sergi, benim ikinci sergim oluyor. Fakir kulunuz bendeniz, ömrüm boyunca okumak, araştırmak, yazmak-çizmek ve filme almak gibi zincirleme eser üretme peşinde koştuğumdan, eserlerimi sergilemek, okuyucularımla buluşmak, tanışmak gibi bir güzel olaya hiç zaman ayıramadım…

Kadıköy Belediyesi'nin, sanatsever halkımıza hizmet vermek için adadığı "Karikatür Evi" adlı tarihi üç katlı köşk, küçük ama çok şirin bir kültür yuvası."

İlk sergisinden 19 yıl sonra, karşı kıyıda, Karikatür Evi'mizde **Suat Yalaz**'ı ağırlıyoruz.

Ücretsiz

Sözüm Meclisten İçeri...
Böylesine güzel bir gökyüzünün altında, bu kadar kötü insan nasıl yaşıyordu...
Dostoyevski
MKAANS

'DEDE KORKUT', UNESCO KÜLTÜR MİRASI LİSTESİNE KABUL EDİLDİ

Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Dede Korkut"un UNESCO Dünya Somut Olmayan Kültür Mirası Temsili Listesi'ne oy birliğiyle kabul edildiği bildirildi.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Dede Korkut"un UNESCO Dünya Somut Olmayan Kültür Mirası Temsili Listesi'ne oy birliğiyle kabul edildiği bildirildi.

Türkiye'nin bir kültür mirası daha UNESCO listelerindeki yerini aldı.

"Dede Qorqud/ Korkyt Ata/ Dede Korkut Mirası: Destan, Masal ve Müzik" çok uluslu dosyası olarak geçtiğimiz yıl mart ayında UNESCO'ya gönderilen Türkiye'nin kültür mirası temsili listesine 17'nci unsur olarak bugün 28.11.2018 itibariyle dâhil edildi.

Mauritius Cumhuriyeti'nin başkenti Port-Louis'te gerçekleştirilen UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması 13. Hükümetler arası Komite Toplantısı'nda temsili listeye alınan Türk destanı artık insanlığın somut olmayan kültürel mirası oldu.

Türkiye bu kararla temsili listeye en çok unsur kaydettiren ilk 5 ülke arasındaki yerini de korudu.

"Dede Korkut: Destan, Masal ve Müzik" dosyası Kazakistan'ın moderatörlüğünde, Azerbaycan ve Türkiye'nin katılımıyla çok uluslu olarak hazırlandı.

'Dede Korkut' etrafında şekillenen destan, masal ve müzik geleneği Türkiye'nin başta kuzeydoğusu olmak üzere ülke genelinde yaşatılıyor.

ÇİZGİ ROMANI YAŞATANLAR ORİJİNAL ÇİZİMLER SERGİSİ

Kasım ayının 17. ve 18. günlerinde Caddebostan Kültür Merkezi(CKM)'nde, Çizgi Roman Okurları Derneği tarafından "Çizgi Romanı Yaşatanlar Orijinal Çizimler Sergisi" başlığı altında içeriğinde söyleşi ve film gösterimlerininde bulunduğu bir etkinlik gerçekleştirildi.

Kasım ayının 17. ve 18. günlerinde **Caddebostan Kültür Merkezi(CKM)**'nde, Çizgi Roman Okurları Derneği tarafından **"Çizgi Romanı Yaşatanlar Orijinal Çizimler Sergisi"** başlığı altında içeriğinde söyleşi ve film gösterimlerininde bulunduğu bir etkinlik gerçekleştirildi.

2017 yılı Mayıs ayında, rahmetli Haluk YÜCESOY öncülüğünde kurulan dernek, amaç olarak kendine, ülkemizdeki tüm çizgi roman türleri ile ilgilenen, ilgili olan, ticaretini yapan, emek veren ve bilhassa okuyan herkese ulaşabilmek, hep birlikte güç birliği oluşturabilmeyi, ülkemizdeki genç çizer ve yazarların çizgi romana olan ilgisini arttırıp onlara sağlıklı bir çalışma zemini oluşturmak ve üretimlerine olanak vermek olarak belirlemiştir. Önceliği ise, ülkemizde çizgi roman okuyucularını arttırmak, yerli çizgi romanı yaşatmak, sevdirmek ve devamını sağlayabilmek için çalışmalar yapmaya vermiştir. Bu doğrultuda, ilk etkinlik yıllar sonra çizgi romancılığa geri dönen sanatçı Hikmet YAMANSAVAŞÇILAR'ın Karabala 3. Kitabı için bir imza günü düzenleyen dernek, bu seferde yine çarpıcı bir etkinliğe imza attı. Bu etkinliği sizler için izledik.

CKM'nin 3. katındaki fuaye alamnına ilk adımımızı atıığımızda bizi güler yüzlü dernek yöneticileri karşıladılar. Özenle hazırlanmış dernek logosunun bulunduğu ürünlerin olduğu standda derneğe henüz üye olmamış çizgi roman severlerin üyelik işlemleride yapılmaktaydı. Duvarlarda ve panolarda birbirinden eşsiz orijinal çizimler özenle asılmıştı. Kimler yoktu ki?.... Aslan Şükür, Suat Yalaz , Eralp Noyan, Ersin Burak, Sezgin Burak, Mehmet Dal, Ömer Muz, Ural Akyüz, Esse Gesse, Gallieno Ferri, Paul Young gibi bir çok sanatçının el emeği göz

nuru eserleri pırıl pırıl bir şekilde gözlerimize ziyafet sunuyordu. Diğer tarafta ise yine bizleri geçmişe götüren herbiri ayrı birer sanat eseri olan film afişleri bizleri alıp geçmişe götürüyordu adeta.

Etkinlik alanında her yaştan ziyaretçiler hem yazar ve çizerlerele sohbet etme fırsatını yakalıyor, hem de karşılaştıkları dostlarıyala hasret gideriyorlardı. Büyük sanatçılar Ersin BURAK, Ömer MUZ, Ergün GÜNDÜZ, Aslan ŞÜKÜR , Bülent ARABACIOĞLU, Hikmet YAMANSAVAŞCILAR, Necati DERYA sevenleriyle bu sıcak ortamda çizgi roman sevdalılarıyla buluşuyorlardı.

Etkinliğin diğer bir güzel yanı da sergiyi, özel film ve belgesel gösterimleri, çizer panelleri ve koleksiyonerler buluşması ile süslemiş olmasıydı. Ünlü kapak çizerimiz Aslan Şükür'ün çizerlik hayatını anlatan **"Altın Fırçalı Adam"** belgeseliyle başlayan etkinlikler, Ömer Muz ve Ergün Gündüz'ün çizgi roman üzerine yaptığı söyleşilerle devam etti. Bu söyleşilerin çok öğretici olmalarının yanı sıra katılımcılarla interaktif bir şekilde yapılan soru cevap bölümleriylede bir çok cevapsız soru yanıt buldu. Ünlü sinema yönetmeni Kudret SABANCI ve oyuncu Volkan KESKİN 2013 yılında çektikleri KARAOĞLAN filminin yapım sürecini katılımcılarla paylaştı. 1973 yapımı **"Yarasa Adam Bedmen"** filminin özel montajlı gösteriminden sonra Zagor, Kızılmaske gibi dönemin popüler çizgi roman uyarlaması fiilmlerinin başrol oyuncusu Levent ÇAKIR ile eğlenceli bir sohbetin ardından Değerli Çizgi Roman araştırmacıları Özgür ATEŞ ve Hüsnü ÇORUK Türk Çizgi Roman Tarihi ile ilgili eşssiz bilgilerini bizlerle paylaştılar. Ülkenin değerli çizgi roman koleksiyonerlerinin buluşmasının ardından etkinlik, Hüsnü ÇORUK'un **"Çizgi Romanda Erotizm"** konulu mükemmel sunumuyla sona erdi.

Çizgi Roman Okurları Derneği'nin etkinliğinin en önemli noktalarından biriside , derneğin ilk basılı yayını olan , **"PROFESÖR"** adlı çizgi roman kültürü dergisinin lansmanında yapılmış olmasıydı. İçinde sizinde aşina olduğunuz yazar ve çizerlerin çalışmalarının yayınladığı dergi eşsiz mizanpajının yanında, kullandığı Türkçe ilede dikkat çekiyor. Uzun zamadır boşluğu hissedilen çizgi roman araştırmalarıyla dolu olan dergiyi Çizgi Roman Okurları Derneğinden temin edip kütüphanenize katabilirsiniz.

Son olarak böylesine güzel ve dolu dolu bir etkinlik düzenledikleri için Çizgi Roman okurları derneğine teşekkür eder, devamının en kısa zamanda gelmesini dileriz.

Çarşaf
Almanya: 2 DM
İsviçre: 2 FS
Hollanda: 2 FL
Belçika: 20 FB
İngiltere: 50 p
SAYI: 16 • 14 NİSAN 1982 • 15 LİRA
VAPUR UCUZLAMIS, TREN UCUZLAMIŞ, ET UCUZLAMIŞ, PEYNİR UCUZLAMIŞ, EKMEK TAM BİR KİLO, HASTANE, İLÂÇ BEDAVA!..
UYAN BEY UYAN!.. KÂBUS GÖRÜYORSUN!..
TARAMA ZAGOR-1

İçimizden Biri Söyleşileri

Mehmet Kaan Sevinç

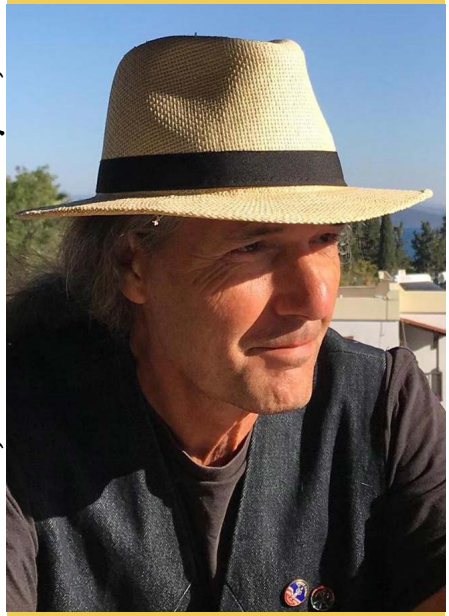

Ustamın çizgileri ile ilk defa şu anda ***Hayal'et*** *Resimli Mecmua'da maceralarını okuduğumuz* ***Göktuğ*** *ile tanışmıştım…*

BAB-I ALİ USTALARI-1

Mesut Ekener

Girizgâh

Ustamın çizgileri ile ilk defa şu anda Hayal 'et Resimli Mecmua 'da maceralarını okuduğumuz Göktuğ ile tanışmıştım… Göktuğ'un maceraları o zamanın çok okunan çizgi roman kahramanı Kara Murat dergisinin içinde yayınlanıyordu.

"Bir süre sonrada o zamanların efsane mizah dergileri Gırgır ve Fırt'ın haricinde Çarşaf adlı yeni bir mizah dergisi yayınlanmaya başlamıştı. Kardeş dergiler olan Gırgır ile Fırt'ın tarzına göre daha farklıydı… Bir döneme damgasını vuran Akbaba Mizah Dergisinin çağdaş tarzıydı gibiydi."

Nehar Tüblek, Semih Balcıoğlu, Zeki Beyner, Sezgin Burak, Vedat Saygel, gibi ustaların yanı sıra Bülent Düzgit *(Doktor)*,Bülent Arabacıoğlu, Sinan Gürdağcık, Ragıp Derin, Mahmut Karatoprak,

Kandemir Konduk ve Mesut Ekener adlı genç usta çizerler de vardı ekipte.

Efsane bir ekiple yayına başlayan Çarşaf Mizah Dergisi de kısa bir süre sonra efsane oldu.

Mesut ağabey de Çarşafın o ilk sayısından derginin kapandığı son sayısına kadar hiç aralıksız çizen tek çizeriydi…

Kısa pantolonlu tabir edildiğimiz dönemlerde gazete ve dergilerin o zamanki merkezi *"Bab-ı Ali"* çok bilinen adıyla Cağaloğlu yokuşunu ufaktan tırmanmaya başlamıştım…

Bende çömez çizer adayı olarak bir dönem Çarşaf mizah Dergisinde karikatür çizdim…

Mesut Ekener ustam ağabeyimle tanışmış olduk… Keyifli zamanlardı…

O zamanlarda başlayan dostluğumuz usta çırak ilişkimiz bu günlere kadar sürdü, yaşadığımız sürece de devam edecektir.

MKS-Mesut ağabey Mesut Ekener kimdir..? Seni biraz daha yakından tanıyalım. Bize kendinden söz eder misin?

Ne okursun, ne seyredersin, neleri sever neleri sevmezsin? Hobilerin, fobilerin, bobilerin, pisilerin, çiçeklerin, böceklerin var mıdır?

ME- Mesut EKENER 1955 yılında Üsküdar/İstanbul'da doğdu.

Teksas, Tommiks,Teks, Red Kit, Asteriks,Tom Braks, Kaptan Swing, Kızıl Maske, Killing, Karaoğlan,Tarkan çizgi roman dergilerini ve daha birçoklarını okuyarak ezberleyerek yaşamına yoğurarak büyüdü…

Çizgi dünyası onun her şeyiydi.

Lise yıllarında Bab-ı Ali'ye bulaştı. Yıllarca Cağaloğlu yokuşunu tırmandı. Ünlü yazar ve çizerlerle tanıştı.

Sırasıyla; Nehar Tüblek,Tevfik Yener, Oğuz Aral ,Tekin Aral ,Ferit Öngören, Nuri Kurtcebe, Rahmi Turan, Çetin Emeç, Suavi Süalp, Kandemir Konduk, Zeki Beyner, Çetin Altan, Sezgin Burak ,Faruk Geç, Bülent Düzgit, Mahmut Karatoprak, Sinan Gürdağcık, Talat Güreli, Semih Balcıoğlu, Öznur Kalender, Vedat Saygel,Ümit Yaşar Oğuzcan, Suat Yalaz onun hocaları vede arkadaşları oldular.

Hürriyet, Günaydın, Tan, Takvim, Yarın, Şok, Sabah gazetelerinde karikatürist ve illüstratör olarak çalıştı. Birçok gazeteye mizah ekleri hazırladı. Aralıksız başından sonuna kadar efsane *"Çarşaf"* karikatür Dergisi'nde tam 13 yıl çizdi.

Kendi adına karikatür dergileri çıkardı. Profesyonel çizgi yaşamına 2011 yılında nokta koydu. Artık keyif için çiziyor.

Tam kırk yıllık evli ve bir kızı var. Şimdi emekli.

Döşovo'suyla geziyor.

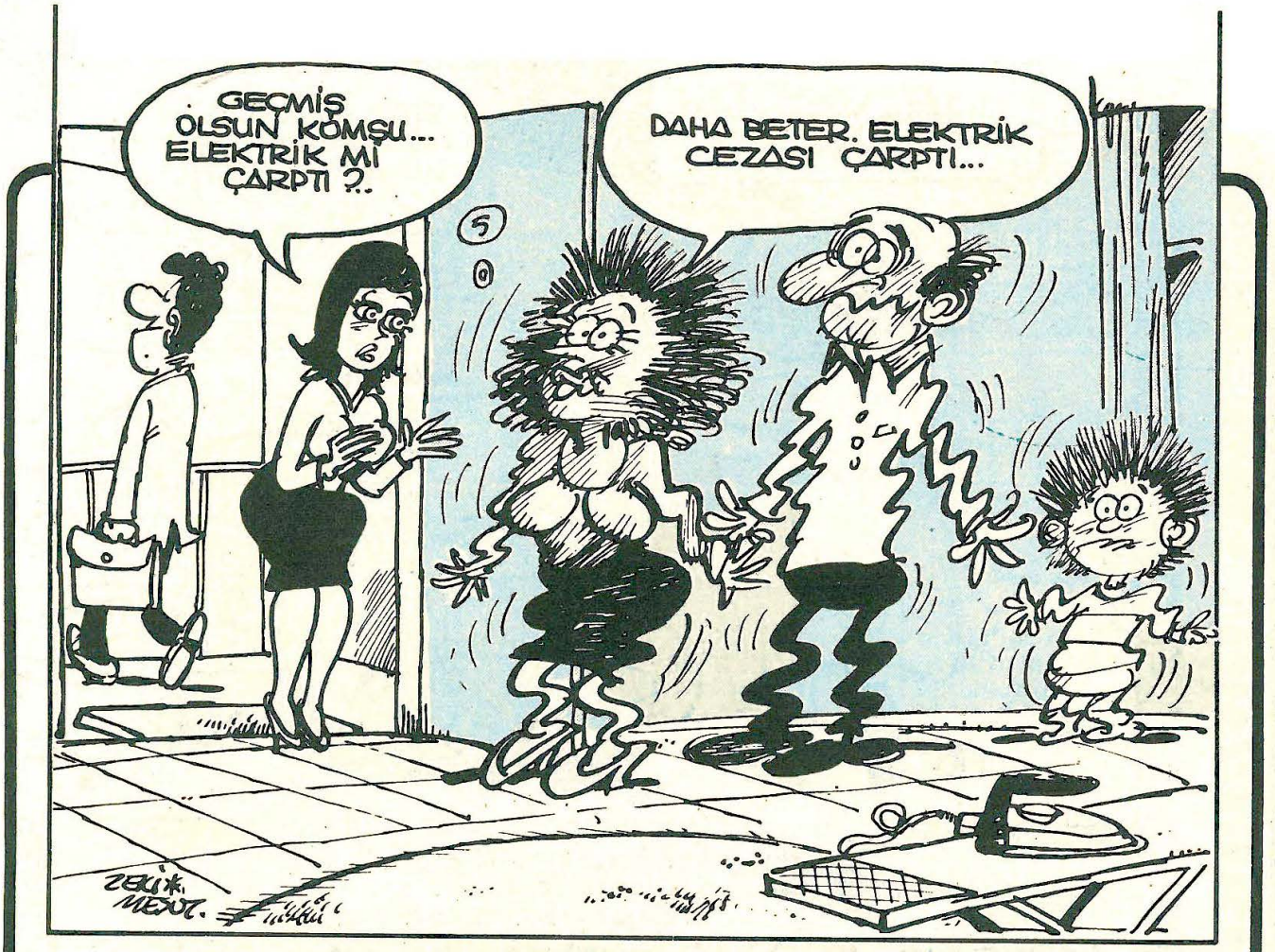

Elektrik tasarrufu yapmayana 50 bin lira ceza

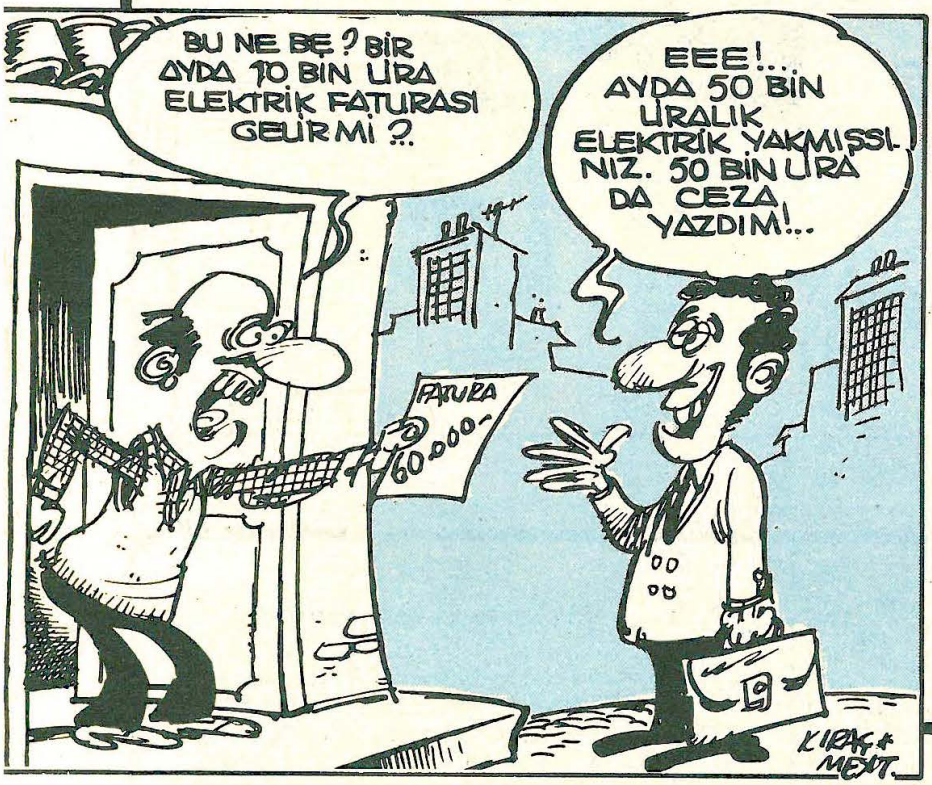

CEZA kararının, TEK'in zararından kaynaklandığını söyleyen İETT tahsildarı Asım Düşükvoltaj, **"Kurumun iflasını önlemek için, ışık görülen her yere ceza kesmek, kaçınılmaz hale geldi"** demiştir. Elbette bu ara, kurunun yanında yaşın da yanacağını, kontrolörlerin her düğmeye basanı hovardalık yapıyor sanacağını da vurgulayan Düşükvoltaj, cezada eşitliği sağlayıcı bazı önlemler üzerinde durulduğunu belirterek, şöyle devam etmiştir:

"Şimdilik, cezaları piyango yöntemiyle dağıtmak, daha insancıl görünüyor. Teklif benimsenirse, 50 bin, 40 bin, 30 binlik cezalar konarak, ayda bir kez çekiliş yapılacaktır. Kazananlar listesinde tesisat numarasını bulan abonman, kendisine isabet eden ikramiyeyi ceza olarak verecek, TEK'in zararı sona erecektir."

MKS-Mesut ağabey neden çizer oldun ağabey; ne gereği vardı rahmetli Suavi (Süalp) babanın tabiriyle su böreğimi vardı?

ME- Yukarıda neden çizer olduğumu anlattım.

MKS-İlk çizimin nerede yayınlandı? İlk nerede çizmeye başladın?

ME-İlk çizgi romanımı,yeminle adını unuttum. Hürriyet gazetesinin cumartesi günleri Kelebek ekindeki çocuk sayfasında Yıldırım Ağabey'e çizmiştim. Dört hafta yayınlanmıştı.O bittikten sonra bi ikincisini daha hazırlamıştım.1972 yılıydı.

MKS-İlk okuduğun Çizgi romanı anımsıyor musun?

ME-Adım gibi biliyorum. Teksas'tı.

MKS-En sevdiğin çizgi roman veya çizgi romanlar nelerdir?

ME-Ayırım yapmam çok güç. Hepsini bi ayrı seviyorum. En çok Teksas, Tommiks, Red Kit… İçlerinde Red Kit'in yeri ayrı.

MKS-Hali hazırda okuduğun okumaya devam ettiğin çizgi romanlar var mı?

ME-Olmaz mııı? Teks.

MKS-Profesyonel bir çizgi roman çizeriydin başlangıçta; Anımsadığım kadarıyla üç Göktuğ, bir sürü Zalim Zühtü macerası çizdin Kara Murat dergisinde… Devamında Çarşaf Mizah dergisinde de birkaç çizgi roman çizdin, başka çizerler için birkaç çizgi roman senaryosu yazdın sonrasında çizgi romancılığı bıraktın…Neden? Seni çizgi romandan uzaklaştıran sebepler neydi ağabey.

ME- Çarşaf'ta yüküm ağırdı sen de biliyorsun.Çizgi roman zor iş.Ama yine de 2011 yılında günlük Şok gazetesine *"Çılgın Şado"*yu çizdim…yine çizerim bırakmış değilim ancak, nereye ????

MKS-Günümüz mizah dergileri hakkında ne düşünüyorsun?

ME-Günümüzde çıkıyor olmalarına seviniyorum ancak tarz değişti.Bir lokmacık espri için 20 adet balonu okumak çok sıkıcı. Bir de bizim zamanımızda çizgiler çok kaliteliydi.Çizerler daha güzeli çizmek için birbirleriyle yarışırlardı. Günümüzde çizer kafasına göre çiziyor ve en iyisi bu diyor. Ve çevresinde ne görüyorsa onu çiziyor iyisiyle kötüsüyle.Bizler çevremizdeki kötü görüntüleri filtreleyip çizerdik.

MKS- Günümüz mizah dergileri arasında okuduğun bir mizah dergisi veya dergiler var mı?

ME-Üzücü ama gerçek, alıp okumak içimden gelmiyor.

MKS- Sen eski bir İstanbullu olmana rağmen kalktın gittin Bodruum Boodrum'a yerleştin…

Senin Bodruma hicret etmene sebep olan şey nedir ağabey? Sende yazarçizer kişilerin Bodruma göç modasına mı uydun?

Eğer ki şehr-i İstanbul *"burda dureydim böyle tam burda böyle gollerimi açeydim iki yena duteydım onu, duteydım onu ben, getme deyeydim, getme Mesut"* deyeydim diye bir tirad atsaydı

yine de terki diyar eylermiydin İstanbulu?

ME- Yes ne yazık ki. Ben modaya uymadım.. Çalıştığım yıllarda bile 1979 dan bu yana hep Bodrum'a gidip kalırdım zaten.

MKS-Mesut ağabey seninle ilk tanıştığımda ben teenage, sen genç yakışıklı enerji dolu muzip bir çizerdin… Aradan bunca yıl geçti ben ehtiyarladım, sen hiç değişmedin! Bunun sırrı nedir ağabey, Tell me please…

ME- Çocuksu ruhu kaybetmemek diye özetleyebilirim.

MKS- Şu sıralarda neler yapıyorsun; Bir yerlerde çiziyor musun?

ME- İstek gelirse ve de havamdaysam çizerim tabiii. Geçenlerde kardeşimin çıkaracağı kitabını resimledim örneğin.

MKS- Çarşaf Dergisinde unutamadığın bir anın varsa bizimle de paylaşır mısın rica etsek.

ME-Çarşaf'ın pazartesileri yapılan ciddi toplantılarının birinde, yan odada çalışan Faruk Geç abimiz çay almak için bizim toplantı masasının yanından geçerken Suavi Baba *(Suavi Sualp)* onu durdurup sonra da Faruk….. GEEEÇ demesini unutamıyorum. Çok ciddi toplantıda gülerken zorlanmıştık. Hepsi ışıklarda uyusun. *(Faruk Geç,Suavi Sualp, Çetin Emeç)*

Değerli ustam *Mesut Ekener* ağabeyim çok teşekkür eder, sevenlerinle sevdiklerinle sağlıklı keyifli uzun bir ömür dileriz.

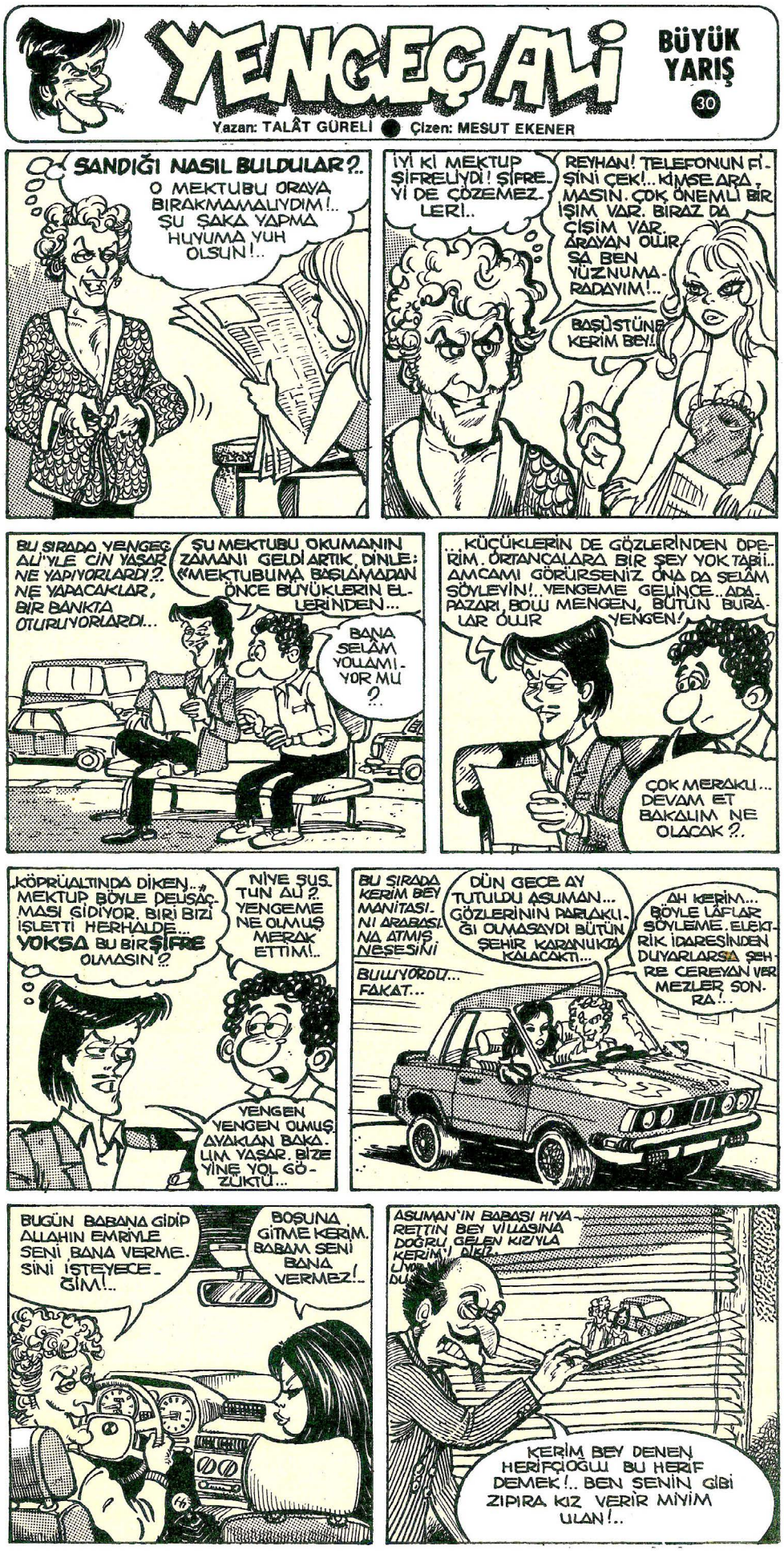

Gökçe Mehmet Ay

Mekiğim usulca Hekate'ye inerken tek başınaydım. Yiozi ve timsahlar tutsaklarımla önceden gitmişlerdi. Daya, Tuana ve S7'nin diğer askerlerini Arinek'ten ilk fırsatta göndermiştim. Arinek'le kalıp kim olduğumu, ne yapacağımı düşünmem gerekiyordu.

YUVASINI KAYBEDEN

Mekiğim usulca Hekate'ye inerken tek başınaydım. Yiozi ve timsahlar tutsaklarımla önceden gitmişlerdi. Daya, Tuana ve S7'nin diğer askerlerini Arinek'ten ilk fırsatta göndermiştim. Arinek'le kalıp kim olduğumu, ne yapacağımı düşünmem gerekiyordu. Arinek'leyken yalnız değildim. İlk gelen mekikte benim olmadığımı görünce Yüzbaşı Tekin'den ve Ogawa'dan mesaj gelmişti. Onlara cevap veremeyeceğimi söyledim. Onlarla konuştuğumda soracakları sorulara ne cevap vereceğimi bilmiyordum. Doğrusu cevabı biliyordum ama Jack'in beni veri izolasyonuna hapsedip Arinek'le ikimizi ayırmasını engelleyecek ne yapabilirdim bulamıyordum. Arinek ben kaptan köşkünde oturmuş

karar vermeye çalışırken gemiyi tekrar yaşanabilir hale getirmekle meşguldü. Sorunun farkındaydı ama sanki her şey düzelecekmiş gibi yüz yıllardır kapalı kalmış koridorları açıyor, bozulan sistemleri temizliyordu. Onun bu çalışması sayesinde Yiozi için ufak bir de hediye bulmuştum. Arinek, mekiğe binerken döndüğümde kaptan kamarasının da hazır olacağını söyledi.

"Arinek, Hekate'den acil durumda ayrılmam gerekirse diye hazırlıklarını yaptın mı?"

"Merak etme Halil. Burgu motoru sistemimdeki güvenli noktalardan birine ayarlı. Sen istediğin zaman gidebiliriz."

"Teşekkürler, umarım gerek olmaz."

Mekik Quezlac'da Itzmana'nın sarayının yakınlarında ayrılmış bir piste indi. Kapı açıldığında ellerinde tüfekler ve süslü kıyafetleri ile bir bölük timsah beni bekliyordu. Rampadan inip Hekate'ye ayak bastığımda tüfeklerini yere indirip hep bir ağızdan kükrediler. Yiozi süslü tören elbisesini giymiş beni bekliyordu. Yüzünde ciddi bir ifade vardı ama timsah duygularını anlayabiliyorsam gözlerinin içi gülüyordu. Sakin adımlarla tören bölüğünün yanından geçtik. Önünden geçtiğim her asker kuyruğunu yere vurup selam veriyordu. Yiozi'nin rehberliğinde saraya girdim. Küçük, duvarlarında ağaç kabukları olan bir odaya vardık. Ortada ufak bir havuz, etrafında da koltuklar vardı. Burnuma çok hafif tatlı bir koku geliyordu. İçeride bir yetişkin timsah ve iki yavru timsah vardı. Yetişkin timsahın kaftanı parıltılı metal sicimlerle süslüydü.

"Halil Teğmenim, seni kocam Puion ve çocuklarım Klomin ile Yorimo ile tanıştırayım."

Puion elini uzattı. Pençesindeki yüzükler ve kaftanına bağlı zincirler şıngırdadılar.

"Arinek'in yüzü, eşimi ölümün ve yok oluşun topraklarından bize getirdiğin için sana teşekkür ederim."

Başını hafifçe eğdi ve kuyruğunu yere vurdu.

"Puion, Yiozi tüm yolculuk boyunca bana yardım etti. O olmasaydı kurtulamazdım. Ona asıl ben borçluyum." Onun gibi hafifçe eğilerek selam vermeyi denedim. Yiozi, kocasının yanında parlıyordu. Puion ile kuyrukları birbirine dolanmıştı. Çocuklarla tanışmak için eğildim. Onlar önce bana korkuyla baktılar ama annelerinin bir işareti ile benimle tokalaşmak için yaklaştılar. Gözlerinde merak ve korku vardı. Nazikçe tokalaşıp, anne babalarının yanına gittiler.

"Yiozi, sana ufak bir hediye getirdim." Ceketimin cebinden kutuyu çıkarttım.

"Sen tüm o çatışmalar boyunca cesurca her tehlikeye en önden gittin. Korkusuzca mermilerin arasına daldın. Dostluğunla benim yanımda oldun. Lütfen bu hediyemi kabul et."

Yiozi uzattığım kutuyu aldı. Kapağını açtı içinden çıkan küçük Tsolket figürünü eline aldı.

"Teşekkürler Halil Teğmenim. Bu çok güzel."

"Tsolketlerin iyi şans getirdiğini söylediğin için onlara benzettim. Ancak bu sadece bir süs değil." Timsahlar heyecanla bana bakıyorlardı.

"Arinek'in veri tabanlarını inceledik. Sana timsahların onunla beraber savaştığı zamanlardan kalma bir hediye bulmak istedik."

Merakla beni dinliyorlardı.

"Elinde tuttuğun timsah bedeni için ayarlanmış bir güç zırhı. Arkasındaki düğmeye bastığın zaman tenini saran görünmez bir zırh oluşuyor."

MKAAAS

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

Yiozi düğmeyi ararken bekledim. Zırhı çalıştırdığında odaya hafif bir ozon kokusu yayıldı.

“Plazma mermisine bile dayanıklı olan bu zırh ile kurşun geçirmez olacaksın."

Yiozi gözleri parlayarak bana bakıyordu. Kuyruğunu yere vurdu.

"Teşekkürler Halil Teğmen." Kocası Puion başını eğerek selam verdi. Kaftanındaki metal sicimler çınlıyordu.

Bana bir şey söyleyecek gibiydi ki kapı açıldı. İçeri Daya ve Akıncı Takımımdan Sezgin Çavuş girdi.

"Halil Teğmenim, Yüzbaşı sizi bekliyor."

Yiozi ve ailesine selam verip Sezgin'in peşinden gittim. Yüzbaşı Tekin'i görmem ve Akıncı birliğim ile nerede olduğumu anlamamın zamanı gelmişti.

#

Geçtiğimiz koridorlarda timsah askerleri bekliyordu. Sezgin'in adımlarından gergin olduğunu anlaşılıyordu. Peşimizden gelen iki timsahın varlığı da yardımcı olmuyordu. Sezgin bir kapıyı açıp kenara çekildi.

"Teğmenim, Yüzbaşı sizi içeride bekliyor."

Ona başımla selam verip içeri girdim. Peşimizden gelen Timsahlar ve Sezgin kapının dışında kalmıştı. İçeride küçük bir odada Yüzbaşı Tekin ve Büyükelçi Ogawa ayakta beni bekliyorlardı.

İçeri girip selam verdim. Yüzbaşı Tekin başıyla cevap verip oturmam için önündeki koltuğu işaret etti. Timsahlara uygun koltuğa otururken kuyruk boşluğuna takılmamaya dikkat ettim. Ogawa ve Yüzbaşı Tekin beni izliyorlardı. Koltuğu ikisini de görebileceğim bir yere çekip, oturdum.

"Merak etmeyin, ben aynı Halil'im." Şaşırdılar. İlk cevap veren Yüzbaşı Tekin oldu.

"Değilsin Halil. Bu ayın başında Gayretgah'a binen yeni Teğmen değilsin. Hekate'ye gelmeden önce olduğun kişi artık değilsin." Arinek'e uzandım. Sarayın altında ona bağlanmamı sağlayan bir sistem vardı. Korkularımı ve Yüzbaşının sözlerinden dolayı hissettiğim hüznü ona gönderdim.

"Aynı kişiyim komutanım. Sadece büyüdüm. Değiştim doğru ama hala aynı Halil'im. Bir başkası olmadım. Gayretgah'a binerken kimsem, oyum."

Yüzbaşı Tekin cevap verecekken Ogawa araya girdi.

"Şimdiki konumuz senin eskiden kim olduğun, ya da ona ne kadar benzediğin değil. Çözmemiz gereken Halil, yıldızların arasında bizi izleyen hakkında ne yapacağımız."

Gözlerimi Ogawa'nın üstünde tutup zihnimi Arinek'e gönderdim. Hekate'nin üstünde tüm ihtişamıyla uçuyordu. Beni takip edebileceği bir yörüngeye yerleşmişti. Yerçekimine karşı motorlarını çalıştırıyor, gözlerini benden uzaklaştırmıyordu.

"Arinek Hekate'yi ve Akıncıları bir kez kurtardı. O bir sorun değil."

Yüzbaşı Tekin cevap vermek üzereyken, Ogawa onu durdurdu. Eli Yüzbaşı’nın kolunda bana cevap verdi.

"Halil Teğmen’im, o gemiyi bir yapay zeka kontrol ediyor. Yapay Zekaların yok edilmesi en temel kararlardan biri. İlk Göç öncesine dayanıyor. İnsanlık yapay zekaların verebileceği zararları görmese bu kadar kesin yasaklar koymazdı."

"Evet sayın Büyükelçi. Kesin yasaklar var ama bu yasaklar insanlığa hizmet etmiyor. Hiç bu yasakların neden koyulduğunu düşündünüz mü? Neden bu kadar yıldır uygulanıyor? Nasıl oluyor da insanlık galaksiye dağılmışken bir bilim insanı bile yapay zeka geliştirmiyor?"

Ogawa arkasına yaslanıp sakin, babacan bir tavırla konuştu.

"Bu sorularına cevabın var mı?"

"Benim cevabım var ancak büyük ihtimalle benim cevaplarımı kabul etmezsiniz değil mi komutanım."

Ona seslendiğimde Yüzbaşı Tekin yüzünü ekşitti. Ogawa'nın eliyle onu durdurmaya çalışmasına aldırmadan cevap verdi.

"Galaksi Meclisi kanunlarına göre yapay zeka ile kirlenen birinin sözleri güvenilmezdir."

"O yüzden komutanım ve sayın büyükelçi, bu soruların cevaplarını siz bulmalısınız."

Ayağa kalktım.

"Ben sizleri tekrar görmek ve Akıncı olup olmadığıma dair bir cevap almak için görüşmeyi kabul ettim. Cevabımı da aldım."

Yüzbaşı Tekin ayağa kalktı. Omzumun üzerinden arkama baktı. Sezgin'in arkada olduğunu görmek için başımı çevirmem gerekmiyordu. Arinek'in alıcıları odanın içindeki ısı kaynaklarını takip ediyordu. Yüzbaşı'yı tanıyordum, ne yapacağını biliyordum. Gözlerinin içine bakıp Arinek'in uzayın soğukluğuna dayanan çelik zırhlarının gücüne yaslandım.

"Sezgin'in elindeki bayıltıcıyı kullanmasını emretmemenizi tavsiye ederim."

Yüzbaşı Tekin'in yüzünde bir çizgi bile oynamadı. Ogawa ise şaşkınlıkla Sezgin'e baktı.

"Halil, Hekate'ye benim birliğimle geldin. Benim birliğimle gideceksin. Biz kimseyi geride bırakmayız."

"Benim hasta olduğumu düşünüyorsunuz değil mi? Tehlikeli bir yapay zekanın zihnimi ele geçirdiğinden mi korkuyorsunuz?"

Cevap veremedi.

"Jake elinde elektronik harp ekipmanı ile yakınlarda mı? Zihnimi çipten kesmeyi mi planlıyorsunuz?"

Yüzbaşının suratı asılıyordu. Duvara doğru ilerleyip odayı görebileceğim bir yere çekildim. Sezgin silahı indirmişti. Yüzünde mahcup bir ifade vardı.

"Halil, zihnini o yapay zekadan kurtardığımızda bana teşekkür edeceksin." Yüzbaşı da eli silahın kabzasındaydı.

Arinek olası saldırı noktalarını ve kaçış planımı zihnime gönderdi. Hekate'den kalkmaya hazır bir mekik saraydakine ulaşmazsam diye bana geliyordu. Geminin ölüm kusan silahları saraya çevrilmişti. Yüzbaşının gözlerinin içine baktım.

"Bunu istemiyorsunuz komutanım. Yüzyıllardan sonra ilk yapay zeka karşılaşmasında savaşı başlatan taraf olmak istemezsiniz."

Yüzündeki tereddüttü gördüm. Tabancanın kabzasındaki parmakları bembeyaz olmuştu.

Gözlerimiz kesişti. Nefes alamayacak kadar gerilmiştim.

Kapı büyük bir gürültüyle açıldı ve Yiozi ile bana eşlik eden iki timsah içeri girdi.

"Büyükelçi Ogawa, rahatsız ettiğim için kusuruma bakmayın ancak, Baş Sözcü Halil Teğmen'i bekliyor."

Yiozi'nin beyaz pullu suratında her zamankinden daha vahşi bir hava vardı. Kaftanına ona hediye ettiğim broşu takmıştı. Broşa eklenmiş ince bir zincir kaftanının içine gidiyordu. Odaya onunla beraber silik bir ozon kokusu geldi. Ogawa ve Yüzbaşıya selam verip yanlarından ayrıldım. İşler beklediğim gibi gitmemişti. Nasıl düzeltirim bilmiyordum ama bir yanım hala Akıncı kalmak istiyordu. Yuvamı kaybetmiş gibiydim.

DOSYA

Osamu Tezuka
Hakan Karataş

Walter Lantz
Okan Kasnak

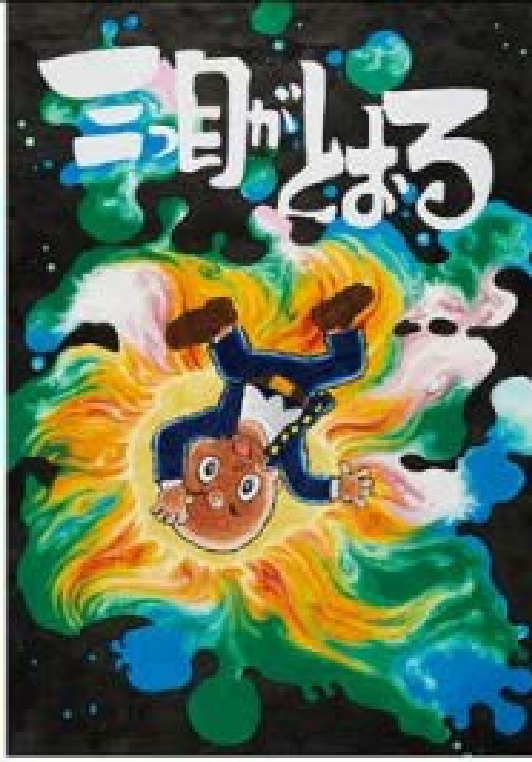

OSAMU TEZUKA

Frontispiece Collection

手塚治虫

扉絵原画コレクション 1971-1989

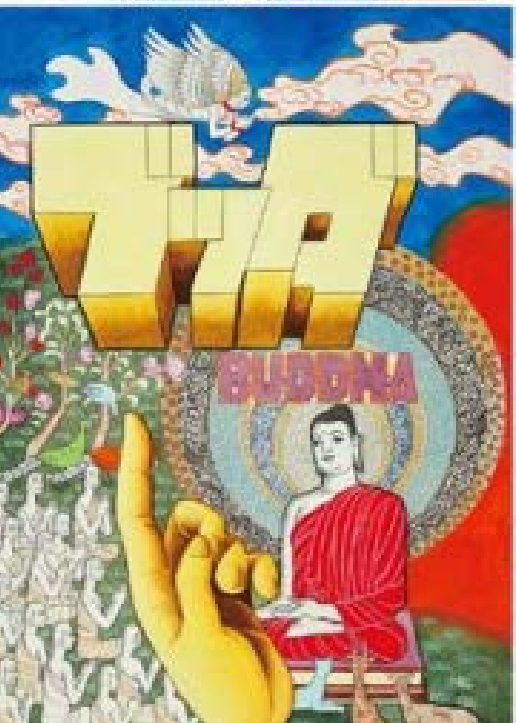

Hakan Karaarslan

Osamu Tezuka 90 Yaşında...

OSAMU TEZUKA

ÇAĞDAŞ ANİME VE MANGA'NIN BABASI

Tezuka, 3 Kasım 1928'de Osaka bölgesinin Toyonaka şehrinde Fumiko ve Yutaka Tezuka çiftinin üç çocuğundan en büyüğü olarak dünyaya geldi. Ünlü bir ninja ve samuray olan Hattori Hanzo'nin soyundan gelen Osuma Tezuka, üretkenliği, öncü teknikleri ve türlerin yenilikçi tanımlamaları ile manga'nın tanrısı, manganın babası, anime'nin kurucusu gibi ünvanlar kazandı. Walt Disney'in Japonya'daki eşi olarak gösterilir.

Son derece esprili ve hayalperest bir çocuk olan Tezuka, manga ve filmlere düşkün bir ailede büyüdü. Babası bir mühendisti, baba-oğul pazar günleri Chaplin ve Disney filmleri izlemeyi alışkanlık haline getirmişlerdi. Bu Tezuka'da filmlere ve özellikle Disney'e karşı büyük bir hayranlık oluşturdu. Kendi söylemiyle Disney'in Bambi filmini 80 kez izlemiştir. Max Fleischer'ın Betty Boop'u ve Mickey Mouse'la birlikte, manga karakterlerinin alametifarikası haline gelen büyük gözler ve uzun bacakların çıkış noktasının bu film olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Fakat Tezuka bu tür özellikleri olduğu gibi kullanmak yerine, kendine has karakter biçimleri geliştirmeyi tercih etmiştir. Yuvarlak hatları olan, basit görünümlü karakterlere Japon geleneklerinden öğeler eklemiş ve Ukiyo-e'lerdeki gibi mekân kullanımına gitmiştir.

Tezuka 5 yaşındayken ailesiyle Takarazuka şehrine taşındılar. Annesi onu ilham alması ve özgüven kazanması için sık sık Takarazuka Tiyatrosu'na götürür. Tasarımlar dâhil tamamında kadınların görev aldığı bu tiyatro Tezuka'nın daha sonraki çalışmaları üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. İlk sevgiliside bu tiyatroda görev alan bir kız olmuştur.

Eline kalem aldığı günden beri çizimler yapan Tezuka, ilkokulun ikinci yılı boyunca okul defterlerine çizgi romanlar çizmeye başlamıştır. O kadar fazla çizer ki, defterler kısa sürede bitmektedir. Bu yüzden annesi sürekli onları silmekle uğraşır. İlk amatör mangasını ise 9 yaşında tamamlamıştır.

İlkokul 5. sınıfa geldiğinde sınıf arkadaşlarından etkilenerek böceklere merak salar. Böcek koleksiyonu yapmayı hobi edinir. O sırada Osamuşi denilen bir böcek türünün varlığından haberdar olur. Bu ismi çok severek kendine mahlas olarak Osamuşi'yi seçmiştir. Osa parlak, muşi ise böcek demek. Parlak böcek.

İlkokul zamanında sınıfta manga çizmesi öğretmenleri tarafından hoş karşılandıysa da ortaokulda işler farklı ilerler. Manga çizmesine öğretmenleri çok katı yaklaşır ve bu yüzden pek çok kez sınıftan atıldığı olur. Yine de manga çizmeyi bırakmaz.

Lise yıllarında 2. Dünya Savaşı patlak verir. Bu dönemde önce yaralıların tedavi edildiği bir merkezde, ardından da ordu fabrikasında çalışmaya başlamıştır. Ama savaş sürerken dahi manga çizmeye ara vermez.

1945 yılında Osaka Üniversitesi'ne kabul edilir ve tıp eğitimi görmeye başlar. Küçüklükten beri doktor olmayı istemiştir. Bunun sebebi küçükken kollarının şişmesi sonucu hastalanıp hastanede tedavi olurken doktoruna özenmesiymiş. 50'lerin başına kadar üniversite ve çizerliği paralel götüren Tezuka,

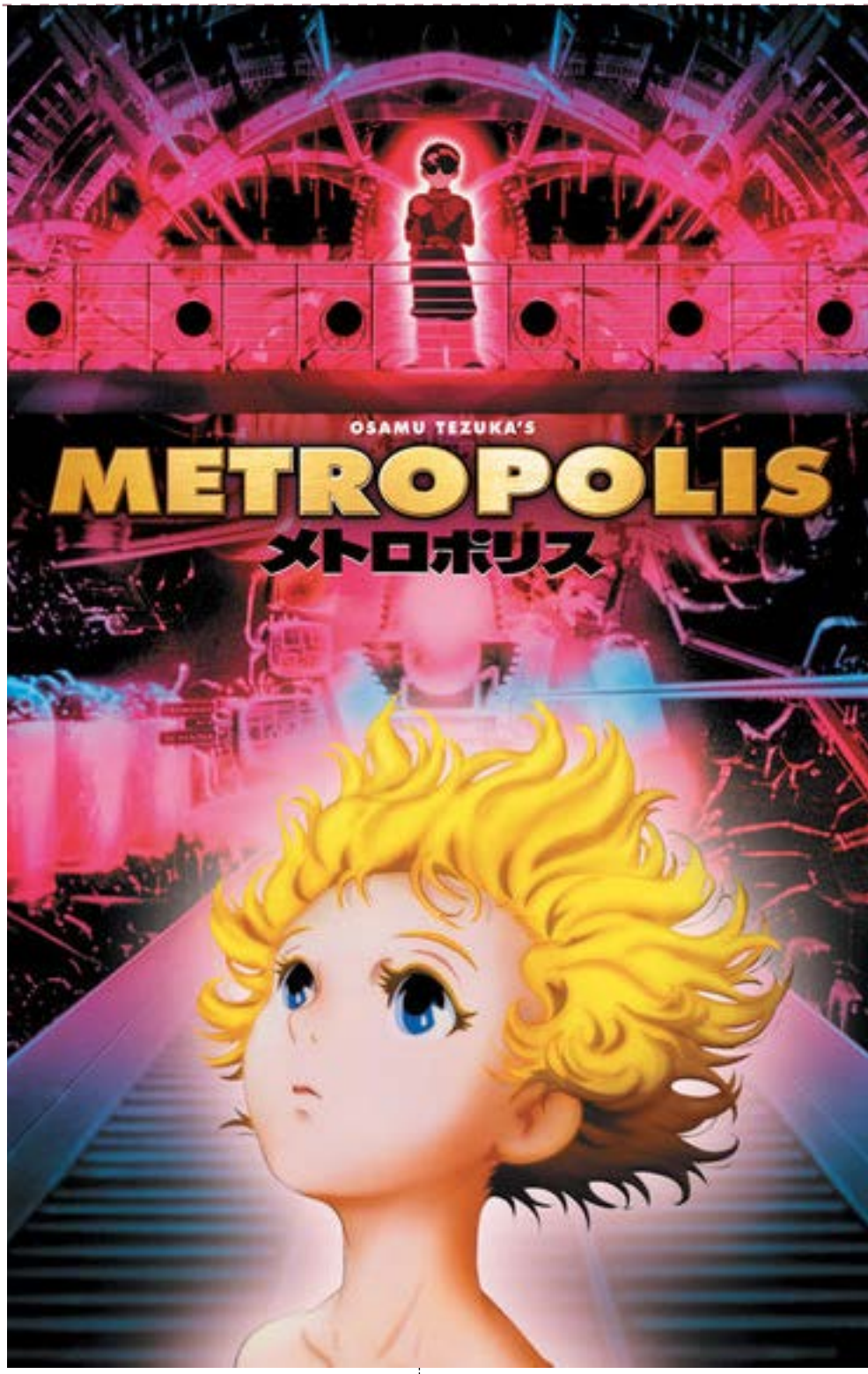

yayınlanacak ilk profesyonel çalışması Ma-chan'ın günlüğünü bitirdiğinde 17 yaşındaydı. Bunu Osaka'daki bir çocuk gazetesine satmıştır. Çizimler daha sonraki sanat çalışmalarına göre kaba iken, sanat stilinin birçok unsuru ilk önce bu çizgi romanda görünür hale geldi.

Ve manganın altın çağını başlatacak ilk önemli eserini, Robert Louis Stevenson'un Define Adası eserinden ilham alarak hazırladığı Shin Takarajima (Yeni Define Adası) adlı 200 sayfalık yapıtını 1947 yılında akabon

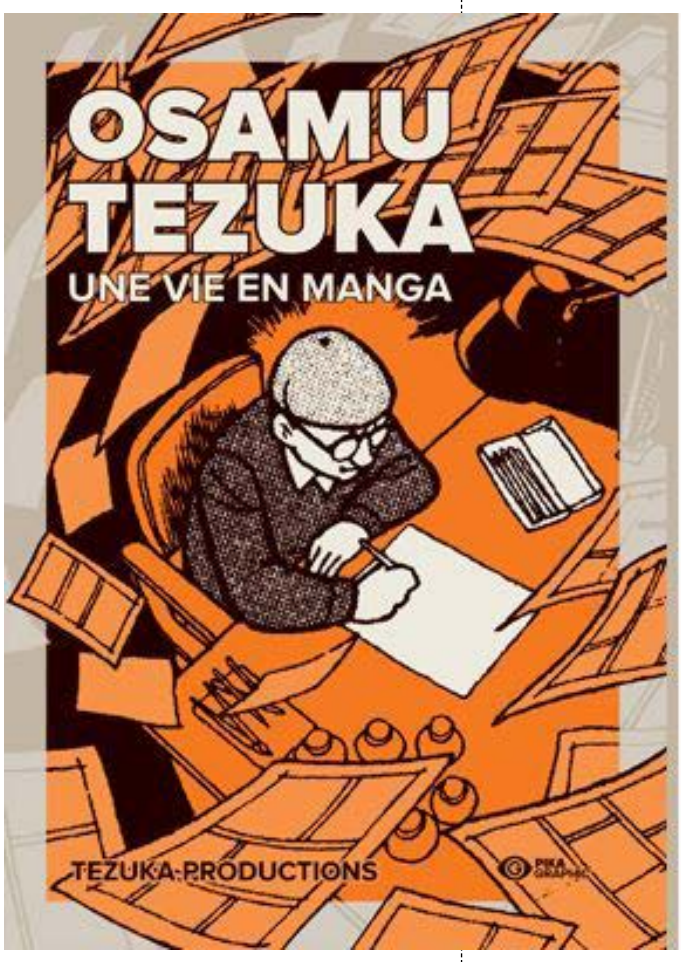

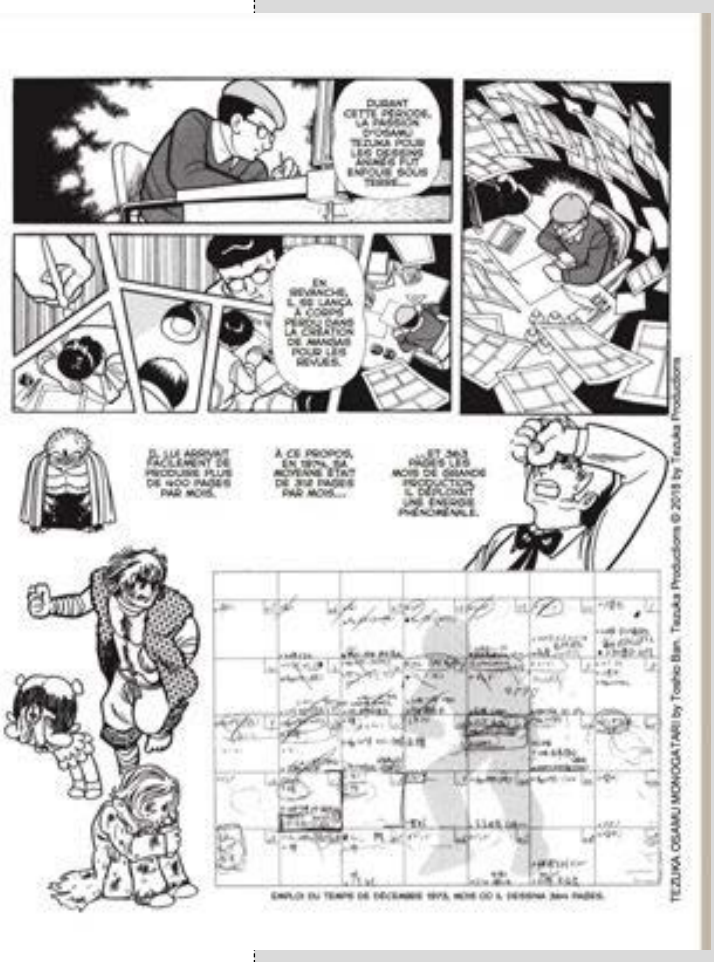

formatında yayınladı. Akabon, kırmızı mürekkeple basılmış, çocuklara ve gençlere yönelik *"sevimli"* çizimlerden oluşan bir manga türüydü. Savaş sonrası halkın yoksulluğuna ve yayın sektörünün gerilemiş olmasına rağmen çıkar çıkmaz 400.000 adet satarak akabon tarzına ve Tezuka manga'larına karşı ulusal bir hayranlık başlattı. Tezuka bu manga'sında bir ilke imza atarak sinema tekniklerini bir manga'ya uygulamıştı. Bu görsel açıdan bir devrim demekti. Okuyucular manga'yı okurken kendilerini film seyredermiş gibi hissediyorlardı. Bu sayede manga derin, en önemlisi de kalıcı bir dramatik ve psikolojik etki yaratıyordu. Yapıtı yeni bir manga türünü temsil ediyordu ve yeni yetişen manga sanatçılarının üzerinde inanılmaz bir etki bırakacaktı.

Yeni Hazine Adası'nın başarısı ile Tezuka, daha fazla çalışmasını yayınlayabilmek için bir yayıncı aramak için Tokyo'ya gitti. Kobunsha yayınevi tarafından geri çevrildi. Ancak, yayıncı şirket Shinseikaku, Dr. Tiger'ın Garip Seyahati'ni satın almayı kabul etti. Tıp okulunda çalışmalarına devam ederken, Tezuka ilk başyapıtlarını yayınladı: Bunlar Zenseiki *(Kayıp Dünya)*, Metropolis ve Kitarubeki Sekai *(Sonraki Dünya)* adlı bilim kurgu destanlarıydı. Tezuka'nın ilk büyük başarısı Jungle Taitei'yi *(Kimba, Beyaz Aslan)* 1950'den 1954'e kadar Manga Shonen'de bir seri olarak yayınladı.

Artık bir karar vermesi gerekiyordu. Ya kariyerine doktor olarak devam edecek ya da çok sevdiği ama o zamanlar para getirmeyen, itibar görmeyen manga çizeri olarak risk alacaktı. Annesine bunu sorduğunda aldığı cevap: *"En çok sevdiğin şeyi yapmalısın."* oldu. Mezuniyetinden bir yıl önce çizimine daha iyi konsantre olabilmek için Tokyo'daki Tokiwa-so denilen tahtadan yapılmış küçük daireli bir apartmana kiraya çıkmıştı. Hem daire hem de stüdyo olarak kullandığı bu binada Japonya'daki manga endüstrisinde şu anda geçerli olan stüdyo ve asistan konseptini kurdu. Bu sayede üretkenliğini arttırdı ve dünyaca ünlenen en popüler serisi Astro Boy'u ve Kimba'yı *(Tezuka'nın Aslan Kral'a ilham veren yapıtı)* burada yarattı. 1960'a kadar bu evde çalışmalarına devam etmiştir. Tıp bilgisini ise Black Jack gibi bilimkurgu hikayelerini

zenginleştirmek için kullanacaktı.

Tezuka'nın Amerikan filmlerine ve Disney'e beslediği tutkudan bahsetmiştik. Ve sanatçının en bilinen eseri, 21 ciltten oluşan 1952 tarihli Astro Boy, bir çeşit Pinokyo hikâyesiydi. İnsan duygularını hissedebilen bir robot çocuk. Bir bilim adamı tarafından ölen çocuğunun yerine yapılıp sonra terk edilmişti. Aynı robot çocuk daha sonra sevgiyi öğrenip insanlık için savaşıyordu. (İtalyan yazar Callo Collodi tarafından 1881'de kaleme alınan Pinokyo'nun hikâyesi, Walt Disney tarafından 1940'da çizgi filme uyarlandığını belirtelim.) Astroboy'un tasarım olarak Pinokyo'ya benzerliği açıktır. Manga türlerinden mecha'nın ilk örneği olduğu kabul edilir. Tezuka'nın 2. Dünya Savaşı'nın sonunda Japonya'nın yaşamış olduğu atom felaketi düşüncesinden insanları uzaklaştırabilmek ve bu yarayı biraz olsun hafifletebilmek, etkilerini olumluya çevirebilmek için yarattığı karakter kısa zamanda sadece Japonya'da değil, tüm dünyada sevilen ve bilinen bir karakter olmuştur. Küçükken 8mm kamerasıyla kısa filmler de çeken Osamu Tezuka'nın sinema ile olan etkileşimleri, onu animasyona yönlendirmiştir. 1963'te anime'ye uyarlanan Astro Boy, Japonya'da televizyonda yayınlanan ilk anime serisi olmuştur. Bu seri, Japonya'da animasyon üretimi için ilk başarılı modeli oluşturacak ve aynı zamanda Amerikan izleyicisine İngilizce olarak dublajlanan ilk Japon anime'si olacaktır. Tezuka, maliyeti düşürmek ve üretimi hızlandırmak için çareyi Walt Disney'in saniyede 24 kare tekniğini 10 kareye indirmekte bulur. Sabit ifade ve pozların olduğu kareleri tekrar tekrar kullanarak animasyonda kullandıkları karelerin sayısını azaltabilmişlerdir. Buna "sınırlı animasyon" adı verilir. Modern anime'ler böyle başlar. Onun büyük başarısı sayesinde anime uluslararası bir şekilde popüler olmuş ve ivmesini sürekli arttırarak günümüze kadar gelmiştir. Anime'nin hızlı gelişmesinin sebeplerinden biri de o yıllarda Japon aktörlerin çok fazla bulunmaması ve olanlarında yeterli eğitime sahip olmamasıdır. Sadece çizimlere ve animasyona dayalı olması Anime'yi daha cazip kılmıştır.

Osamu Tezuka çok üretken ve çalışkan bir çizerdi, ve hiçbir zaman klişeye kaçmadan, kendini sürekli yenileyerek hep orijinalliğini korumuştur. Gerek hikâyeciliği, gerek karakter dizaynı, gerek panel akışları ile manga standartlarının çıtasını çok yükseklere taşımıştır. Tam zamanlı manga çizmeye başladığından itibaren bu mecrada çığır açacak yenilikler getirmiştir; Hızlı hareketlerde görüntünün bulanıklaşması, hareket çizgileri, ses efektleri, ter damlaları gibi pek çok çizim tekniğinin mucididir. Bunlardan en önemlisi de; çizimlerinde kamera efektlerine benzeyen görsel teknikler kullanmasıdır. Will Eisner gibi sanatçıların yaklaşık 10 yıl önce bu tekniği hayata geçirdiği bilinse de , hikâye anlatım tarzıyla bağdaştırmak Tezuka'nın ortaya attığı bir yenilik olmuştur. Bu teknik Batı çizgi romanlarındaki anlayışı da etkilemiştir. Tezuka'nın ulaştığı çizgi roman tekniğinde, Batı'daki örneklerine kıyasla çok daha az kelimeye yer verilmiş, bir olayı ya da düşünceyi anlatmak için çok daha fazla kare ve sayfa kullanılmıştır.

Tahmin edileceği gibi çizerler üzerindeki etkisi de çok büyük olmuştur. Mangaları milyonlar satan Naoki Urasawa 8 ciltlik Manga serisi Pluto'yu tamamen Tezuka'nın orijinal Astro Boy

serisindeki *"The Greatest Robot on Earth"* adlı hikâyesine farklı bir bakış açısıyla yorumlayarak yapmıştır. Akira'nın çizeri Katsuhiro Otomo, Tezuka'nın üzerindeki etkisini her fırsatta anlatır. Ünlü çizgi filmci Hayao Miyazaki gençliğinde nasıl Tezuka gibi ünlü bir mangaka olmayı hayal ettiğini anlatır. Ancak genç Miyazaki günün birinde çizdiği tüm mangaların Tezuka'nın mangalarının benzeri olduğunu fark eder. Bunun üzerine tüm mangalarını toplayıp yakar. O gün bir milat olmuştur Miyazaki için, kendi üslubunu buldukça Tezuka'nın yapıtlarını da ağır bir dille eleştirmekten kendini alamaz.

Japonlar için yarı tanrı olan İmparator Hirohito'nun 1989'daki görkemli cenazesinden kısa bir süre sonra mide kanserinden hayatını kaybeden Tezuka için, İmparator'un cenazesi kadar görkemli bir tören düzenlenmişti. Yığınlar akın etmiş, cenazeye katılamayan insanlar elektronik eşya satan dükkanların vitrinlerindeki televizyonlardan canlı yayınlanan töreni izleyip ağlamışlardı. Çünkü yedisinden yetmişine, koca bir nesil onun eserleriyle büyümüştü. Bir işkolik olarak son sözleri ise çizim ekipmanlarını almaya çalışan hemşireye *"Sana yalvarıyorum, çalışmama izin ver!"* oldu. Büyüdüğü şehir Takarazuka'da anısını yaşatmak için bir müze açılmıştır. Adını onurlandırmak için 1997 yılından bu yana Osamu Tezuka Kültür Ödülleri düzenlenir.

Eserlerinde hep savaşın

anlamsızlığını ve acımasızlığını vurgulamış, uygarlığı ve teknolojiyi eleştirmiş, dünyadaki adaletsizliğe ve eşitsizliğe değinmiştir. Ergenlik döneminde Osaka'nın bombalanmasının korkunç sonuçlarına tanık olması, barışçıl ve her canlının yaşam hakkına saygı duyan bir insana dönüşmesinde etkili olmuştur. Bu düşüncelerini daha az maliyetli bir yöntem olan çizgi roman ile anlatma yoluna gitmiştir. Ayrıca manganın Japon kültürünün önemli bir parçası olduğuna dair inancı sayesinde kendini işine adamıştır. En derin kişisel konuları işlemekten çekinmeyerek, sürükleyici hikâyelere verdiği önem ile manga'nın temel işleyiş şeklini de günümüzdeki haline getirmiştir.

Hayatı boyunca 700 cilt manga çıkartan, sayısız karakter yaratan, toplamda asistanlarıyla yaklaşık 150.000 sayfalık çizgi roman yapan Üstad Tezuka, son dönemlerinde Yoshihiro Tatsumi tarafından icat edilen Gekiga(yetişkin manga türü)nın geleceğindeki potansiyeli görüp, o zamana değin yoğunlaştığı manga tarzını bırakarak yetişkinlere yönelik daha karanlık işlere imza atmıştır. Ama bu eserlerinde gekiga'nın kabalığına yer vermez. Bu mangalarından bazıları; Mw, Adolf ni Tsugu ve Hi no tori ... hayatının eseri olarak lanse ettiği ve ölümüne kadar yazdığı Hi no tori *(Phoenix)* adlı eseri ne yazık ki tamamlayamamıştır. Geçmiş tarihler ve antik şehirlerden, bilim kurgu geleceğe kadar, her hikâye farklı zaman ve mekânlarda geçmektedir. Manga tarihinin en özel eserlerinden biri olduğunu söylemek herhalde yanlış olmaz. Gelecekte ve geçmişte insanlar her zaman savaşmış, birbirlerinden korkmuş ve Anka Kuşu'nu avlamışlardır; ancak kuş her zaman küllerinden tekrar doğmuştur. Hikâye bir ders öğretir: Hayat sonsuza dek, bitmeyen bir döngünün başlangıcıdır.

"Çalışmalarımda şu mesajı vermeye çalıştım: Bütün yaratıkları sevin! Canlı her şeyi sevin!"

Osamu Tezuka

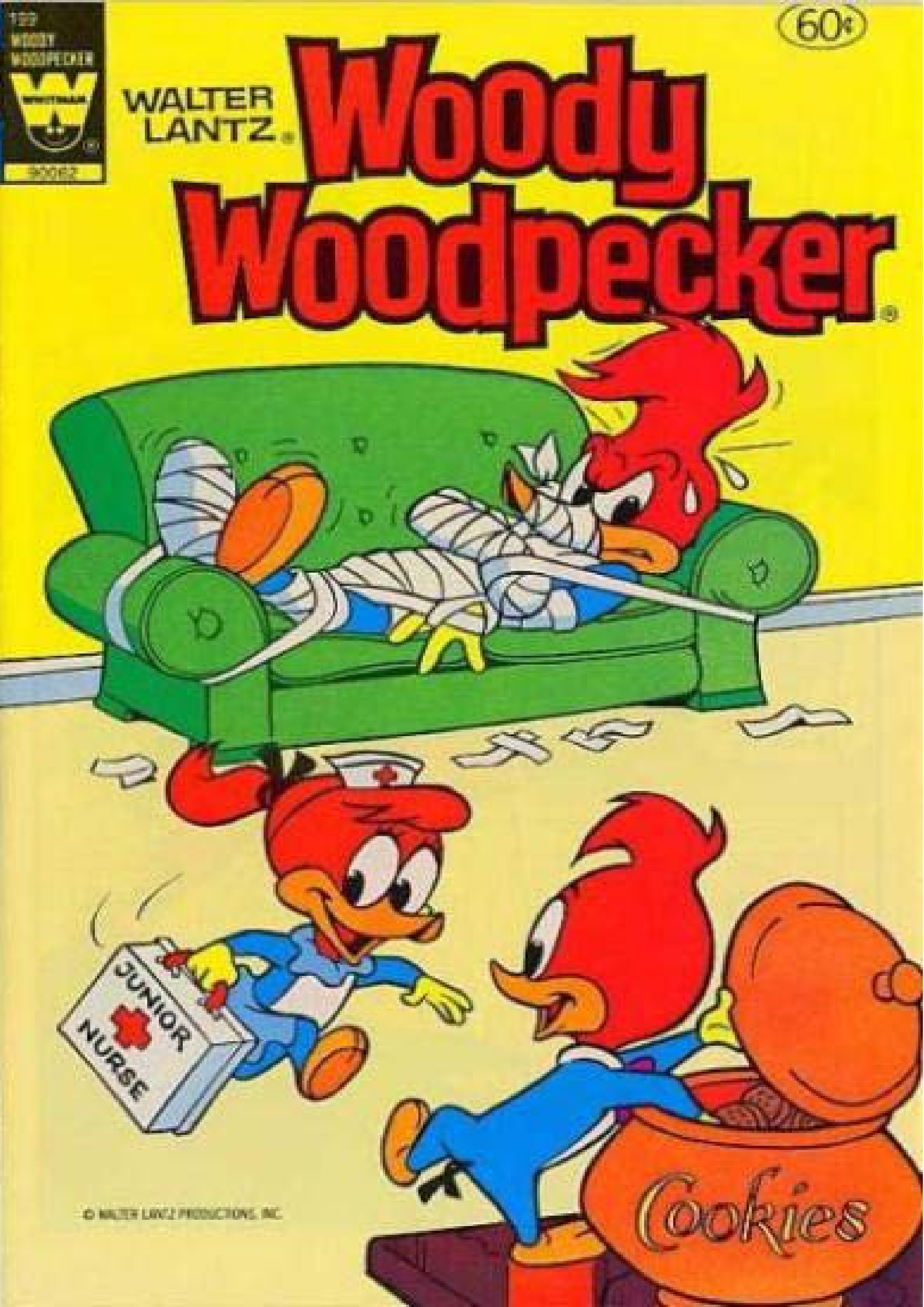

WALTER LANTZ
Woody Woodpecker
60¢
JUNIOR NURSE
Cookies
© WALTER LANTZ PRODUCTIONS, INC.

Okan Kasnak

Doğuştan gelen yeteneği nedeniyle resimle ilgilenen Lantz, 12 yaşında geldiğinde mektupla eğitim veren çizim okulunu çoktan başarı ile bitirmişti.

WALTER LANTZ 27/04/1899- 22/04/1994

AĞAÇKAKAN'IN BABASI

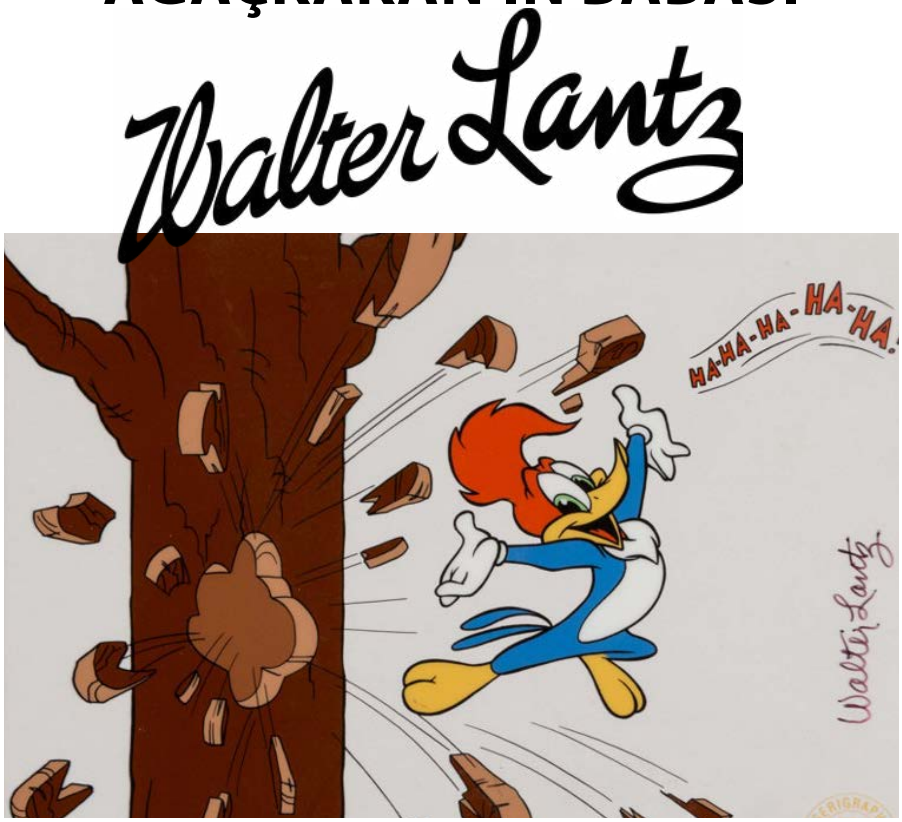

Walter Benjamin Lantz ya da bilinen adıyla Walter Lantz 27 Nisan 1899 yılında New York'ta italyan göçmeni anne babanın oğlu olarak dünyaya geldi. Doğuştan gelen yeteneği nedeniyle resimle ilgilenen Lantz, 12 yaşında geldiğinde mektupla eğitim veren çizim okulunu çoktan başarı ile bitirmişti. Winsor McCay'ın dünyada ilk defa kare mantığıyla çektiği *"Gertie The Dinosaur"* filmini gördüğü anda ise çizgi filmci olma kararını vermişti.

Daha sonra New York Sanat okuluna geceleri devam eden Lantz gündüzleride çeşitli gazetelerde ressam olarak çalıştı. 16 yaşına geldiğinde çizgi film sektörüne adım atan Lantz irili ufaklı stüdyolarda çalıştı. 1925 yılında Lantz'ın John R. Bray Studios adına yazıp, çizip, yönettiği ilk çizgi filmleri , "*Dinky Doodle*" başlığıyla piyasaya çıktı ve lantz kısa zamanda stüdyonun baş animatörü oldu.

1927 yılında Bray'ın stüdyosunun faaliyet alanını değiştirmesi üzerine, Lantz yönünü işin kalbine, Hollywood'a çevirdi. Ve 1928 yılında Universal tarafından Oswald the Lucky Rabbit çizgi film serisini yönetmesi için işe alındı. O yılın başlarında karakterin haklarını Walt Disney'in elinden koparmayı başaran Universal Stüdyoları başkanı Oswald'ın daha da başarılı olmasını istiyordu. Lantz, animatör Tom Palmer ve Winkler stüdyosundan müzisyen Bert Fiske de dahil olmak üzere, ilk kadronun birçoğunu devralmıştı, ve kadroya New York'lu

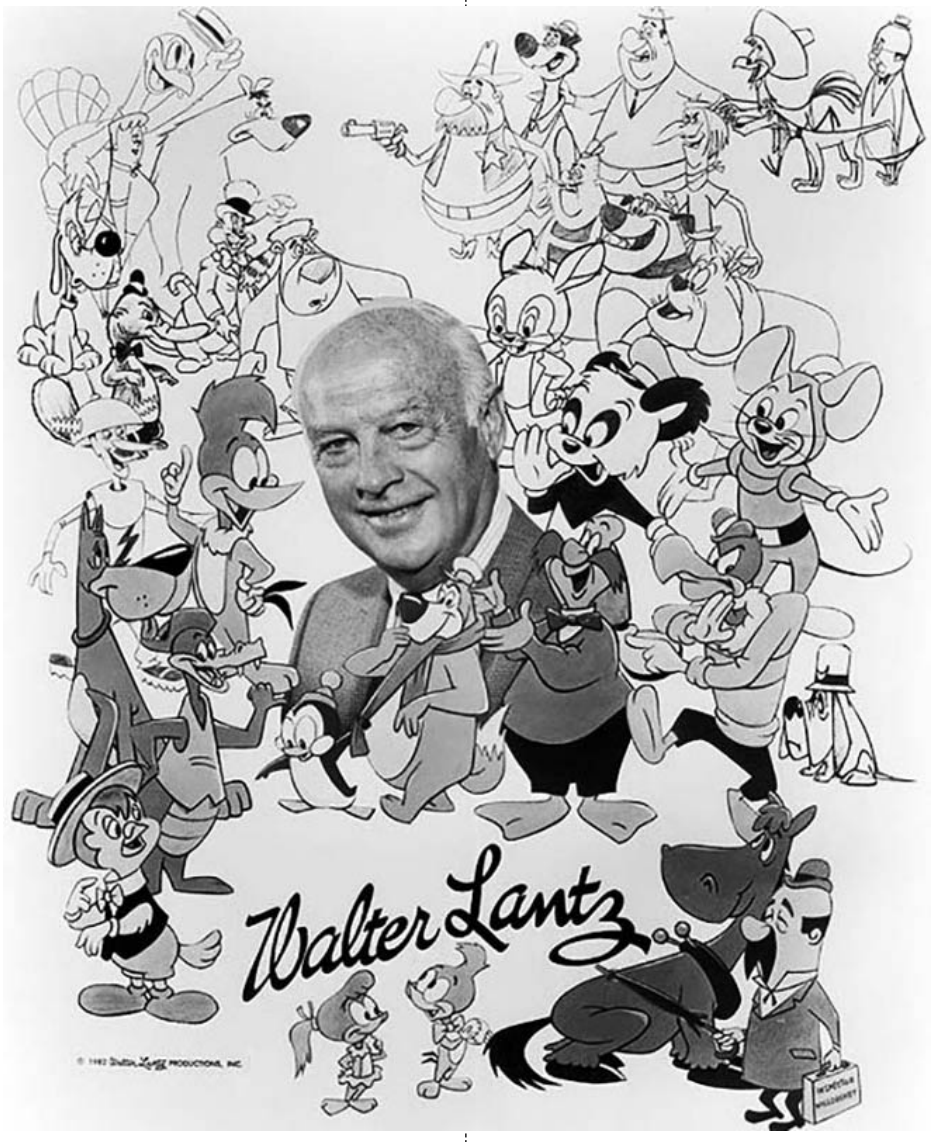

animatör Bill Nolan'ı seriyi geliştirmeye yardım etmesi için dahil etti. Nolan Panorama arka plan, *"Rubber Hose"* gibi tekniklerde ustaydı ve ustalığını *"Felix The Cat"* çizgi filmiyle ispatlamıştı. Ve böylelikle ekinin ilk işi 1929 yılında *"Race Riot"* adıyla piyasaya çıktı. 1935 yılına geldiğimizde , işleri Nolan'la paylaşan Lantz Lantz, sadece animasyon departmanını yönetmek yerine Universal'a çizgi film veren bağımsız bir yapımcı oldu. Oswald ile yakaladığı başarının ardından , Lantz yeni bir karaktere ihtiyaç duyuyordu. Meany, Miny and Moe , Baby-Face Mouse, Snuffy Skunk, Doxie ve Jock ve Jill (Warner Brothers'ın Bosko'sunu andıran maymunlar) bu arayışın ürünleriydi.Ancak, bir karakter, Andy Panda, ortayaı çıktı ve 1939-1940 üretim sezonu için Lantz'in manşetleri süsleyen yıldızı oldu.

1940'da Lantz, aktris Grace Stafford'la evlendi. Balayında, çift bir ağaçkakanın durmadan çatılarını gagalamayı duydu. Grace, Walter'a kuşu bir çizgi film karakteri olarak kullanmasını önerdi. Tavsiyeye biraz şüpheci yaklaşsa da Lantz, Woody Woodpecker'ı bir Andy Panda kısa filmi olan Knock Knock'a dahil etti. Çarpıcı ağaçkakan karakteri, Daffy Duck'ın ilk hallerine benziyordu ve Lantz, etrafında bir dünya için olumlu geri dönüşler aldı.

Mel Blanc, Woody'e sesini ilk üç çizgi film için verdi. Blanc, Warner Bros ile tam zamanlı bir kontratı kabul ettiğinde ve Lantz stüdyosundan ayrıldığında Woody'nin sesi, sadece sonraki iki çizgi film için , diğer bir çizgi film karekteri olan Kent Rogers'ı seslendiren Danny Webb tarafından devralındı. Rogers, II. Dünya Savaşı nedeniyle askere alındktan sonra, "Knock Knock" un ardındaki ana güç olan Ben Hardaway, Woody'nin sesi oldu. Buna rağmen, Blanc'ın kendine özgü gülüşü çizgi boyunca kullanıldı. 1948'de, Lantz stüdyosu, Blanc'ın gülüşüne sahip "The Woody Woodpecker Song" adlı bir Oscar ödül adayı çizgi film yarattı. Mel Blanc, Lantz'in sesini daha sonra çizgi filmlerde izinsiz kullandığını iddia ederek yarım milyon dolarlık dava açtı. Ancak yargıç, , Blanc'ın kendi sesini veya katkılarını telif hakkıyla koruyamadığını söyleyerek Lantz lehine karar verdi. Lantz davayı kazansa da, Blanc bir temyiz başvurusu yaptığında Lantz'la mahkeme dışı bir anlaşma yaptı ve Lantz Woody Woodpecker için yeni bir ses arayışına girdi. 1950'de Lantz Woody'nin sesi için bir yarışma açtı. Grace, Lantz'ın karısı Woody'yi seslendirmeyi teklif etti; Ancak, Lantz onu reddetti çünkü Woody erkek bir karakterdi. En azından cesareti kırılmayan Grace, isimsiz bir ses kaydı yaptı ve stüdyoya gönderdi. Duyduğu

sesin arkasında kimin olduğunu bilmeden, Lantz Grace'in Woody Woodpecker için seslendirmesini aldı. Grace Woody'e 1972'deki son çizgi filme kadar sesini verdi ve başka karekterlerede seslendirme yaptı. İlk başta Grace Woody'yi ekeanda adı geçmeden seslendirdi çünkü Woody Woodpecker'ın bir kadın tarafından seslendirildiğini bilmek çocuk izleyicileri hayal kırıklığına uğratanilirdi ancak kısa bir süre sonra Woody Woodpecker'ın sesi olarak tanınmaya başladı ve 1958'de Misguided Missile ile başlayarak isminin ekranda yazmasına izin verdi. Woody'nin yeni versiyonu 1940'ların manik Woody'sinden daha keskin ve dostçaydı ve Lantz'in sanatçıları karakteri yeni kişiliğe uygun olarak yeniden tasarladılar.

Lantz'ın çizgi filmlerinin dağıtımını yapan Universal ile olan iyi ilişkileri, Universal'in karekterlerin ticari ve lisans haklarını almak istemesiyle beraber bozuldu ve Lantz ile Universal'in yolları ayrıldı. 1948 ila 1949 arasında United Artist için 12 adet çigi film yaptı ve yayınaldı. Ancak 1949 yılında Lantz finansal zorluklar nedeniyle stüdyosunu kapatmak zorunda kaldı. 1951 yılında tekrar Universal ile anlaşmasına kadar Lantz United Artsit işleri ve daha önceki işleri Universal tarafından tekrardan yayınlandı. Universal ile tekrar anlaşınca Lantz üretime başladı ama artık 1940'larda gibi sanatsal arka planalr yerine daha hızlı ve basit yapılar tercih etmeye başladı. 50'li yılların sonuna doğru lantz artık televizyonada iş yapmaya başladı ve Woody Woodpecker bir televizyon yıldızı haline dönüştü.

Üretime devam etmenin ve yükselen enflasyonun karını zorladığı için işte kalmanın ekonomik olarak imkânsız olduğunu açıkladıve Lantz nihayet 1972'de stüdyosunu kapattı. Emeklilikte, Lantz, karekterlerinin medya haklarını ve ticari lisanslarını yönetmeye devam etti. Woody Woodpecker'ın resimlerini çizmeye ve boyamaya devam etti. 1979'da Oscar onur ödülü aldı. 1982'de, Lantz, Smithsonian Institution Ulusal Amerikan Tarihi Müzesi'ne 17 eseri bağışladı. Lantz'lar, hastaneleri ve diğer kurumları ziyaret etmek için zaman ayırdı. Grace Woody sesiyle hastalara güldürürdü.1980'lerde ve 1990'larda Lantz, Ulusal Öğrenci Film Enstitüsü'nün danışma kurulunda görev yaptı.

1990 yılında, Woody Woodpecker, Hollywood Walk of Fame'de bir yıldızla onurlandırıldı. 1993 yılında Lantz, Valencia'daki California Institute of the Arts'taki adıyla animatörlere 10.000 dolarlık bir burs ve ödül verdi. Walter Lantz, .Arkasında Woody Woodpecker gibi özellikle sesiyle ünlü bir karekter ve 500'ün üzerinde çizgi film bırakarak, Burbank, Kaliforniya'daki St. Joseph Tıp Merkezi'nde 22 Mart 1994'te 94 yaşında kalp yetmezliğinden öldü.

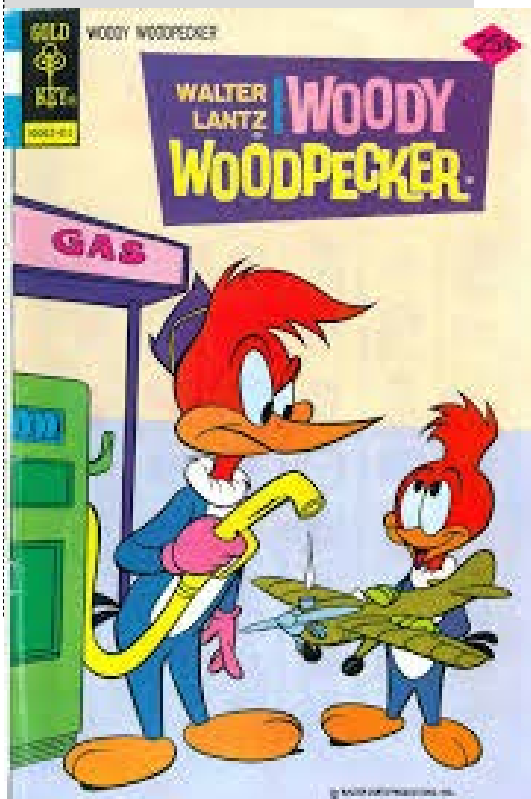

Aynur Kulak / e-mail:susuzyengec@yahoo.com

APTALLIĞI APTALLIK YAPAN NEDİR?

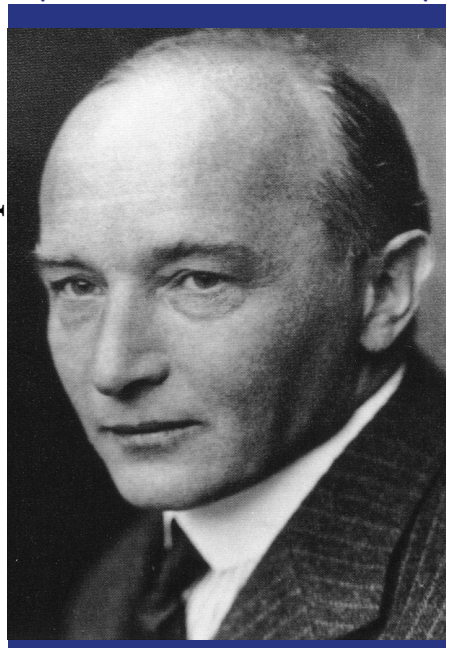

Aptallık Üzerine

Yazan : *Robert Musil*
Yayınevi : *Sel Yayınları*
Yayın Tarihi : *Ekim 2018*
Sayfa : *82*

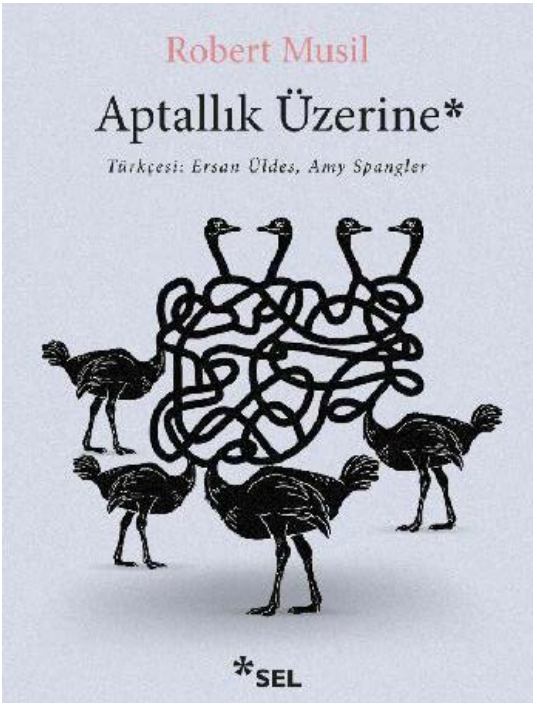

Herhangi bir konuda kategorize etmek istediğim yazarlardan olmadığı için Robert Musil için *'modern çağın yazarı'* cümlesini kurmak istemiyorum. Yaşadığı çağın ve sonraki çağların çok çok üstünde bir yazar kendisi. Kafka ile aynı çağda ve coğrafyada yaşamasına rağmen Kafka kadar bilinmeyen Musil içinde yaşadığı savaş ve kıtlık çağını; olup bitenlerin insanlar üzerindeki etkilerini ya da insanların olup bitenler üzerindeki etkisini en iyi analiz edip anlatan yazarlardan. Kendisi iyi bir hatip. En iyi bilinen konuşması 1937 yılında gerçekleştirdiği *'Aptallık Üzerine'* yaptığı konuşmasıdır. Musil bu konuşmaya temkinli bir giriş ile başlamıştır.

Sel Yayınları tarafından yayınlanan Robert Musil tarafından konuşması yapılıp sonra da kaleme alınan Aptallık Üzerine Musil'in en sert metinlerinden biri olma özelliğini taşımakta. Musil'in Alman faşizmi gücünün doruğundayken gerçekleştirdiği bu konuşmayla *(en yüzeydeki tabirle)* faşizmi ti'ye alıyor savaş sonrası gelecek kuşaklar ve toplum yapısı için de ip uçları veriyordu. Peki 'temkinli' giriş neydi? Musil Aptallık Üzerine adlı metninde neler söylemişti?

"Günümüzde aptallık üzerine konuşma yapmaya kalkışan biri, beraberinde bir dizi belaya bulaşma riskini de göze alır. Bu bir küstahlık olarak görülebilir, hatta çağımızın ilerlemesini aksatan bir girişim olarak da yorumlanabilir."

Temkinli giriş buydu. Fakat karşımızda gerçekten boş bir insan olmadığını; gören, anlayan, anladığını yorumlayabilen; tüm bu sebeplerden dolayı geleceğe dair ön sezileri kuvvetlenmiş bir yazarın olduğunu da bu girişten sonra gelen cümlelerden anlayabiliyoruz.

"Bir vakitler şöyle yazmıştım: Aptallığı yetenek, ilerleme, umut ya da gelişmeden ayırt etmek bu kadar zor olmasaydı, zaten hiç kimse aptal olmak istemezdi. Bunu yazdığımda yıl 1931'di ve o zamandan beri dünyanın hala ve daha fazla ilerleme ve gelişme kaydetmediğini iddia etmeye kim cüret edebilir! İşte bu noktada göz ardı edilmesi mümkün olmayan bir soru usul usul kendini gösterir. Aptallığı aptallık yapan nedir?"

Aptallık Üzerine ile ilgili ilk olarak şunu söyleyebiliriz: *'Soru soran'* bir metinle karşı karşıyayız. Bu ezbere konuşulmayacağının, konunun kaynağına sorular sorularak inileceğinin, bulunan cevapların bu konuya eşlik edici araçlar olacağı gerçeğinin bir göstergesi. Musil

için modernist akımın öncüsü diyebiliriz çünkü Musil'in Genç Törless'in Kargaşaları 1906'da yayınlandığında Proust'un Kayıp Zamanın İzinde külliyatının ilk kitabı olan Swannlar'ın Tarafı; Thomas Mann'in Venedik'te Ölümü; Kafka'nın Dava ve Şato'su ve Joyse'un Ulysses'i yayınlanmamıştı. Ve Musil henüz dünyada faşizm yayılmamışken fakat ayak sesleri duyulurken Aptallık Üzerine konulara merak salarak aptallığa dair bir konuşma yapacak; henüz başlamamış olan savaşa, henüz yayılmamış olan ideolojilere ve henüz birey olamamış insanın gruplar söz konusu olduğunda neye dönüşeceğine dair düşüncelerini enfes tespitlerle belirtecekti.

Musil konuşmasında konuyu henüz insan davranışlarının oluşumu üzerine enfes tespitlere getirmeden önce 'Aptallık' üzerine konuşmanın sebeplerinden bahseder. *"Aptallık üzerine konuşmak ya da bu konudaki bir konuşmadan fayda sağlamak isteyen biri, kendisinin aptal olmadığını varsaymalıdır ve bu şekilde aynı zamanda kendisini zeki saydığını göstermiş olur, oysaki böyle bir şey yapmak genellikle aptallık işaretidir!"* Fakat insan buna rağmen zekiliğini gizlemeyi tercih eder çünkü zayıf insanın zekası güçlü insanı tehlikeye atabilir, der Musil ve günümüz hiyerarşisinde de yöneticiyi idare etmek için kullanılan sözüm ona '*salağa yatma*' meselesinin bilinçli olarak tercih edildiğini belirtir. Bu durum zekanın güçlü insanın 'dizginlerini' kolaylıkla eline almasıyla örtüşür ve itaatkar olmaya devam edildikçe ortaya çıkan bu zeka belirtisi tam tersi söz konusu olduğunda aptallığa, terbiyesizliğe, küstahlığa hatta kötü niyete dönüşür.

Musil'i Musil yapan olgu aptallığı günlük dilde kullandığımız ve bildiğimiz aptallığın dışında bir yerden inceleyerek ele alması. Aptallık Musil'e göre bir duygu bozukluğu durumu ki; bu durum insanın tüm yanlış davranış şekillerini tetikleyen en önemli unsur. Aptallığı 'kibir' ile bağdaştırdığı ve açıkladığı paragraflar ufuk açıcı: *"Aptal bir insan genelde kibirli görünür, çünkü bunu saklayabilecek kadar zeki değildir; aslında buna bile hiç gerek yoktur, çünkü aptallık ile kibir arasında doğrudan bir ilişki zaten söz konusudur.(…) Kibir kavramıyla gerçek anlamda irtibatlandırdığımız şey, umulanın altında başarı beklentisidir, çünkü kibir ifadesinin asıl anlamı boşuna ifadesiyle neredeyse aynıdır. (…) Kene gibi yapışıp kalan bu başarı eksikliği kavramı, daha sonra kendini sahip olduğumuz en evrensel aptallık kavramı olarak ortaya koyacaktır."*

Musil'in konuşması bizi adım adım bireylerin faşizmine oradan da bireyken ortaya çıkamayan faşizmin gruplaşmalar söz konusu olduğunda nasıl ortaya çıkabileceğine, hem de çok güçlü bir biçimde ortaya çıkabileceğine doğru götürmekte. *"(…) Hayatı gününü gün ederek yaşayan çoğunluk –tıpkı megaloman bireyin hayallerindeki gibi- sadece bilgeliğin değil erdemin de üstüne konmuştur, ve kendinin cesur, asil, yenilmez, dini bütün ve güzel bulur; ayrıca yeryüzünde şöyle özel bir eğilim vardır; insanlar kalabalık olduklarında, bireyken kendine yasaklanmış olan her şeyi yapma yönünde kendilerine izin verirler. Günümüzde çok güçlü bir şekilde yükselişe geçen "Biz" olmanın verdiği bu ayrıcalıklar, işin doğrusu, bireyin giderek medenileşmesi ve ehlileştirilmesinin, milletlerin ve devletlerin ve aynı kafadakilerin oluşturduğu birliklerin giderek medeniyetten uzaklaşmasıyla dengelenmesi gerektiği gibi bir izlenim verir; burada açığa çıkan belli ki duygusal bir bozukluktur, esas itibariyle "ben" ve "biz" arasındaki zıtlığın hem de tüm ahlaki değer yargılarının temelini oluşturan duygusal dengenin bozulması durumudur. Fakat bu –şimdi sormak icap eder- hala aptallık mıdır, gerçekten de bunun hala aptallıkla bir bağlantısı var mıdır?"*

Musil belki de bu noktada bir nefes alır, belki de bir yudum suyundan içer ve dinleyicilere bakarak şöyle devam eder. *"Sevgili dinleyiciler! Buna hiç şüphe yok!"*

İlginç olan ise Musil direkt olarak hiçbir zaman faşizmden söz etmese de aptallık ve insan davranışları ile ilgili değindiği, parmak bastığı, işaret ettiği her bir noktanın çok değil birkaç sene sonra Avrupa'yı ve tüm dünyayı faşizm batağına doğru çekmekte olduğu gerçeğidir. İlk olarak 1931'de yazdığı ve 1937'de konuşmasını gerçekleştirdiği Aptallık Üzerine konuşmasının işaret ettiği; *"Aptallığın bir duygu durumu bozukluğu"* olduğu gerçeği gestapo tarafından cezalandırılmasına yol açacak, Musil'i önce mahkumiyete oradan da İsviçre'ye zorunlu sürgünle noktalanan hayatına mal olacaktır . Fakat bu onu modernizmin gerileme ve çöküş sürecini *(aptallık üzerinden)* yazan ve anlatan yazarlar arasında ilk sıraya yerleştirecek; çağının ve sonraki çağların en önemli yazarları arasında yerini almasına engel olamayacaktır.

Bu ufuk açıcı kitabı dilimize kazandıran Ersen Üldes ve Amy Spangler'e teşekkürler.

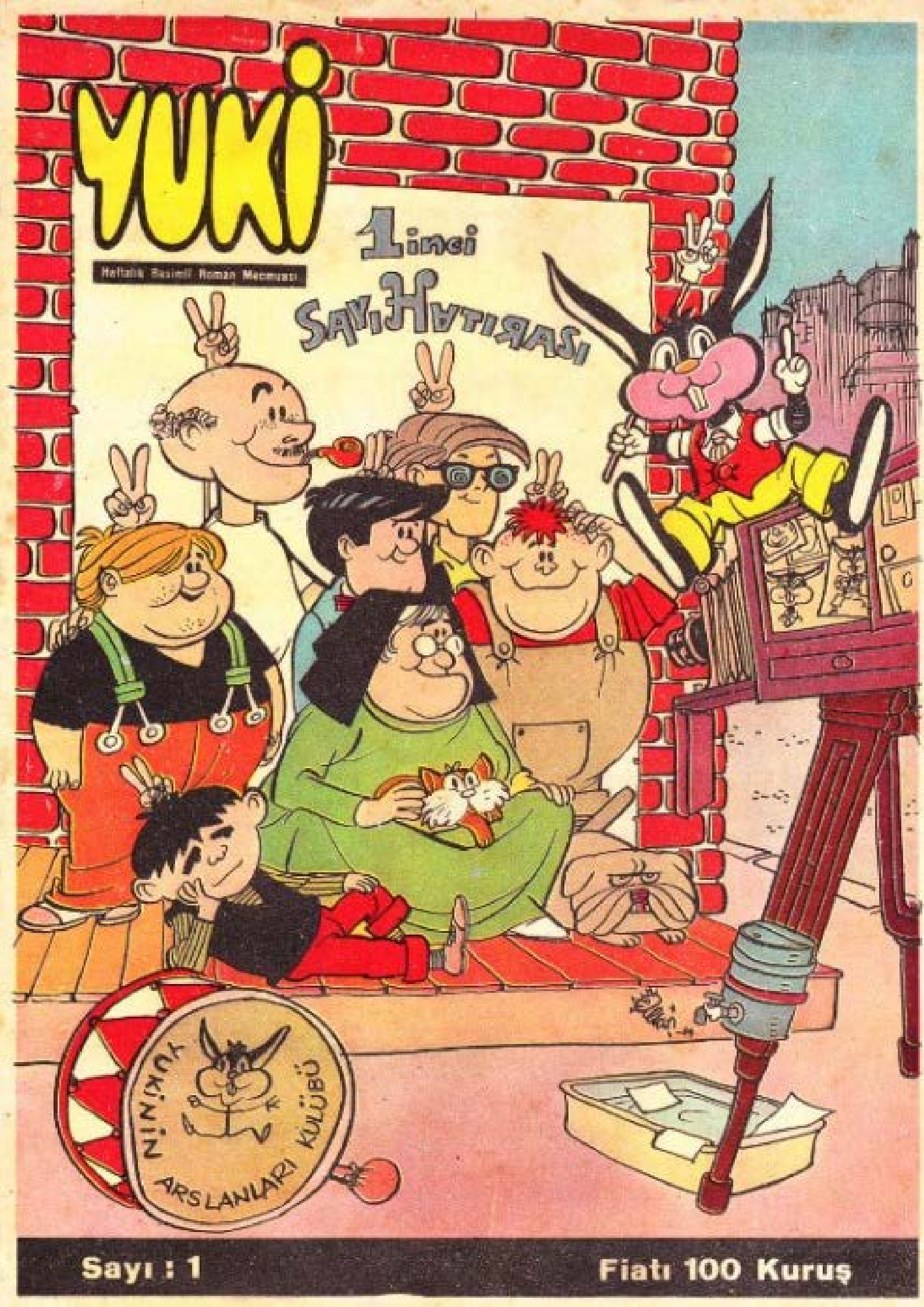
YUKİ
Haftalık Resimli Roman Mecmuası
1inci
SAYI HATIRASI
YUKİNİN
ARSLANLARI KULÜBÜ
Sayı : 1
Fiatı 100 Kuruş

Anısına Saygıyla...

ALTAN ERBULAK

D. 11 Kasım 1929 Erzurum - Ö. 1 Mayıs 1988 İstanbul

11 Kasım 1929'da Erzurum'da doğdu. İlk defa 1955 yılında amatör tiyatro oyuncusu olarak sahneye çıktı.

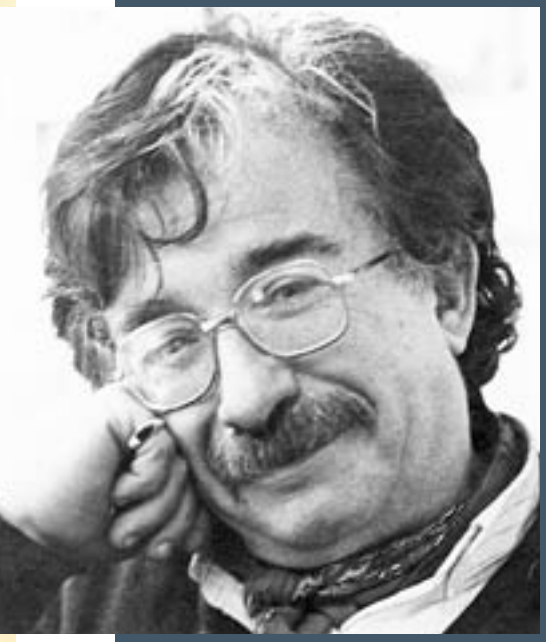

11 Kasım 1929'da Erzurum'da doğdu. İlk defa 1955 yılında amatör tiyatro oyuncusu olarak sahneye çıktı. Oynadığı oyunlar arasında Ayı Masalı, Midas'ın kulakları yer almaktadır. Oyunculuğu dışında karikatür çizerliği yönü de vardır. 1979 yılında Metin Serezli ile birlikte *"Kocamustafapaşa Çevre Tiyatrosu"*nu kurmuştur. 1988 yılında gittiği turnede sahnede yaşamını yitirmiştir.

Altan Erbulak Vatan, Akşam, Tef, Akbaba, Fırt, Gırgır, Milliyet gibi çok dergi ve gazetede karikatür çizdi.

"Hürmüz'le Cafer", "Kibar Hırsız" sanatçının Türk mizahına kazandırdığı karikatür tiplerinden birkaçıdır. Orhan Boran'ın 1960'lı yıllarda yayımladığı ve kendi radyo karakterlerine dayandırdığı çizgi roman Yuki'yi de Altan Erbulak resimliyordu.

Türkiye'de Yavru ile Katip *(002 filmleri olarak da bilinirler)* olarak tanınan ve 1970'li yıllarda sinemalarda yaygın olarak gösterilen İtalya yapımı Franco e Ciccio filmlerinde Ciccio Ingrassia'nın oynadığı Katip karakterini Altan Erbulak seslendirdi. Franco Franchi'nin oynadığı Yavru karakterinin Türkçe dublajını ise Erol Günaydın yapıyordu.

Ölümünden sonra adına, eşi Füsun Erbulak, kızları Ayşe ve Sevinç Erbulak tarafından, yılın başarılı oyuncusuna verilmek üzere *"Altan Erbulak Ödülü"* konuldu.

Dipnot...

Altan Erbulak karikatürist, çizgi romancı ve gazeteciliğinin yanı sıra tiyatro ve sinema oyuncusuydu.

KARİKATÜRİST BEDRİ KORAMAN ROLÜNDEKİ

KARİKATÜRİST ALTAN ERBULAK..!

Altan Erbulak karikatürist, çizgi romancı ve gazeteciliğinin yanı sıra tiyatro ve sinema oyuncusuydu.

21 tiyatro, 26 sinema filminde rol almıştı. Rol aldığı bu 26 sinema filminden bir tanesi ***"Cici Can"*** adlı filimdi.

Cici Can, Bedri Koraman'ın 1955 yılı sonlarında Milliyet gazetesi için çizdiği ve bant halinde yayınlanan bir çizgi roman dizisidir. Cici

Can ve Huriye karakterleri ana karakterlerdir.

Bedri Koraman'ın **Cici Can**'ın okurlardan gördüğü büyük ilgi, oyuncu ve yapımcı Göksel Arsoy'un dikkatini çekince, eserin sinemaya adaptesi gündeme geldi.

Bedri Koraman eserindeki tiplemeye en yakın aktör olan Göksel Arsoy'u uygun bulup filmi çekme hakkını Göksel Film adına ona verdi.

Senaryosunu Cici Can çizgi roman maceralarından yararlanarak, Safa Önal'ın yazdığı filmin yönetmenliğini Ertem Göreç, kameramanlığını Çetin Gürtop yaptı. Afişini Kemal Borteçin hazırladı. Filmde Öztürk Serengil *(Azrail)*, Ahmet Tarık Tekçe, Senih Orkan, Suna Pekuysal, Ali Şen, Suzan Avcı, Hüseyin Baradan, Sami Hazinses, Sadettin Erbil, Tuncer Necmioğlu, Altan Erbulak, Zuhal Tan rol aldı.

O yıllarda Göksel Arsoy, romantik filmleriyle seyircilerini sinemaya çekiyordu. Bu nedenle Cici Can gibi Arsoy'un seyircisinin alışkın olmadığı tarzda fantastik temalı filmde oynaması, sinemaya gelenlerin çoğunu şaşırttı. Cici Can'ı gazeteden okuyup tanıyanlar için ise film güzel bir çizgi roman adaptesiydi.

Karikatürist Bedri Koraman rolündeki karikatürist Altan Erbulak

*"Filmde **Bedri Koraman**'ı canlandırmak, aynı gazetede çizerlik yapan **Altan Erbulak**'a kısmet oldu."*

Animasyonla gerçek filmin birlikte olduğu çekimlerin animasyonlarını, çizgi filmci karikatürist Yalçın Çetin *(1934 – 1977)* yaptı.

*Kaynak: Yener Çakmak'ın Ters Ninja için yazdığı Cici Can yazısı: http://www.tersninja.com/duayen-cizer-bedri-koramanin-bir-erken-donem-eseri-cici-can/

A CHARLTON PUBLICATION
WEIRD TALES OF SUSPENSE AND HORROR
THE THING
No 12
THE
THING!
10¢

Anısına Saygıyla...

STEVE DİTKO

2 Kasım 1927 Johnstown, Pensilvanya, ABD
29 Haziran 2018 *(90 yaşında)* New York, ABD

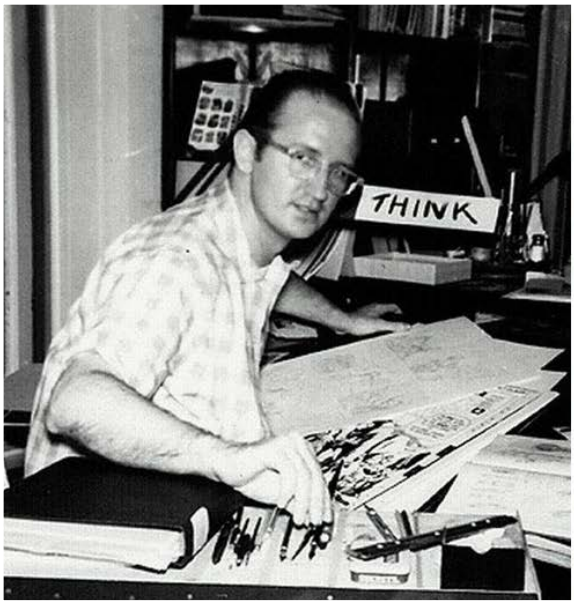

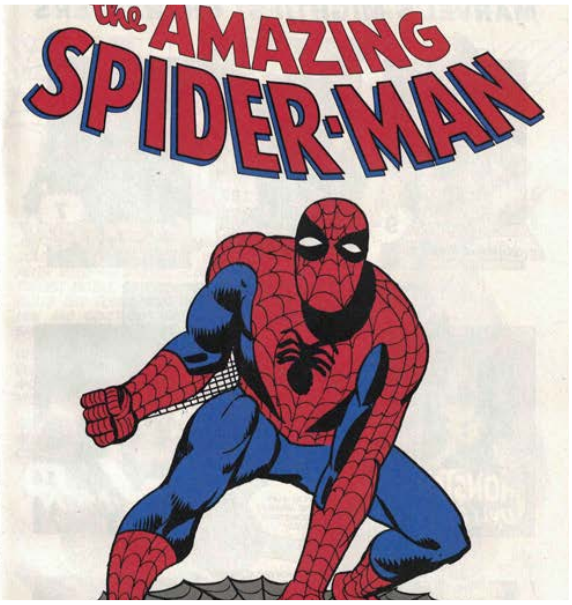

Amerikalı yazar. Birçok önemli süper kahraman yaratmış ve çok büyük çizgi roman şirketlerinde çalışmış çizgi roman çizeridir.

Amerikalı yazar. Birçok önemli süper kahraman yaratmış ve çok büyük çizgi roman şirketlerinde çalışmış çizgi roman çizeridir. Marvel Comics ve Dc Comics Çizgi Roman Şirketleri'nde görev almış olan Ditko Örümcek Adam, Hawk and Dove, The Question, Mr. A., Dr. Strange vb. karakterleri yaratmış ve birçok çizgi roman serisinde yer almıştır.

Ditko 20'li yaşlarına kadar çizgi roman eğitimi aldı. İlk çizgi romanı 1953 yılında, 26 yaşındayken yayınlanmaya başladı. Arada ufak tefek çizgi roman şirketlerinde çalışan Ditko 1955 - 1956 yıllarında Marvel Comics'e *(O zamanların Atlas Comics'i)* geçti. Daha sonrasında Stan Lee ile birlikte yarattığı Marvel Comics karakteri Örümcek Adam'ın uzun soluklu çizgi romanı The Amazing Spider - Man'i çizmeye başlayan Ditko serinin 40 sayı kadar çizerliğine devam etti. Aynı zamanda Dr. Strange karakterini de çizgi roman dünyasına kazandıran Ditko kişisel sebepleri gerekçe göstererek Marvel Comics'ten ayrıldı.

Marvel'i bıraktıktan sonra Chartlon Comics'e geçen Ditko burada The Question ve Mr. A gibi karakterleri yaratırken Dc Comics'te Hawk and Dove karakterlerini çizgi roman severlerine kavuşturdu.

Ditko'nun özel hayatı hakkında pek bir bilgi bulunmamaktadır. 60'lı yıllarda katıldığı çizgi roman fuarları, birkaç röportaj ve 3 - 4 adet resim dışında Ditko dış dünyaya bir daha hiç görünmemiştir. İçine kapanık tavrıyla çoğu insanı Hayrete düşüren çizer Stan Lee'nin açıklamalarına göre Lee ile bile neredeyse hiç konuşmamış, yeni sayıları vermek için uğramış ve bir sonraki sayıya kadar hiç gözükmemiştir. Ditko hala New York stüdyolarında çizimlerine devam etmektedir. 1960'lı yıllara değin gözüken fotoğrafları dışında artık sosyal medya ve tüm dış dünyayla bağlantılarını kesmiştir.

Mehmet Berk Yaltırık

Koridorun ucundan ağır ağır yaklaşmakta olan üç ateşli göz şimdi muhtelif taraflara dağılmıştı. Bir tanesi yürümeyi sürdürürken diğerleri duvara ve tavana doğru kaymıştı, hortlaklar kertenkele misali duvarlara yapışmış vaziyette ağır ağır yaklaşıyorlardı.

VARKOLAKLARIN GECESİ

BÖLÜM 18

Koridorun ucundan ağır ağır yaklaşmakta olan üç ateşli göz şimdi muhtelif taraflara dağılmıştı. Bir tanesi yürümeyi sürdürürken diğerleri duvara ve tavana doğru kaymıştı, hortlaklar kertenkele misali duvarlara yapışmış vaziyette ağır ağır yaklaşıyorlardı. Dairenin camlarından içeriye girebilen soluk sokak lambası ışıklarında ortada yürüyenin Dimitar olduğunu, duvarlardan sürüne sürüne ilerleyenlerin de Danica ile Çağıl olduğunu gördüler. Duvarların üzerinden süzülüp geçen hortlaklar koridora bakan kapıların ardında kaybolurlarken Dimitar tek başına kaldı.

Tam o esnada apartmanın üst katlarından birinden "Engin!" diye feryat eden Yaren'in sesini işittiler. Engin: "Ben Yaren'e bakacağım!" diyerek apartman merdivenlerine koşturmaya başladı. Cadıcı Muzaffer bir ona bir Abdülharis'e bakarak olduğu yerde kala kaldı. Dimitar'ın duraksayıp belinden sarkan kayıştan sıyırdığı Rus tipi süvari kılıcı

soluk ışıkta parıldadı. Varkolak işitenin tüylerini diken diken eden bir sesle: "1876'da gelen Rus generallerden birinin hediyesiydi. Yine kanınıza doyacak!" dedi. Abdülharis de kendi belindeki karabela denilen kılıcı hışımla çekerek: "Bu karabela çok haydut, komitacı doğradı, tasalanma Varkolak!" diye gürledi. Ardından gözlerini Dimitar'dan ayırmadan cadıcıya: "Sen delikanlının peşinden git! Onu da kendilerine benzetmesinler!" diye emretti. Muzaffer aklına düşen bin bir kötü ihtimalle birlikte derin derin nefes alarak merdivenlere doğru seğirtti. Basamakları tırmanırken koridordan ürperten kılıç şakırtıları duyulmaya başlamıştı. Sokak kapısı bir anda kendiliğinden gümleyerek kapanınca sesler kesiliverdi. Engin'in ayak sesleri de duyulmuyordu. Muzaffer karanlık koridorda el yordamıyla ilerlerken diğer elindeki Bozhidar'ın kazığını sıkı sıkıya kavramıştı. Yaşadığı o anın bir kâbus, alelade bir düş olmasını dileyerek atıyordu adımlarını. İçine bulunduğu dehşet zihnini zorluyordu.

Engin apartmanın en üst katına çıktığında sahanlığın her iki yanına da baktığı halde Yaren'i göremedi. Yukarısından gelen ağlama sesine dönüp el fenerini oraya çevirdiğinde tavan arasına çıkan demir merdiveni ve dünya savaşı yıllarındaki beton korunakları andıran girişi fark etti. Feneri ağzına sıkıştırıp hiç tereddüt etmeksizin hayli tehditkâr görünen tavan arasına doğru seğirtti. Merdivenlerden çıkar çıkmaz en önce el fenerini içeriye tutup etrafına bakındı. Eşya olduğunu varsaydığı kıpırtısız karaltılardan başka bir şey görünmüyordu. Ayaklarından birisi tutacakmış gibi hissettiği için merdivenlerde fazla oyalanmayarak kendini tavan arasına attı. Girişten bir-iki adım atıp uzaklaştığı sırada koca demir kapak kendiliğinden gürültüyle örtüldü. El fenerini girişe tuttuğunda hiçbir şey göremediği için demirin ağır geldiğini düşündü, "İyi ki ben çıkarken örtülmedi!" diyerek dehşetle etrafına bakındı.

En yenisi doksanlardan kalma gibi görünen çürümeye başlamış mobilyalarla doluydu tavan arası. Seksenlere ait fotoğraflarda yahut yaşlı akrabalarında gördüğü tipte eski mobilyalar da vardı. Öbek öbek gazete ve kitap yığınları da göze çarpıyordu, çoğu erken 2000'lere aitti. Bir köşede üzerinde yine seksenlerden doksanlardan kalma araba ve futbolcu yapıştırmalarıyla süslü, kapakları sarkık vaziyette bulunan bir ders çalışma masası, üzerinde duran aparatları ve taşlı kum parçalarıyla sakinleri çoktan ölmüş büyükçe bir akvaryum… Bir diğer yanda rafları üzerindeki kuponla dağıtılmış ansiklopedilerin rutubetten şişip ağırlaşmasıyla bel vermiş büyükçe bir kitaplık. En üst rafta Engin'in çocukluğunda komşularının evinde gördüğü, plastiği eğri büğrü olmuş minik, kutulu bir basketbol oyuncağı duruyordu. Hemen yanına birkaç eski bez bebek sıralanmıştı ki kopmuş gözleri ve lekeli elbiseleriyle Engin'e hayli ürkütücü gelmişti. Apartmanda bir dönem oturan ancak taşınırken eşyalarını geri alma zahmeti duymayan eski sakinlerden kalmaydı. Rutubet ve çürüme kokularının başını döndürmeye başladığını hisseden Engin, Yaren'e seslenerek bulabildiği boşlukların üzerinde yürümeye başladı.

Kız arkadaşını kuytu bir köşede olduğu yere büzülmüş, ellerini yüzüne kapatmış halde görünce duraksadı. Normalde üzerine koşturup sarılması lazımken kızda onu bundan alıkoyan, açıklayamadığı bir soğukluk vardı. Yaren'in sızlamaları ve hıçkırıkları inceden inceye kıkırdamaya dönüşürken, kız ağır ağır yüzünü açtı. Yaren'in sivri dişleri ve kızıl gözleri karşısında nutku tutulan Engin ona bakmaya devam ederken kızın insanın kalbini donduran ürkütücü kahkahaları tavan arasının nemli duvarlarında yankılanmıştı. Bir anda ayağa fırlayıp kollarını Engin'e uzatarak ona yaklaşmaya başladı Yaren: "Eskiden olsa bana sarılırdın… Neden sarılmıyorsun? Neden uzak duruyorsun?"

O an Engin elini cebine atıp sarımsak demetlerini kavradığı esnada arkasından Çağıl'ın sesini duydu: "Seni hiçbir zaman anlayamayacağını bir türlü anlatamadım sana Yaren… Senin iyiliğin için!" Geriye dönüp baktığında Çağıl'ın da sivri dişlere ve ateş kızılı gözlere sahip olduğunu gördü Engin. İki vampir ağır ağır kendisine doğru yaklaşıyordu. Cebindeki sarımsakları havaya kaldırır kaldırmaz iki canavar da bir anda görünmez bir engele çarpmış gibi duraksadılar, yüzleri öfkeden çatılıvermişti. Engin o an belli belirsiz tavan arasının kapağının açıldığını işitti. Çağıl tıslayarak geriye döndüğünde sırtını delip geçen sivri bir cismi belli belirsiz gördü Engin. Hortlak yavaş yavaş gözlerinin önünde içten içe yanıp kül kül dağılırken elinde Bozhidar'ın kazığı olan Muzaffer'i gördü. Cadıcı kazığı gösterdi: "Kurtarmayı isterdim ama pek üzüleceğini de sanmıyorum…"

AHHHHHHHHHH
MKAANS

Engin arkasına döndüğünde Yaren'i göremedi: "Yaren'i de dönüştürmüşler kurtarmamız lazım…" diye söylendi. Cadıcı kederli bir sesle konuştu: "Sıradan vampir olsalardı Dimitar'la Danica'yı yok etmemiz halinde iyileşirlerdi. Ancak varkolaklar bunun dışındadır. Onları huzura kavuşturmak için öldürmemiz lazım!"

Engin öfkeyle cadıcıya dönüp baktığı anda Yaren'in sesini duydu. İnsana benzemişti ve üzgün olduğu fark edilen bir ses tonuyla konuşuyordu: "Beni öldürmesine izin verme Engin! Benimle gel!" Muzaffer hortlakla Engin'in arasına temkinli adımlarla geçerek ona doğru yaklaştı. "Hortlağı def etmek için illa gözle görülür şeylere gerek yoktur!" diyerek ağzını fısıltıyla kıpırdatmaya başladı. Engin kızın suratındaki şeytani ifadeyi anlık olarak görebildi. Kız cadıcının üzerine atıldığı sırada Bozhidar'ın kazığı göğsünü delip sırtından çıktı. Yaren'in yüzünde bir anlık huzur ifadesini fark eden Engin, kızın kül kül olup dağılarak yere yığılması esnasında Muzaffer'in yakasına yapışıp haykırmaya, bağırmaya başladı. Cadıcı, Engin'in yüzüne sert bir tokat yapıştırıp onu girdiği şoktan çıkarmaya çalıştı: "O filmler, benim de yazdığım kitaplar bunu anlatmaz işte Engin! Vampirlik böyle bir şey. Vampir salgını tam olarak bu… Yüzyıllar boyu binlerce insan sevdiğini böyle öldürmek zorunda kaldı! Onlar huzura kavuştular! Diğerlerini de yok etmeliyiz! Başkalarının Yaren gibi olmasını engellemek için…"

Delikanlı duraksayarak derin derin nefes almaya başladı. Sevgilisinden geriye kalan küllere bakıp sordu: "Ondan geriye hiçbir şey kalmamış mıdır?" Muzaffer: "Lanetin tesiriyle giydikleri giysiler de çürümemeye başlar. Onlar ölünce giysiler de bir anda çözülüverir. Üzerlerindeki demir parçaları hariç!" cevabını verince kızın küllerini gözyaşları içerisinde karıştırarak iki yüzüğünü, kolyesini ve küpelerini çıkardı. Montunun iç cebine koyarak fermuarını sıkıca kapattı. Ayağa kalkıp gözyaşlarını silerken: "Ötekileri de öldürelim abi…" dedi.

Apartmana indikleri zaman Varkolakların dairesinin kapısını kapalı şekilde buldular. İçeriden zayıf kılıç şakırtıları işitiliyordu. Cadıcı dualar okuyarak kapıyı omuzladığı zaman kilitlenmemiş kapının kolayca açıldığını fark ettiler. O esnada salonda korkunç bir mücadele cereyan ediyordu. Abülharis'le Dimitar kılıçlarını amansızca savuruyorlar, hamle yapıp geri çekiliyorlardı. Bu esnada bir şey dikkatlerini çekti. Abdülharis sanki bilerek adama açık veriyordu. Dimitar ise kılıcı Abdülharis'e öylesine sallayıveriyordu. Sanki biri kılıç kullanırken diğeri öylesine bıçak sallıyordu. Paşa, Dimitar sırtını salon kapısına çevirdiği esnada: "Kazığı saplayın!" diye bağırınca Muzaffer sanki görünmez ellerce harekete geçirilmiş gibi tahta kazığı Dimitar'ın sırtından sokuverdi.

Tılsımlı kazık koca varkolağa saplanınca canavar elindeki kılıcı atıp yere devrilerek yattığı yerde böğürmeye, camları zangırdatmaya başlamıştı ki civardaki insanlar ne olduğunu anlayamadıkları için polisi arayıp gürültü şikayeti ihbarlarını birer birer merkeze ulaştırmışlardı. Dimitar küle dönüşürken boğazından son kez Türkçe: "Bu kadar kolay mıydı?" sözü duyuldu. Abdülharis kılıcını kınına sokarken söylendi: "Bunları bilirim… Kolunu kessen yeniden çıkar, kafasını kessen dahi yine birleşir. Azametli bir silahla göğsünden mıhlamadıkça öldüremezsin!" Muzaffer kazığa bakarken ağır ağır konuştu: "Bu kadar güçlü olduğunu bilmiyordum. Demin de iki hortlağı gafil avladık bununla…" Paşa kazığı işaret etti: "Tılsımlarından biri de hortlağı pusudaymış gibi şaşırtmasıdır. Tabi genç olanlarımızda daha etkili. Bana saplamaya niyetlenseniz koruma büyüsü ortadan kalkacağı için savurmaya mecal bulmadan geberir gidersiniz. Fakat yine de ürpermeden edemiyorum… Bu gece bu varkolaklar meselesi halledilmeli…" Engin boğazını gürültüyle temizledi: "Yine de bu kadar kolay olması size de garip gelmiyor mu? Çağıl'la Yaren'i öldürdük. Dimitar'ı hakladık. Peki, Danica?" Bu soru üzerine duraksadılar. Abdülharis salonun ucundaki kitaplığa dönüp oradaki üstü yazılı bir Edirne şehir planı çizimine doğru yürüdü, karanlıkta bir tek o görebilmişti. Plana baktığında üzerine Bulgarca bir not düşülmüştü: "Kuyumcunun ve Prensesin olduğu yerde… Bunun manası ne ki?" diye sordu kendi kendine sesli şekilde. Sonra bir anda gözleri parıldadı: "Edirne'ye asıl geldikleri şey bu… Fakat kastettikleri şey ne?"

Sokağın bir ucundan giren polis arabasının ışıkları camdan aksedince üçü evden sessizce çıkıp apartman kapısına seğirttiler. Sokağa çıktıklarında gölgelere sinerek yürürlerken akıllarındaki yegâne soru buydu. Dimitar dahi neden kendini kurban etme gereksinimi duymuştu?

DEVAM EDECEK

Süheyl Toktan

KAPTANIN KÜFÜR DEFTERİ VE HÜSN-Ü TABİR

Örtmece:
"Söylenmesi kaba, çirkin veya sakıncalı görülen nesnelerin, kavramların, başka yöntemlerle daha uygun ve daha edepli bir biçimde ifade edilmesi."

***Gaston** (André **Franquin**)*
1990 tarihli "Milky Way" posterlerinden alıntı.

Çocukluğumuzda okuduğumuz çizgiromanlarda sürekli ve bolca karşılaştığımız ve 'matrak' bulduğumuz küfürvârî ifadeleri sorgulamak hiç aklımızdan geçmezdi hatırlarsanız. **Zagor**'da "Çakal soyu, Lağım faresi, mel-un", **Kaptan Swing**'de "Yıldırımlar götüresi, biz kunduz, geyiğin sakalı" sanki o şahıslara özgü ifade biçimleri gibiydi bizim için ve hiç düşünmezdik, bu adamlar neden küfür etmez, kaba andlar içmezler diye. Ta ki kendi bünyemizde yeşeren mizah dergiciliği kapsamında karşımıza çıkan "s.k kafalı, g.t karı, ipne, inbe, amk, tarrağı yidik, ananı avradını..." türünden ve esas itibarı ile 'hüsn' demekte zorlanacağımız, küfürlerde harf değiştirme ya da eksiltmelerle yapılan ve örnekleri saymakla bitmeyecek bu **örtmece**lerle karşılaşana kadar.

***Mélusine** (Gilson & Clarke)*
"Ekzantem ve nezle!"

Aslında **hüsn-ü tâbir** kavramının uçlarında savrulmalardır bunlar tabii. Kavramı biraz açarsak; orijinali saygısızca, kutsal sayılan değerlere hakaret eden ya da tabu ifadeler içeren sözlerin, bu hoş olmayan ya da (ve hattâ hukûken) sakıncalı özelliklerini azaltmak veya ortadan kaldırmak için çeşitli yöntemlerle değiştirilerek yumuşatılması hâlidir bu. Daha basit bir ifadeyle; **örtmece**, **edeb-i kelâm**, **hüsn-ü tâbir**, **öfemizm** (euphémisme), sert sözcüklerin yerine daha nezih

sayılabilecek ifadeler kullanma sanatıdır denebilir biraz yüzeysel olarak.

Yazılı ve sözlü edebiyatta ve medyanın her alanında kaçınılmaz bir şekilde ve her dilde başvurulan bir yöntemdir hüsn-ü tâbir kullanmak. İşin açıkcası, yazarlar -ister roman yazsın, ister film veya çizgiroman senaryosu- okurlarını rahatsız etmemek veya sansüre mâruz kalmamak için yaparlar bunu. Aslında, basbayağı bir oto-sansürden söz ediyoruz yani.

Öte yandan, tekniğin sanatçıya ifadede bir özgürlük alanı yarattığını söylemek de yanlış olmayacaktır. Dile mizâhî bir açılım ve '**edeb-i kelâm**' (ifade zarafeti) yaratıcılığı sağlayan bir fırsattır bu aynı zamanda. Elbette burada yurdumuz sinema-tv film-dizi altyazılarındaki tamamı *"şerefsiz"* ve *"soysuz"* dan müteşekkil, zekâdan yoksun ve hepten korku kaynaklı kısırlaştırmalardan söz etmediğimiz açık.

Yöntemin bence en kullanışlı, aynı zamanda en güvenli ve çizgiromana çok uyan bir biçimi **ideogram**lardır. Bir nesneyi ya da kavramı, adını oluşturan seslerle değil de, doğrudan doğruya grafik olarak simgeleyen işaretlerdir ideogram. Hiyeroglifler, Çin ve Japon alfabesi ideogram örnekleridir. Bu dört sayfada göreceğiniz **Gaston Lagaffe** panellerinde de **André Franquin** elinden çıkma en mükemmel şeklini bulmuştur bence. İdeogramlar tahmin edilebileceği gibi, yalnızca sakıncalı ifadeler için örtmece amaçlı ve bir tek balon içinde kullanılmıyor. Net çizgi ve Tentenperver herkesin ilk aklına gelecek olan, çeşitli durum ve duygu ifadelerini simgeleyen spiraller olacaktır, benim gibi. (hoş ve neredeyse tam olarak bu 'nesnelere' vurgu yapan bir örnek ileriki sayfada kaldı.) Elbette çağdaş yazıya temel teşkil eden bu tekniği, öncülü olan **piktogram**larla karıştırmıyoruz. Aksi hâlde **Selçuk Erdem**'in yandaki küresel ısınmayla ilgili nefis karikatüründe gayet açık el işaretinde kullandığı biçimiyle amacının tam zıddına hizmet ederek kitap toplatmaya bile yol açabiliyor eserimiz.

Sevgili **Spiru**muza bakarsak, yine bolca ideogramla karşılaşmamızın yanı sıra, seyrek de olsa altta örneklerini gördüğünüz gibi güçlendirilmiş *"Bin gökgürültüsü!"*, *"Milyonlarca gökgürültüsü!"* şeklinde ünlemlere rastlarız. Bunun dışında Spiru senaryolarımız gayet edeplidir zaten...

...tek bir istisna ile: "***Foire aux gangsters***" (Gangsterler panayırı)'nın çevirisini yaparken bir paneldeki ideogramların yanı sıra karşılaştığım ilginç durumda André Franquin gangsterin sarf ettiği "Tu te f... de nous, oui?" cümlesinde üç küçük noktayla durumu sıkıntılı hâle bilerek getirmiş gibi görünüyordu. İlk bakışta "Tu te *fous* de nous, oui?" (Sen bizimle *dalga* mı geçiyorsun, ha?) olarak sorunsuzmuş gibi

Selçuk ***Erdem***

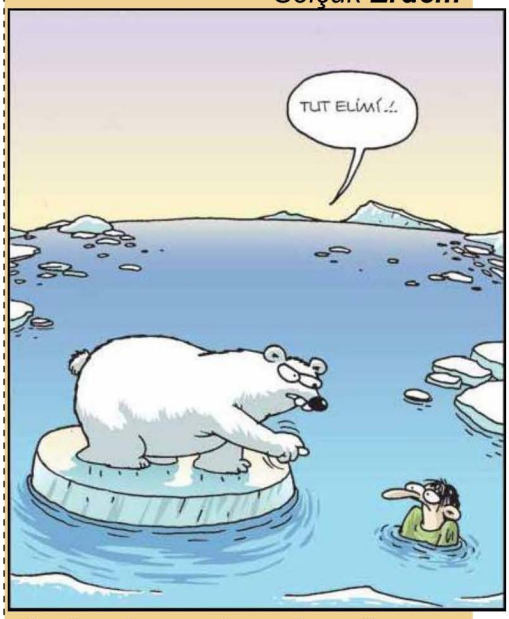

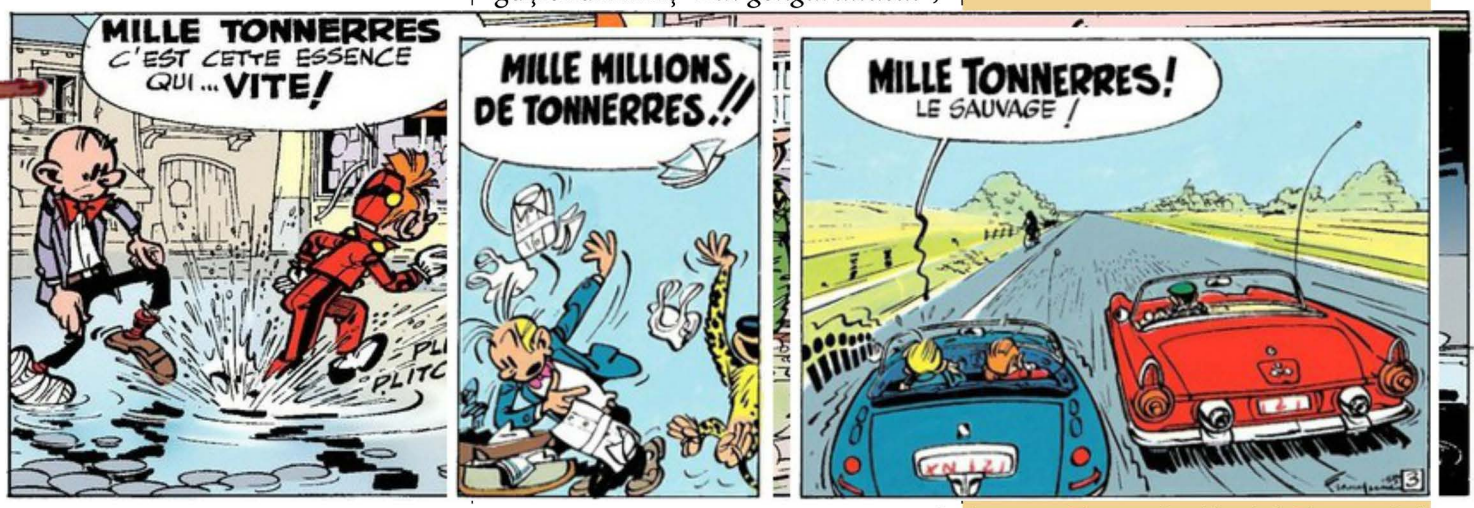

Spirou et Fantasio *(André* ***Franquin****)*

***Les Psy* (*Cauvin & Bédu*) "Bu sabah uyandığında çok tuhaf görünüyordu."**

görünen ifade, o üç nokta ile 'foutre' (yapmak, cinsel ilişkide bulunmak) ve hattâ kestirmeden bütün Avrupa'da analarının ak sütü gibi helâlmişcesine yaygın olarak kullanılan mâlûm İngilizce kelimeyi (fuck) çağrıştırır hâle getirilmiş üstad tarafından. Bu da benim iddiam tabii. (bkz. üst-sağ)

Ya sevgili **Tenten**imize bakarsak ne görmek mümkün? Aslında göreceğimizi başlık üstü panelde gördük zaten. Devrin Fransa'sındaki 'Gençlere yönelik yayınlar' yasası'nın getirdiği kısıtlamaları aşmak için **Hergé** küfürbaz sarhoş **Kaptan Haddock**'u korsan usûlü, renkli ve komik, engin bir hakaret(!) kelime hazinesiyle donatır... ki böylece

***"Foire aux gangsters"* (André *Franquin*)**

Kaptan neredeyse bu tekniğin mihenk taşı haline gelecektir zaman içinde. O denli geniştir ki bu kelime hazinesi, Wiki'de "*Vocabulaire du capitaine Haddock*" başlığı altında bunları alfabetik düzende tasnif edilmiş olarak çalışmak gerekmiştir. Bakarsanız, birçoğunun bizdeki çevirilere anlaşılamayacağı endişesi ile yansıyamamış olduğunu göreceksiniz. Bu hususta bir diğer önemli(!) çalışma da şahsıma ait olup, *'Bashi-bouzouks!'* (başıbozuk) teriminin Tenten bibliyografisinde yer alan panellerin tamamının derlenmesidir ki, bunu da bloğumda görmek mümkündür.

Adada ise örtmecenin en çarpıcı örneğini **2000AD** dergisi kapsamındaki bilimkurgu merkezli çizgiromanlarda gözlemleriz. Tümüyle oldukça sert bir üslûba sahip olan Britanya'nın 1977'den bu yana yayınlanan bu belki de en güçlü periyodiği (bir süredir ABD'nde de pazar payı elde etti) temel olarak ünlü **Judge Dredd** ve olaylar mekânı **Mega City** çevresi odağında gelişiyor. Bu fütüristik dünyanın kendine özgü kanunları ve dilde her alanda çok geniş bir terminolojisi var. Bunlar içinde hatırı sayılır miktarda (epeyce kutsala saygısızlık - blaspheme- niteliğinde, benzetmeler ve birleştirilmelerle değiştirilmiş) örtmece, hafifletilmiş ifadeler de mevcut.

Mega City Adalet Departmanı'nın onayladığı(!) terimlerden bazıları ise şöyle: Stomm (shit), Funt (Fuck), Grud (God), Bastich (Bastard+Bitch), Jovis (Jesus), Drokk (genel ve yaygın bir ifade).

Kanımca, hem Britanyalılarda hem de Frankofonlarda dinî

***"Judge Dredd"* (2000AD)**

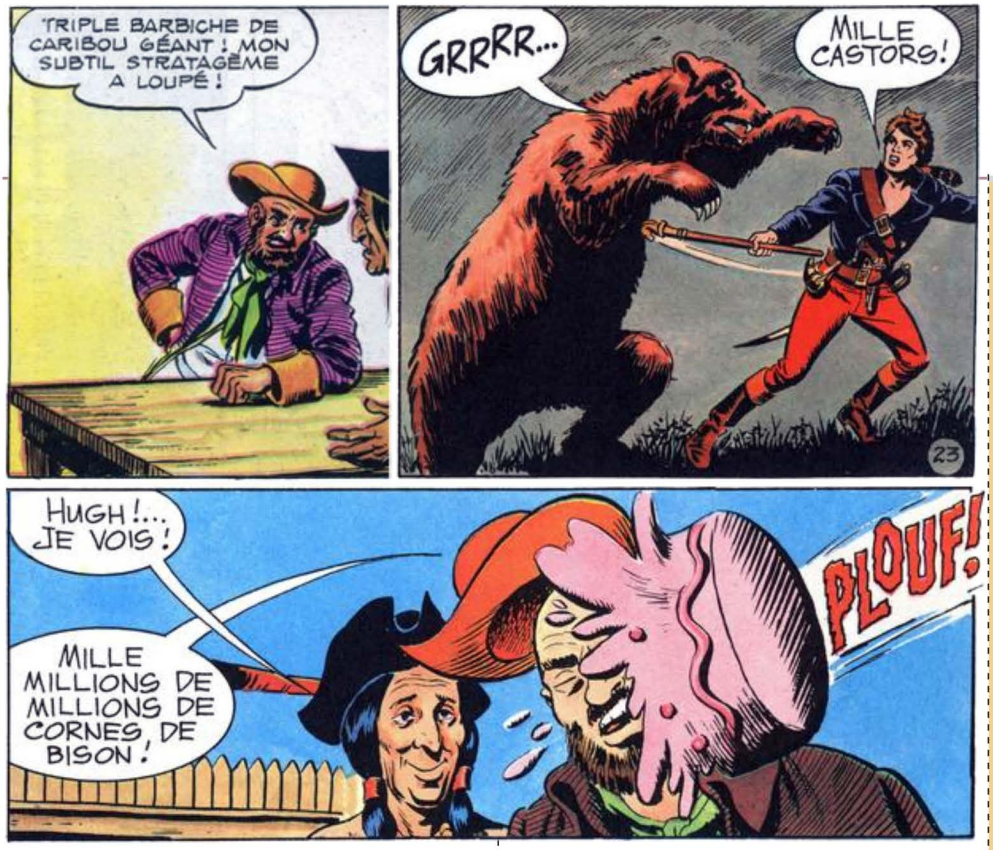

terimlerde uygulanan örtmeceler genelde bakıldığında, yalnızca bir yasal endişe ya da okuyucu memnuniyetsizliği düşüncesinden kaynaklanmayıp, seküler noktada durma tercihini de beraberinde bulunduran bir siyasî tercihtir de aynı zamanda. ♦

►Siyaseten doğruculuk (politically correctness) da buraya kadar söz ettiklerime benzer genel bir tutumdur. Nasıl olduğunu örneklemek gerekirse; 1960'lı yıllarda batılı olmayan ülkelere uluslararası literatürde 'az gelişmiş ülkeler' (under-developed countries) denirken bu ülke vatandaşlarının incinmemesi için hüsn-ü tâbire başvurularak ifade 'gelişmekte olan ülkeler' (developing country) şeklinde değiştirilmişti. Ya da Amerika'da tarihî ırkçı gelenek sebebiyle Afrika kökenliler üzerinde yarattığı travmatik tepki nedeniyle 'negro, nigger' kelimeleri yerine 'afro american' terimini kullanmak gibi. Fakat bizdeki 'zencî' kelimesinin yerine 'siyahî' denmesini önermek ise sadece işgüzarlıktan ibarettir. Esasen Arapça olan zencî terimi Türkçede aşağılayıcı bir anlam taşımadığı için onun Fârisî eşanlamlısı olan ve zaten bu nedenle bile hüsn-ü tâbir sayılamayacak olan 'siyahî' kelimesini kullanmak siyaseten doğruculuk değildir.

►***Comandante Mark*** *(**esseGesse**): İtalyanca orijinal metinde (o **Aksoy** çevirisi oluyor) âşina olduğumuz hüsn-ü tâbir terimlere rastlamı-yoruz pek. **Alpagut** çevirisine zemin olan Fransızca, hemide renkli basım ise hepsini, hemen hemen birebir içeriyor, soldaki örneklerde görüldüğü gibi;*
*"Barbiche de caribou géant!": **Dev geyiğin sakalı**, "Mille Castors!": **Bin kunduz**, "mille million cornes de bison!": **Milyarlarca bizon***

►***Rogntudju!*** *: **"Nom de Dieu"** Aslında **"Tanrı'nın Adı"** demek olan fakat **Allah kahretsin!... Lânet olsun!... Kahrolası!...** anlamlarında da kullanılan kutsala saygısızlık kabul edilen bu yaygın kullanıma sahip ifadeyi **Franquin**, bir fonetik benzerini yaratmak için değiştirmiş ve ortaya çıkan kelime Spiru derginin kurgusal editörü Leon **Prunelle** tarafından pek benimsenen ve özellikle **Gaston**'a öfkelendikçe savurmaktan geri durmadığı ünlü öfke ifadesi hâline gelmişti.*

STOKTAN.BLOGSPOT.COM

Güzel Öneri...

Erbay Kücet

ÇİZGİLER ROMAN OLURSA !...

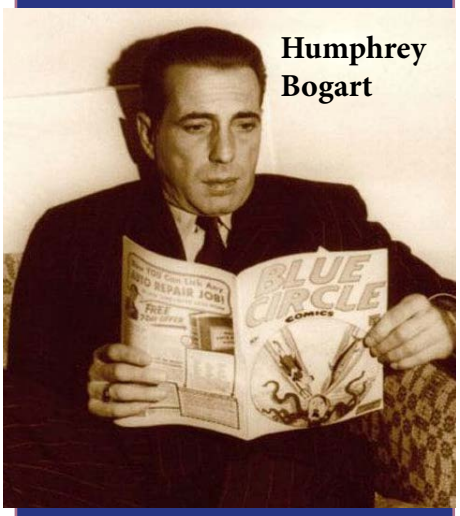

Humphrey Bogart

Çizilmiş ve belirli bir süreklilik içinde peş peşe gelen, bir metinle bütünleşen resimlerden oluşan bir anlatım biçimi çizgi romanların ortaya çıkması gazete ve dergilerde çıkan çizgi bantlarla başlamıştır.

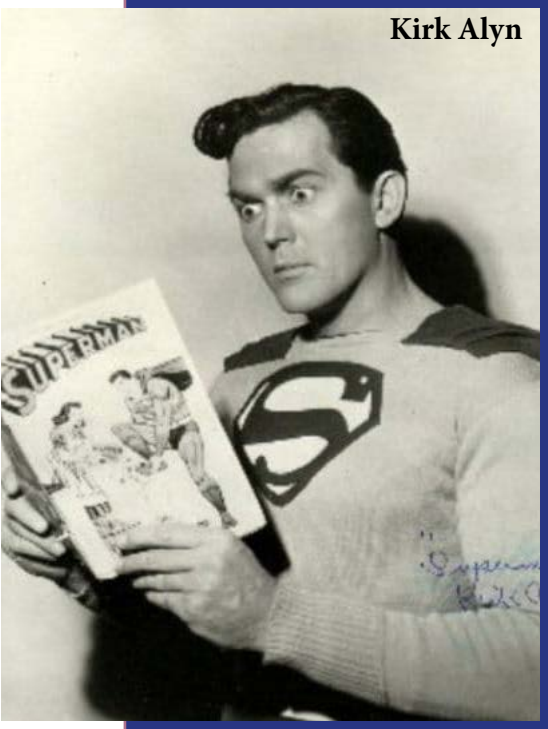

Kirk Alyn

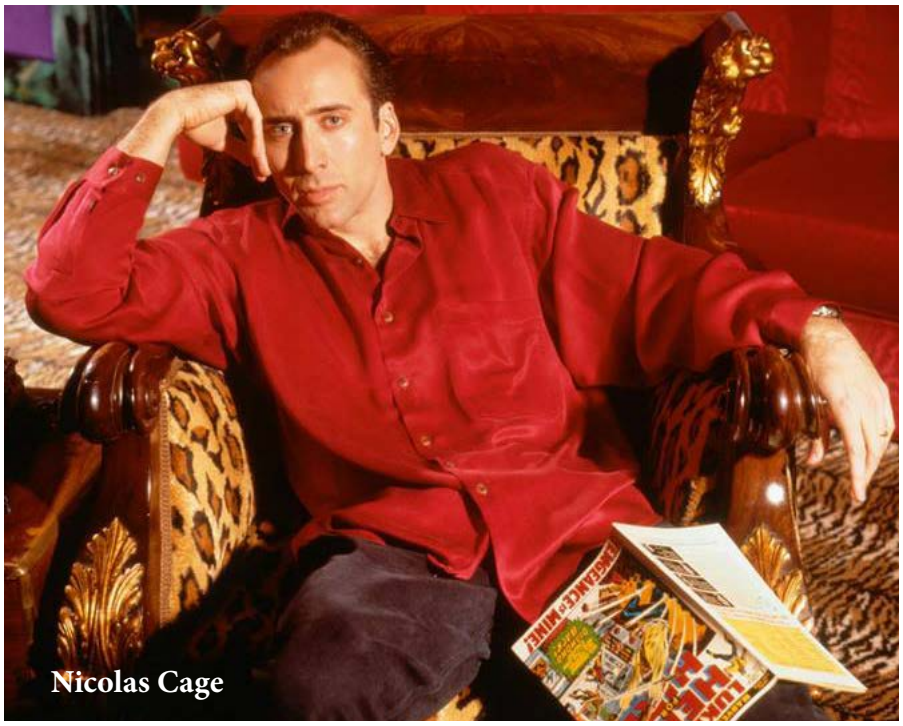

Nicolas Cage

Çizilmiş ve belirli bir süreklilik içinde peş peşe gelen, bir metinle bütünleşen resimlerden oluşan bir anlatım biçimi çizgi romanların ortaya çıkması gazete ve dergilerde çıkan çizgi bantlarla başlamıştır.

Resim, heykel, mimari, dans, şiir, müzik ve sinema gibi sanat olarak adlandırılmaya başlaması daha sonradır. İletişim araçlarının değişmesi ile zaman içinde çizgi bantlardan ayrılan çizgi romanın iki ana unsuru resim ve yazıdır. Anlatılmak istenen hikâyeye göre resim ya da yazıya ağırlık verilir. İyi kurgulanmış bir çizgi romanda çizer devamlılığı çizgiye ağırlık vererek sağlar. Resimler, sadece yazıları desteklemek gayesiyle değildir. Çizginin eksik kaldığı bir anlatım çizgi roman özelliğini kaybeder. Sinemadan daha önce ortaya çıkmış olmasına rağmen yayılması sinemaya oranla daha yavaş olmuştur diyebiliriz.

Son yıllarda ülkemizde varlığını devam ettirmekte olan çizgi romanlar ilk önceleri metin ağırlıklıydı, resimler ise bunları desteklemek üzerine kuruluydu. Çizgi roman kültürü giderek popüler olmaya başlasa da varlığını gösterememiş ama tükenmemiştir. Türkiye'de çizgi roman her ne kadar bir sanayi dalı olacak kadar gelişemese de tarihî konuları ve kahraman figürleri tercih eden Suat Yalaz'ın Karaoğlan'ı, Turhan Selçuk'un Abdülcanbaz'ı, Sezgin Burak'ın Tarkan'ı diğer ülkelerin okurlarına çizgileriyle merhaba demiştir.

Dünyadaki en tanımlanamaz, gizemli ülkelerden biri olan Kuzey Kore seyahatini anlatan Kanadalı çizgi romancı Guy Delisle'nin **Pyongyang** romanını geçtiğimiz günlerde okudum. 2001'in başlarında

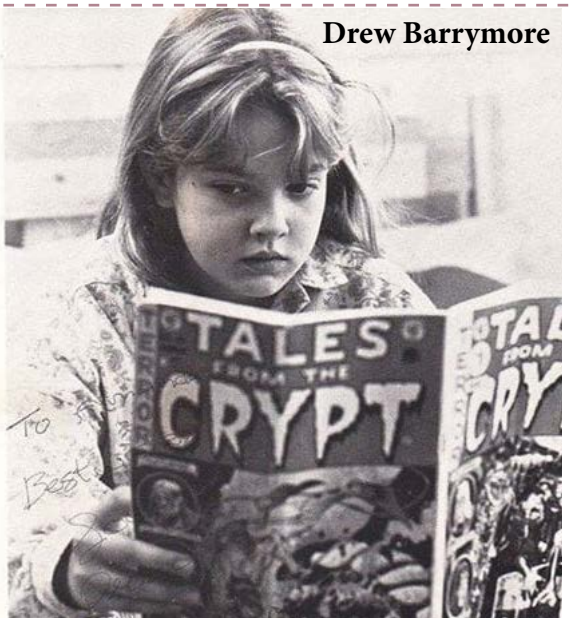

Drew Barrymore

bir animasyon şirketinin çalışanı olarak ülkeye girmesine izin verilen birkaç batılıdan biri Guy Delisle, orada geçirdiği iki ay boyunca Kuzey Korelilerin hayatlarından görebildiği kadarını çizgilerle anlatıyor. Dünyanın tek komünist hanedanı Kim Il-Sung ve oğlu Kim Jong Il'in heykelleri, portreleri ve propagandaları arasında, Delisle kendisine izin verilenden çok daha fazlasını gözlemlemiş. Çizerin, hayata dair zekice düşünceleri ve esrarengiz bir ülkeye dair aydınlatıcı, eğlenceli bir bakış sunması sayfaları çevirmenizi kolaylaştırıyor.

Kuzey Kore'nin Pyongyang'ını gidip görmüş nadir batılılardan olan Guy'un çizdiklerinden çok anlattıklarında bir espri yok ama okunmalı diyorum. Pyongyang'da yaşadığı ilginçlikleri anlatan çizgi roman ustası Guy Delisle'nin iyi bir yazar olduğunu da görüyorsunuz.

Kuzey Kore'yi Turistlik gezi şeklinde değil, bir arkadaşına anlatır gibi gün gün anlatırken, yorumlarında Kuzey Kore halkı ile dalga geçen yazar, böylesi bir hayatı kabul edip susan, üstüne üstlük bu baskı rejimini sineye çeken halkı eleştirmekten geri durmuyor.

Kuzey Kore'de yaşananlar fıkra gibi, ama gerçek hayat. Bu hayatı yaşayan insanlar bu kadar yalan yanlış bir düzeni kabul edip, kendi hayatlarını hiçe saymaya devam ediyorlar. Ülkede internet yasak, insanlar tüm dünyanın Kuzey Kore'yi kıskandığını düşünüyor… Sadece bu ikisi bile yeterli sanırım. Kitabın arka kapağından biraz alıntı yaparsak;

"Pyongyang, son 20 yılın en değerli grafik romanlarından biri." Vulture

"Joe Sacco'nun Filistin'ini Marjane Satrapi'nin İran devrimi sonrasını anlatan Persepolis'i takip etmişti. Şimdi de Guy Delisle'in Kuzey Kore'de geçirdiği günleri anlatan çizgi romanı aynı geleneği sürdürüyor." The Guardian

Art Spiegelman'ın Maus adlı çizgi romanını da bir solukta okumuştum. Soykırım hakkında şimdiye kadar yapılmış en etkileyici ve başarılı anlatım olarak yorumladığım Maus, ülkemizde geçtiğimiz sene basıldı. Spiegelman'ın Nazi baskısından ve 2. Dünya Savaşı'ndan kurtulan babasının gerçek hayat öyküsünün anlatıldığı Maus romanında iki zaman aynı anda okuyucuya sunuluyor. Çerçeve hikâye, romanın yazıldığı gerçek zamanda geçerken, iç öykü ise Art'ın babası Vladek'in 2. Dünya Savaşı hatıralarından oluşuyor. Bu helezonik yapı çizgi roman boyunca üst üste biniyor ve Vladek'in anlatıları çoğu zaman Art tarafından bölünüyor. Böylece okuyucu, 2. Dünya Savaşı'nı bir sürü farklı perspektiften gözleme imkânı buluyor. Vladek'in anıları dışında, Art Spiegelman'ın babasıyla ilişkisini ve annesinin intiharı ile nasıl başa çıktığını çerçeve hikâye sayesinde öğreniyoruz. Böylece okuyucu, en nihayetinde, iki zamanın roman bağlamında karşılaştırmasını yapabilir hale geliyor.

Spiegelman'ın çizimleri ve ifade tarzı romanı bir çırpıda okutmaya yetiyor. Özellikle romanın ironik hale gelmiş Yahudilerin *'fare'*, Nazilerin *'kedi'* olarak çizilmesi, yazarın okuyucuya mesajını direk olarak aktarmasını sağlıyor.

Karakterlerin çizimleri, olaylara karşı duygu ve düşünceleriyle Yahudi soykırımına farklı bir açıdan bakmamızı sağlayan Maus, anlattıklarıyla okuyucuyu derinden etkilerken tarihi yolculuk imkânı da sunuyor.

Ne dersiniz? Günümüz televizyon dizilerinden biraz uzaklaşıp, çizgi roman okumaya var mısınız?

Kaynak - Türkiye Yazarlar Birliği

Glenn Strange

YEŞİL
GÖZLÜ BÜYÜCÜ

33
O MEKTUBU NE SEN, NE DE ARKADAŞIN GÖREBİLECEK GÖTÜRÜN ŞUNU.
BU SIRADA GÖKTUĞ
PAT
KÜT
İMDAAAT!.. KAÇIN, KAÇIN KAÇAMAZSANIZ PAS PAS YAPIN..
HAH HAH HAH KAÇIN BAKALIM KAÇIN.
GÜZEEL ŞİMDİ TEKRAR ŞATOYA GİRİP KOCA CAFERİ KURTARMANIN YOLLARINI DÜŞÜNEYİM.

34
HAVA KARARINCA GÖKTUĞ ORMANIN KOYTU BİR KÖŞESİNDE ATEŞ YAKIP HEM GÜNÜN YORGUNLUĞUNU ATMAYA ÇALIŞIRKEN CAFER AĞAYI ŞATODAN NASIL KURTARACAĞININ PLÂNLARINI YAPMAYA BAŞLADI.
VE ÇOK GEÇMEDEN GECENİN KARANLIĞI HER TARAFI KAPLADI VE DOĞA DERİN BİR SESSİZLİĞE GÖMÜLDÜ.
ŞAFAK SÖKERKEN
BU GÜN, DÜNKÜNDEN DAHA FAZLA YARULACAĞIMA BENZER, ÖNÜMDE YAPILMASI GEREKEN HAYLİ İŞ VAR... HAYDİ HAYIRLISI BAKALIM.
HAZIRMISIN FİRAVUN? BUGÜN ZORLU BİR UĞRAŞ BİZİ BEKLİYOR.
HAZIRIM ŞEF!

35) GÖKTUĞ BAŞKA BİR YÖNDEN TEKRAR ŞATOYA DOĞRU SESSİZCE YOL ALMAYA BAŞLADI...
ŞATOYA EPEY YAKLAŞTIKTAN SONRA.
O DA NE ? BİR NAL SESİ GELİYOR SAKLANAYIM.
GÖKTUĞ BİR AĞACIN ARKASINA SAKLANIP GELENİN GEÇMESİNİ BEKLEDİ.
DIGIDIK DIGIDIK DIGIDIK
AAA!.. CAFER AĞANIN TA KENDİSİ BU!
DIGIDIK DIGIDIK
HEEY KOCA CAFER!..
?

36
SEN HA ?..
GEBERTECEĞİM SENİ
HEEY CAFER AĞA N'APIYORSUN ÇILDIRDIN MI ? BEN GÖKTUĞ'UNI TANIMADIN MI?
DELİRMİŞSİN SEN DUR DİYORUM!
VIIJT
GEBERECEKSİN GEBER... GEBER...
ANLAŞILDI. KARŞI KOYMAKTAN BAŞKA ÇAREM YOK.

37
TANG
TUNK
ŞAKIRT
ŞUKURT
ÇAT!
?
SİLÂHSIZ KALDIN İŞTE
GEBEER!
VIJT!

GÖKTUĞ Yeşil Gözlü Büyücü

39
AL SANA!
VIJT
GÖKTUĞ YERDEN İRİ BİR SOPA KAPTI.
FAKAT.
TAK!
VIJT!
EN İYİSİ KAÇMAK... NE DEMİŞLER, KAÇANIN ANASI AĞLAMAZ.
KAÇMA ULAN KAÇMA ERKEKSEN KAÇMA...
VE ORMANIN İÇİNDE KORKUNÇ BİR KOVALAMACA BAŞLADI

31
HAAAAYYTT!..
TANG
UYYY!
SENDE BAŞ AĞRISI VARDI DEĞİL Mİ?..
AAA... BAŞSIZ VÜCUT SANA DAHA ÇOK YAKIŞTI ŞEF... KİH KİH.
LUB
HAYDİ BE! BECERİKSİZ HERİFLER Bİ ADAMI HAKLAYAMADINIZ...
O KADAR ACELECİ OLMAYIN... HEPİNİZ NASİBİNİZİ ALACAKSINIZ.

GÖKTUĞ Yeşil Gözlü Büyücü

Devam edecek...

Stan Lee

DÜNYACA ÜNLÜ YAZAR
STAN LEE, HAYATINI KAYBETTİ

Spider Man, Fantastik Dörtlü, X-Men, Daredevil, Hulk ve Iron Man gibi Marvel karakterlerinin yaratıcısı Stan Lee, hayatını kaybetti.

STAN LEE KİMDİR?

Stan Lee, 28 Aralık 1922, New York doğumlu, Amerikalı çizgi roman yazarıdır. **Spider Man, Fantastik Dörtlü, X-Men, Daredevil, Hulk** ve **Iron Man** süper kahraman karakterlerini yaratmıştır. Stanley Martin Lieber 1922'de New York'da doğdu. Ailesi maddi sorunlar çekiyordu. Okulu bıraktıktan sonra çizgi roman yayınlama şirketi Timely'de çalışmaya başladı. İlk hikâyesi 1942 yılında Kaptan Amerika hakkındaydı.

Stan Martin, S.T. Anley gibi farklı isimler altında yazılar yazdı fakat Stan Lee'yi seçti. Timely, ismini Marvel Comics olarak değiştirdi. Stan Lee yeni karakterler yaratmaya devam etti. **Fantastik Dörtlü**'yü 1961 yılında yarattı ve bunu **Hulk** takip etti. Bir yıl sonra ise **Örümcek adam**'ı yayınladı. **Daredevil** ise 1964'te ortaya çıktı. Tüm bu karakterler Stan Lee'yi çok başarılı kıldı.

Stephen Hillenburg

SÜNGER BOB KARE PANTOLON
(SPONGE BOB SQUARE PANTS)

STEPHEN HILLENBURG HAYATINI KAYBETTİ

2017'de ALS tanısı konan **Sünger Bob KarePantolon***(SpongeBob SquarePants)* yaratıcısı Stephen Hillenburg 57 yaşında öldü.

Ünlü sarı sünger çizgi filminin yapımcısı olan Amerikan yayıncısı Nickelodeon, haberi tweeter sayfasında duyurdu.

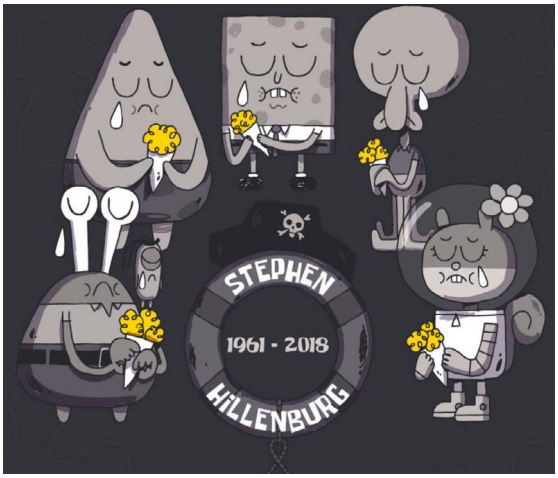

MARMARA ÇİZGİDEN ÇIKAN HİLAL 3. KİTAP RAFLARDA!

Bu kız dengesizin teki...

Usta çizer Kenan Yarar'ın 1994 yılında hayat verdiği küstah, nevropat, sosyopat ve ağzı bozuk lolita Hilal'in; aksiyonu bol, fantastik ve bir o kadar da absürt ve trajikomik hikayeleri devam ediyor.

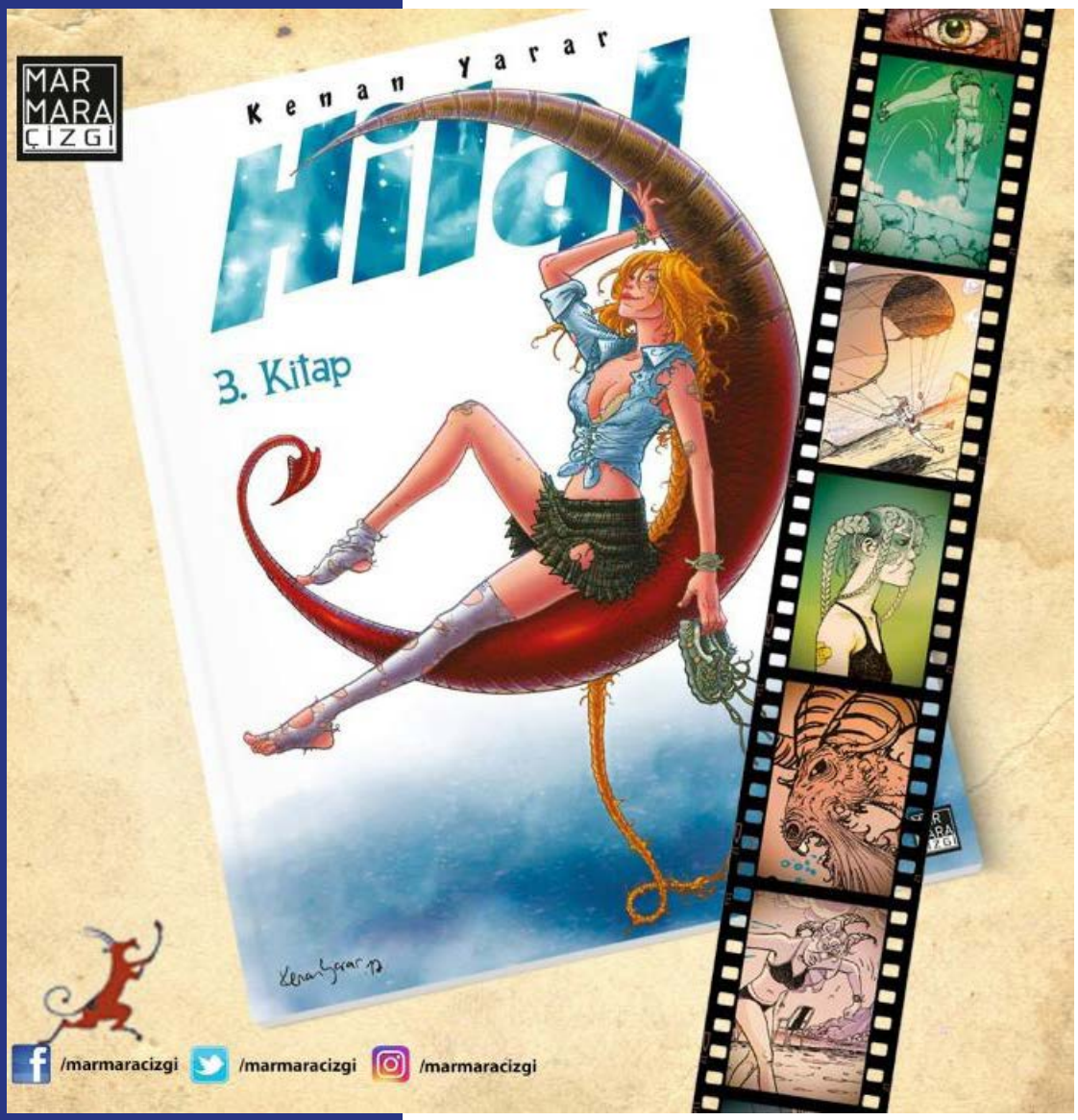

Hilal'in bu kitabında yeni karakterlerle tanışmanın yanı sıra, kendisine ve ailesine ait bazı bilinmezlere de tanık olacaksınız. Ayrıca ekonomik krizden dolayı ailesiyle beraber köyüne dönen ekürisi Kezban'ın yerini de, kara para aklayan bir mafya babasının nemfomani eğilimleri gösteren kızı Tek Göz Müge alıyor.

Ve esas oğlan, saplantılı aşık Lucifer'ın Hilal'i kendine aşık etme dümenleri de hız kesmeden devam ediyor.

L-Manyak ve Lombak dönemini kapsayan bu kronolojik seride, orijinal çizimler tekrar taranmış, kare kare renklendirilmiş ve tümüyle revize edilmiş şekilde beğeninize sunuluyor. Lütfen önce kemerlerinizi bağlayın ve trafiğe kapalı alanda okuyun.,

Yayınevi: Marmara Çizgi

24x29,5 cm, 72 Sayfa, Renkli, 38 TL

Atilla Bilgen

Gevşeyen parmaklarından düşen kalem nazlı gelin edasıyla sayfamın orta yerine doğru yuvarlanırken Gamsız sandalyeden kalktı. Üst üste birkaç defa gerindi. Boş gözlerle etrafına bakındı. Her zamankinin aksine odasına gitmeyip kanepenin üstüne yattı. Kulağım gecenin sessizliğini bozan düzensiz hırıltılarına alışınca yazdıklarını bir solukta okudum.

BİR GÜNCENİN DELİSİ
SON BÖLÜM

Gevşeyen parmaklarından düşen kalem nazlı gelin edasıyla sayfamın orta yerine doğru yuvarlanırken Gamsız sandalyeden kalktı. Üst üste birkaç defa gerindi. Boş gözlerle etrafına bakındı. Her zamankinin aksine odasına gitmeyip kanepenin üstüne yattı. Kulağım gecenin sessizliğini bozan düzensiz hırıltılarına alışınca yazdıklarını bir solukta okudum.

Sabahın ilk ışıkları perdenin aralığından pervasızca içeriye sızdığında, öğrendiklerimi kimseyle paylaşamayacak olmanın çaresizliği içindeydim. Bu adamı ben dâhil kimse anlamamıştı. Ne nobrandı ne de

gamsız. Olsa olsa sevgiye aç, müşfik bir insandı. Başrol oynamayı hak edecek kadar yetenekli ve yakışıklı olmasına karşın figüranlıktan öteye geçememişti! Ama bugünden itibaren hayattaki rolü değişecekti. Tabi Neslihan geç kalmazsa. Gerçi bu sabah gecikebilirdi. Müşfik(!) çok geç uyumuştu. Öğleye kadar uyanmazdı. Ama yine de erkenden gel be Neslihan! Şu kapağım kapıdan birlikte çıktığınızı görsün, ondan sonra ister hamur olayım ister çöpü boylayayım…

Birini bekleyince zaman sahiden akmıyormuş! Uyandığımdan beri gözüm sürekli saatte, ama akreple yelkovan greve çıkmışçasına nazlı hareket ediyorlar. Onlardan umudumu yitirince dikkatimi kapıya yöneltiyorum, ne var ki orada da tık yok. Bu sabah apartman galiba terkedilmiş!

Son dakikada bir aksilik çıkmaması için bildiğim kitapların ve güncelerin tanrısına yakarıyorum. Kapağım Müşfik'in üzerinde. Her hareketini dikkatle izliyorum. Hırıltıları biraz olsun azaldığında "Eyvah uyanıyor!" diye panikliyor, horlamaya devam edince de ayaklarımın olup olmamasını umursamadan masanın üstünde zıplayıp dans etmek istiyorum.

Her hareketini izlemekten bitap düştüğüm sırada saatlerdir beklediğim sesi sayfalarımda çınladı. Neslihan sonunda gelmişti! Sevinçle Müşfik'e döndüm; horluyordu. Zil sesini duymamasına inanamıyordum. Aklıma gelen olumsuz olasılıklar içerisinde bir tek bu yoktu. Ne yapacağımı bilmemenin çaresizliğiyle bir kapıya bir Müşfik'e baktım. İkisinde de bir değişiklik yoktu. Masadan kanepeye doğru uçup onu uyandırma uğruna güzelim kapağımı, sayfalarımı feda etmeye razıydım. Beni duymayacağını bilmeme rağmen cildimi yırtarcasına bağırdım: "Ne olur pes etme Neslihan. Müşfik burada. Sadece uyuyor. Biraz daha ısrar et. Olmadı kapıyı yumrukla. İnan eninde sonunda uyanacak. Yeter ki pes etme Neslihan!"

Çaresizlikten sayfalarım sararırken sonunda Müşfik gözlerini açıp kapıya baktı. Yaşanan sıkıntıdan gerilen kapağım daha gevşemeye vakit bulamadan, arkasını dönüp uyumaya devam etti. Bu kadar heyecan benim gibi bir günce için çok fazlaydı. Zil de tam bu esnada sustu. Neslihan sonunda umudunu kaybetmiş gidiyordu. Bu düşünce kapağımı ter içinde bıraktı. Islanan sayfalarımın artık yapacak bir şeyi kalmamıştı. Bu huzursuzlukla kaleme baktım; en az benim kadar mutsuzdu. Birbirimizi teselli edecek tek bir sözcük bile bulamıyorduk. Tam o anda kapıya vurulduğunu duyduk. Zilden umudunu yitiren Neslihan kapıya tekme tokat girişiyordu. Olanca gücümüzle haykırdık: "Vur vur inlesin Müşfik uyansın!"

Uyandı da. Ancak yerinden fırlayıp kapıyı açmadı. Önce ağır hareketlerle yattığı yerden doğrulup kanepeye oturdu ve ellerini başının arkasında birleştirdi. Ardından kapının sesini umursamazcasına öne arkaya hafifçe sallandı. Sanki kapıyı çalanla inatlaşıyordu. Beklentisinin aksine ses kesilmeyince "Patlama geliyorum" diye bağırdı

Öfkelenmişti. Bu her halinden belliydi, lakin umurumda bile değildi. Bu arada Neslihan'da Müşfik'in sesini duymuş ve kapıyı tekmelemeyi bırakmıştı. Mutlu sonu rahatça seyredebilmek için masaya keyifle yayıldım. Yerinden kalktı, acele etmeden salondan çıkıp kapıyı açtı.

"Günaydın abü!"

Abi mi! Neslihan Müşfik'e neden böyle hitap ediyordu? Hem sanki sesi kalınlaşmış gibiydi. Neler oluyordu?

Paniklememe karşın soğukkanlılığımı yitirmeyip hızlıca düşündüm ve sorularımın yanıtını hemen buldum. Tek başına evden çıkaramayacağını bildiğinden yanında bir veya iki adam getirmişti. Kapıya tekme tokat girişen de, az önce duyduğum "Günaydın abi" diyen de o adamlardan biriydi.

"Ne istiyorsunuz?"

"Bizü tanımadın mı abü? Geçenlerde bize güyecek vermüştün. İstedühünüz zaman çekünmeden gelün yanıma demüştün. İşte bizler onlarız. Şümcüh haturladun mu?"

"Doğru ya. Durmayın öyle girin içeri çocuklar."

Önce kapının kapanma sesini duydum, ardından giderek yaklaşan adımlarını. İçeri girdiklerinde ikisini de hemen anımsadım. Geçen gün eve

MKAANS

getirdiği garibanlardı. Lakin neden geldikleri hakkında en ufak bir tahminde bulunamıyordum.

Salonun ortasında durup huzursuzca etraflarına bakındılar. Genç olanı iri yarı ve sakallıydı. İki elini de ceketinin cebine sokmuştu. Yaşlı olan ise zayıftı ve diğerinin aksine güleç yüzlüydü. Zaten Müşfik'le konuşan da oydu. Üşüyormuşçasına ellerini birbirine sürtüp duruyordu. Ancak nedense alnı ter damlacıklarıyla doluydu. Müşfik aralarına girip kollarını omuzlarına attı ve "Sizin için ne yapabilirim dostlarım" dedi.

Zayıf olanı ani bir hareketle kendini kurtardı. Bu arada ellerini birbirine sürtmeyi de bırakmıştı. Kara gözlerini Müşfik'e diktiğinde az önceki güler yüzlülüğünden eser kalmamıştı.

"Açız. Hem aç hem parasız. Geçen gün malım da param da sizlerin demüştün. Onları almaya geldih" dedi.

Korkuyla Müşfik'e baktım. Gülüyordu. Sağ eli hala iri yarı olan adamın omzundaydı. Odaya hâkim olan sessizliği yine zayıf olan bozdu.

"Acele et! Arkadaşım beklemeyü heç sevmez"

"Neden?"

Bu saçma soruyu ben bile beklemiyordum. Haliyle adam da şaşırdı. "Neden mü?" diye soruyu tekrarladı. Ardından arkadaşına döndü ve "Bag güzel abümiz neden diye soruyor. İstersen nedenünü göster ona." dedi. Genç olan sessizce başını sallayıp ellerini ceketinin cebinden çıkarttı. Sağ elinde ağzı açık bir sustalı vardı. Zayıf olan sırıtarak "Nedenü gördün mü şüncüh?" diye sordu.

"Ne yani kendi malınızı almak için bıçak mı kullanacaksınız?"

Müşfik'in bu sözleri gülerek söylemesine mi sinirlendiler, yoksa heyecanlarına mı yenik düştüler, bilmiyorum, ama cümlesini bitirir bitirmez üzerine çullandılar. Zayıf olanı kollarını arkadan sımsıkı tutarken, diğeri sustalıyı boğazına dayayıp "Yeter artuh! " diye bağırdı. Müşfik gülmeye devam edince sustalıyı boğazına bastırıp boydan boya gezdirdi. Halıya damla damla kan akıyordu. Buna rağmen Müşfik'in dudaklarındaki gülümseme azalmadı. Zayıf olanı öfkeyle "Delü lan bu adam! Konuşacahı falan yoh. En iyisi büz arayalım." dedi.

Müşfik'i halının üstüne fırlatıp evi alt üst ettiler. Çıkan seslerden anladığım kadarıyla hayal kırıklılığına uğramışlardı. Bir süre sonra yeniden Müşfik'in yanına geldiler. İkisinin de gözlerinden ateş fışkırıyordu. Genç olan ayağını Müşfik'in başının üstüne koydu ve "Söyle ulan para nerede?" diye bağırdı.

"Param yok ki!"

Bu sözleri söylerken gözlerine utançla bakıyordu. Dudak kıvrımlarındaki gülümsemesi ise duyduğu mahcubiyetten dolayı azalmıştı

Bu sözü duyunca kudurdular. Sakallı olan elindeki sustalıyı arka arkaya karnına saplarken, zayıf olan da yüzünü tekmeliyordu. Yeniden doğrulduklarında nefes nefese kalmışlardı. Müşfik'e baktılar. Hareketsiz yatıyordu. Ne yaptıklarını sanki o an anladılar. Korku ve panikle sustalıyı ve ellerini perdeye sildiler, ardından koşarak kapıdan fırlayıp gittiler.

Kanlar içinde yerde yatan Müşfik'e yardım edememenin çaresizliğiyle ağlarken sayfalarımdan kapağıma, kapağımdan cildime, cildimden odaya, odadan evin her noktasına Nazım'ın dizeleri yayıldı.

Saplandı göğsüme 15 kara saplı bıçak.
Kalbim yine çarpıyor,
Kalbim yine çarpacak!

Göğsümde 15 yara var!
Deldiler göğsümü 15 yerinden, sandılar ki vurmaz artık kalbim kederinden!
Kalbim yine çarpıyor,
kalbim yine çarpacak!

Yandı 15 yaramdan 15 alev,
kırıldı göğsümde 15 kara saplı bıçak.
Kalbim
kanlı bir bayrak gibi çarpıyor
ÇAR-PA-CAK!
Ama çarpmadı! Neslihan geldiğinde kan gölü içinde yatan Müşfik'in dudaklarında hala bir tebessüm vardı.

Bitti.

"Benim Öğretmenlerim Köy Enstitülüydü. Ben, Cumhuriyet eğitim devriminin bir eseriyim."
AZİZ SANCAR

Yücel'in Çiçekleri

YÖNETMEN
CENGİZ ÖZKARABEKİR

OYUNCULAR
MEHMET TOKAT MUHAMMET UZUNER KUTAY ŞAHİN ve MAHİR GÜNŞİRAY

MÜZİK
ALTUĞ ÖNCÜ CAHİT BERKAY

ARPAS
BATI İSTANBUL VAKFI

Efsane Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'le Köy Enstitüleri'ni anlatan "Yücel'in Çiçekleri" adlı belgesel film seyirciyle buluşuyor.

'YÜCEL'İN ÇİÇEKLERİ' Seyircisiyle Buluşuyor

Efsane Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'le Köy Enstitüleri'ni anlatan **"Yücel'in Çiçekleri"** adlı belgesel film seyirciyle buluşuyor.

Yönetmenliğini ve senaristliğini Cengiz Özkarabekir'in yaptığı filmin galası, *(23 Kasım Cuma)* saat 21.00'de Beylikdüzü Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi'nde yapıldı. Belgesel filmde Atatürk'ü Mahir Günşiray, İsmail Hakkı Tonguç'u Muhammed Uzuner canlandırırken, Hasan Ali Yücel'in çocukluğunu Ege Şenoğul, gençliğini Kutay Şahin yetişkin dönemini ise Mehmet Tokat oynadı.

Gösterimden önce 110 kareden oluşan Hasan Ali Yücel, İsmail Hakkı Tonguç ve Köy Enstitüleri Fotoğraf Sergisi'nin açılışı yapıldı.

Belgesel-Drama Türünde...

Film, 1940 yılından başlayarak yurt çapında uygulanan Köy Enstitüleri projesini, yaratıcılarından, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel ve İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un yaşam hikâyeleri üzerinden anlatıyor. Yücel ve arkadaşlarının toplumsal ve ekonomik zorluklara, siyasal muhalefete rağmen, zorluklara ve tehditlere aldırmadan uyguladıkları ve başarılı oldukları Köy Enstitüleri gerçeğini daha önce denenmemiş bir anlatım diliyle aktarıyor.

Mustafa Kemal Atatürk'ü Mahir Günşiray canlandırdı. Belgesel-drama türündeki eserin senaryosunu, filmin yönetmenliğini de üstlenen Özkarabekir yazdı. Drama çekimlerinin bazı sahnelerinde Hasan Âli Yücel'in orijinal eşyaları yanı sıra daha önce yayınlanmamış özel arşivlerden fotoğraflar ve video görüntüleri de kullanıldı.

Senaryo yazımında Yücel'in kızı Gülümser Yücel'in anılarından da faydalanıldı.

Filmin müziklerini Anadolu pop müziğinin ve bu türün en çok bilinen gruplarından **Moğollar'**ın efsanevi ismi, şimdiye kadar film müzikleri de dâhil çok sayıda besteye imza atan Cahit Berkay ile Altuğ Öncü yaptı.

Beylikdüzü, Çatalca ve Silivri Belediyeleri Destek Oldu.

'Yücel'in Çiçekleri' Büyükçekmece, Çatalca, Silivri ve Selimpaşa'da kurulan döneme uygun mekân ve setlerde çekildi. Ayrıca Yenikapı, Beyazıt ve Sütlüce'de de çekimler yapıldı. Filme Beylikdüzü, Büyükçekmece, Çatalca ve Silivri Belediyeleri destek oldu. Yapım sürecinde 35 kişilik teknik kadro çalışırken küçük roller de dâhil olmak üzere yaklaşık 200 kişi oyuncu kadrosunda yer aldı. Hazırlık süreci bir yıl süren filmi, İsmail Hakkı Tonguç'u da canlandıran Muhammet Uzuner seslendirdi. ARPAŞ'ın *(Ambarlı Römorkaj Pilotaj A. Ş.)* Beylikdüzü, Büyükçekmece, Çatalca ve Silivri Belediyelerinin destekleriyle bir sosyal sorumluluk projesi olarak hayata geçirilen filmin geniş kitlelerce izlenmesi, medya ve sosyal medyada yer alması planlandı.

Reha Ülkü

ÇİZGİROMANDA BANAL X ELİT VE ERGEN X YETİŞKİN

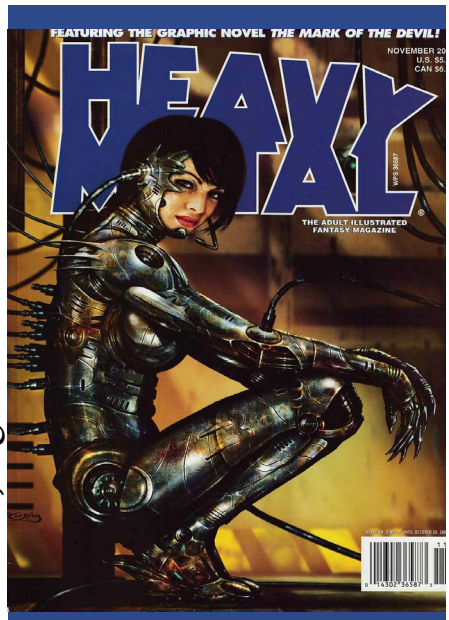

Çizgiroman, global kültürel gündeme ve yaygın tüketime sokulduğu 1930'lardan başlayarak; banal, altsanat veya sanat-değil sayılmış bir grafik sanat örneği.

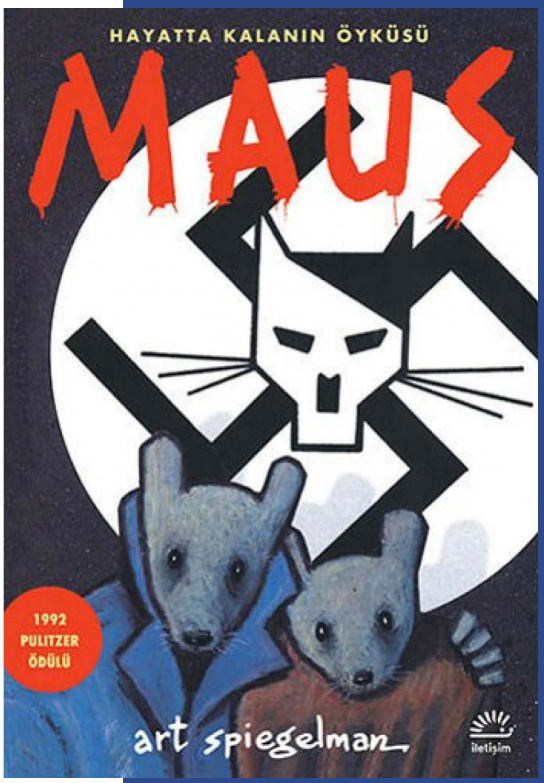

Çizgiroman, **global kültürel gündeme** ve yaygın tüketime sokulduğu 1930'lardan başlayarak; banal, altsanat veya sanat-değil sayılmış bir grafik sanat örneği.

Ara bilgi: Çizgiroman, sonunda **8. Sanat** sayıldı ama 1920-2020 arasında sanat dalları zaten 9 taneydi: Müzik, yazın, sinema, fotoğraf, resim, heykel, tiyatro, dans, mimari.

Ara koyut: Çizgiromanı da katarak 1980'den beridir; grafiği, afişi, posteri, illüstrasyonu, karikatürü birarada, *'çizin'* başlığı altında değerlendiriyoruz ve onu da resmin içine yerleştiriyoruz.

Fotoğraf 1820'lerde, sinema 1880'lerde ilk kez olarak sanat üretimine başladığında da, sanat sayılmamışlardı. Bunda, sanatı hala 2 bin 500 yıl önceki ve Antik Yunan'a ait; *'şiir, retorik, tiyatro, mimari, müzik, dans'* ayrımına dayalı **6 Sanat** anlayışını dayatmanın etkisi yoğun.

Çizgiromanın banalliğinin ve altsanatlığının önesürüm dayanağı, onun 1930-1970 arasında, daha çok **ergenlerin zihinsel gelişmişlik düzeyine** hitap etmesiydi ve bugün bir çizgiroman hala, yetişkinler için

ayrı, ergenler için ayrı formatta çiziliyor ve yazılıyor. Bunun

yanısıra, 1970'lerden başlayarak *(özellikle de 'Heavy Metal' dergisi çizgisiyle)*, yetişkinlere hitap eden **grafik-roman** anlayışı gelişti.

Buraya bir alıntı:

*"Genelgeçer bir şey yapmak istedim, çünkü marjinal şeylerin çizgiroman kültürü üzerinde herhangi bir etkisi olmuyor. … **'Maus'**, … asla genelgeçer çizgi romanların anlatım tarzını değiştiremeyecek, çünkü çok marjinal."*

Bunu diyen, *'LXG'*nin *('League of Extraordinary Gentlemen')* yaratıcısı Alan Moore. Bunu dediğinde yıl 2003. Neil Gaiman piyasaya girmiş çoktan. Bildiğimiz manga ve animeler *('Akira' ve 'Ghost in the Shell' başta olarak)* Dünya gündemini silkelemiş çoktan.

İşte asıl banallik bu: Kendi nitelikli iş yapmadığı gibi, nitelikli işi de aşağılama gayreti. Bu bugün burada, bütün sıradan sanatçılarda ve ***'dinle-küçük-insan'***larda var.

Tuhaf olan şey, bu ***'nitelikli işi niteliksiz işe gömdürme'*** gayretinin, Marvel ve yeni ergen projeleri üzerinden, 2013'ten beridir çok yoğun olarak sürdürülmesi. İnternet dizileri içinde, ABD pazarında en çok seyredilenlern epeyisi, Marvel'in klasik süper kahramanları pas geçip *(ve hatta onları öldürüp)*, piyasaya yeni sürdüğü ve kahramanlarının tamamı ergen olan *'Arrow', 'Flash'* gibi örnekler.

Şerh: '*Gotham*' dizisinin ilk 2 sezonu buna aykırı bir örnek. Joker'in ergenliğine, o kadar Joker **yetişkin işi uçuk yorum varken**, bir ergenin yeni ve farklı yorum getirebilmesi, takdire şayanın üzerinde bir durum.

Ancak, **marjinal-novum çizgiroman** tartışması *(yani onun çizgiromanın asıl ana akımını değiştirip değiştirmeyeceği argümanı)*, burada bitmiyor, tersine asıl yeni başlıyor:

Simgesel düzeyde, global seyre açık olarak pornografik seksi, *(bildiğimiz porno film oyuncularının neredeyse başrol oynadığı bilinen ilk örnek olan)* *'Spartacus'* ile global gündeme taşıyan ve inanılmaz bir başarı sağlayan HBO, yeni bir ana akım çizgi yarattı. O bayrağı şimdilerde *'Taht Oyunları'* taşıyor.

Ancak, bu çizginin *'Hellsing'* ile çok daha değişik bir örneği var: Çizer, porno da çizen bir çizer. Daha önce porno çizgiromanlarında / mangalarında kullandığı karakterleri *'Hellsing'*in içine taşımış ki bu çizgiroman, **meta-grafik** kullanımı ile çok-çok özgün bir örnek. Buna, ancak bir de *'Basilisk'* yaklaşmış. Batı'da buna en yakın Gaiman metinlerinin çizimlerinde yaklaşılabiliyor, çünkü adamın metinleri başka türlü resmedilemez, yani bunu yapamayabilseler, hala yapmamayı yeğleyecekler Batılılar ama artık rakipler çok yaratıcı ve rekabet had safhada.

Seksin yanısıra, nedense adını öyle koydukları, ***'grafik-şiddet'*** var. Bu grafik-şiddetin, bir sinema planı karesi kare-kare'lemesi gibi bir zaman akışı tekniği var, artı bir de, şiddetin hiç olmadık yerlerine zumlanarak şiddetin asıl-reel yüzünü resmetme yönü.

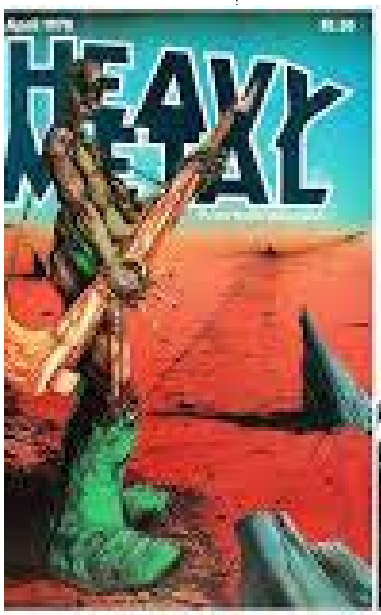

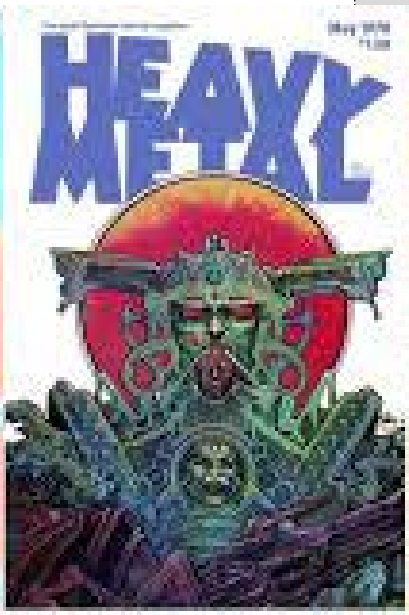

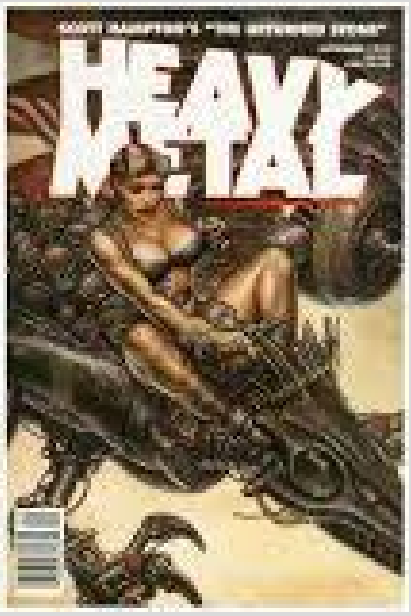

Ara açıklama 1: Bu grafik-şiddet, bildiğimiz **gotik-korku**'dan ve 1970'lerin Hollywood tipi, **ABD taşralarında geçen ve yine ergen başrollü korku filmlerinden** ayrımlı. Bu şiddet; korkutmuyor, sanıldığının tersine şiddeti estetikleştirmiyor da. **Şiddeti olduğu gibiliğiyle algılamamızı sağlıyor.** Bunu da, yavaş veya hızlı çekimlerle veya olmadık yerlere odaklanmalarla ve oraları büyütmelerle beceriyor: Görülmeyeni, bakılmayanı, dikkat bile çekmeyeni görünür kılıyorlar yani.

Ara açıklama 2: O klasik gotik-korku çizgisi, Gaiman'ın bilerek biçimlendirdiği kanısına vardığımız bazı metinlerinde var. Bir de, Rus yapımı ***'Gündüz Nöbeti'*** üçlemesinde var.

Devam edecek

Tevfik Emre

KEDİ KUSMUĞU

Neslihan'la birbirimizi o kadar seviyorduk ki aynı diş fırçasını kullanıyorduk. Daha doğrusu benimkinin kılları dökülmeye başladığından ve sapının ucu yosun tuttuğundan Neslihan bir süre önce çöpe atmıştı. Bende onun bıraktığı fırçayı kullanmaya başlamıştım.

Neslihan'la birbirimizi o kadar seviyorduk ki aynı diş fırçasını kullanıyorduk. Daha doğrusu benimkinin kılları dökülmeye başladığından ve sapının ucu yosun tuttuğundan Neslihan bir süre önce çöpe atmıştı. Bende onun bıraktığı fırçayı kullanmaya başlamıştım. Neslihan'ın boyu benden uzundu, gözlerim ön dişlerinin seviyesine geliyordu. Önde, ortada ki dişlere santral denir. Ortaokulda bir yaz, diş protez atölyesinde kurye olarak çalışmıştım, o zaman öğrendim. Sigaraya da orada başlamıştım. Protez teknisyenleri çok eğlenceli adamlardır, acayip geyik döner ve bol bol sigara ve çay içilir. Dişçilerin protezlerini götürüp getiriyordum ve beklerken sekreter kızlara hikayeler anlatıyordum. Hem de çok güzel hikayeler, yani kızlar öyle söylüyorlardı.

Akşamdan kalan lahmacunları kedi yemiş ve sonra da mutfağa kusmuştu. Sabah kahvaltısından önce kedi kusmuğu temizlemekten hoşlanmıyordum. Ama bu şerefsizin hassas midesi yüzünden bu işi haftada en az iki kere yapıyordum. Zamanla tekniğimi geliştirdim. Önce kusmuğun üzerine gazete kağıdı serip biraz bekliyordum. Suyu emilen kusmuğu temizlemek daha kolay oluyordu. Kedi de ben bu işlerli yaparken etrafımda dolanıyor, sanki özür diliyordu. Kusmanın psikolojik alt yapısının bilirdim; hem içini dökmenin rahatlığını yaşardın, hem de döktüklerinin pisliğinden utanırdın.

Altı aydır kirayı ve aidatı ödeyememiştim ve artık ağabeyimden para alamıyordum. Çok parası olmasına, iki çocuğu, güzel karısı ve cins köpekleriyle bahçeli bir evde yaşamasına, garajında iki lüks otomobil ve bir cip olmasına rağmen bana para vermiyordu. Kitabımı bitirememiştim, yayın evleriyle görüşmelerim boktan gidiyordu ve son zamanlarda sertleşmemden memnun değildim.

Genelde üzerimden çıkarmadığım sabahlığımın sol kolu elenerek dirsekten delinmiş ve yakaları yeprimişti. Hayatımı ve kariyerimi bir sabahlıkla anlatacak olsam ondan iyisini bulamazdım ve bu yüzden aramızdaki bağ her geçen gün kuvvetleniyordu. Faturaları ödemediğimden internetim ve doğal gazım kesilmişti, dünyayı sadece ulusal medyadan takip edebiliyordum ve ne dediklerinde aslında neyi söylemediklerini anlayabiliyordum.

Balkondaki saksıdan son domatesi kopardım, geçen pazartesi aldığım ekmekten kalan son parçanın arasına koyup biraz tuz ekip ısırdım. Domatesin tadı güzeldi, tuz aynıydı ama ekmek küflenmişti. Lokmayı ağzımda birkaç kere çevirdikten sonra küf tadı kalmadı ve yuttum. Neslihan dün aramamıştı, belki de telefonun şarjı bittiğinden kapanmıştı ama şarj adaptörünü bir türlü bulamıyordum. Dolabın

MKAANS

dibinde kalmış, son kullanma tarihi geçmiş bir kutu yaş kedi mamasını kediye verdim. Kabın dibindeki sosu ekmekle sıyırmayı düşündüm. Sonra da kendime kızdım, kedinin rızkına bile göz dikebilecek bir durumda olmak hoş değildi. Neyse ki kahvem vardı ve sondan altıncı sigaramı yaktım. Balkonda, marketten tanesini 24,99 TL'ye aldığım portatif ve artık güneşten solmuş, dikişlerinden yırtılmaya başlamış sarı renkli yönetmen sandalyeme oturdum, ayağımı da diğerine uzattım. Ayak tırnaklarım uzamıştı, bir kez daha kesmeyi yarına erteledim.

Oturduğum yerden televizyonu görüyordum, sesini kapatmıştım ama söylenenleri tahmin edebiliyordum. Denizden, boğularak ölmüş mültecilerin cesetlerini çıkaran bir Sahil Güvenlik botu'nun görüntüleri üzerine ne söylenebilirdi ki. Bir sonraki kanalda, sarışın sunucuyu ağzı açık dinleyen ileri yaşlı kadınlar ve her fırsatta konuk şarkıcının şarkısına eşlik edip dans eden bir kalabalık vardı ve Sahil Güvenlik onları kurtarmıyordu.

Televizyonda kanal değiştirme hızında değişen bir ruh halim vardı (Zapping Sendromu) ve terapistim bütün sorularımı yanıtsız bırakıyordu. Parasını ağabeyim ödediği için gidiyordum, birkaç kez seansa girmezsem, ücreti fifti-fifti kırışmayı teklif ettim, doğrusu sıkı pazarlıkçıydı, en son altmışa-kırka bile razı oldum, yine de cevap vermedi. Bütün konuşmayı ben yapıyordum, sorunları ve çözüm yollarını ben anlatıyordum ama ağabeyim ona para ödüyordu.

Kapı çaldı, kapıcımız Mustafa'nın servis saatiydi ve ondan aldığım borcu henüz ödememiştim, isterse çocuklarının kitaplarını kaplayabileceğimi veya İngilizce ders verebileceğimi söylemiş ve reddedilmiştim. Kapıyı ısrarla birkaç kez çaldı, evde olduğumu ve açmadığımı biliyordu ve ben de bunun doğru olduğunu biliyordum. Televizyonun sesini bu yüzden kapatmıştım ve işe yaradığını zannediyordum.

Sondan beşinci sigaramı almak için salonu geçerken, koltuğun altındaki toz lülelerinin rüzgarımdan dalgalandığını gördüm. Sanırım toz kendi kendine çoğalıyor ve safları sıklaştırıyordu. Toz lülelerinin arasında şarj adaptörünün ucunu fark ettim ve telefona taktım. Birkaç dakika sonra telefonu açtım. Ağabeyim ve Neslihan aramışlardı, bir de siktiğimin emlak yatırım danışmanından mesaj vardı. Kedinin yaş mamasına ekmek banıyordum ama bir emlak yatırımcısının müşteri portveyindeydim.

Kedi yine mutfağa kusmuştu, bir an belki kediyi, kumuna kusmaya alıştırabilirim diye düşündüm. Eski gazeteleri almak için banyoya gittim. Bir süredir, biten tuvalet kağıdı yerine kullanıyordum ve kıçımın baskı mürekkebiyle boyanmasından başka bir sorun yaşamıyordum. Bazı köşe yazarlarını tam yerine denk getirebiliyordum. Gazeteleri kedi kusmuğunun üzerine serdim, beklerken bir sigara yaktım. Kedi bacağıma süründü ve aynı ifadeyle bana baktı. Ona kızmadığımı, bazen başka şeylere kızıp, hıncımı ondan çıkardığımı ve bunun için üzgün olduğumu anlattım. Gazete kusmuğun suyunu emmişti, güzelce etrafını çevirerek gazetenin içine aldım. Her geçen gün tekniğimi geliştiriyordum. Kusmuğun ılık ıslaklığını elimde hissettim, midem bulanmadı ama hafifçe geğirdim ve küflü ekmek tadı ağzıma geldi. Bu sırada telefonum çaldı, arayan Neslihan'dı. Akşama balık getireceğini, salata için bir şeyler almamın iyi olacağını söyledi ve beni çok sevdiğini. Kedi pencere pervazında güneşleniyordu, sabahlığımı çıkardım ve mekik çekmek için donla halıya yattım. Önce sondan dördüncü sigaramdan derin bir nefes aldım, sonra keşke onu sevdiğimi söyleseydim diye düşündüm.

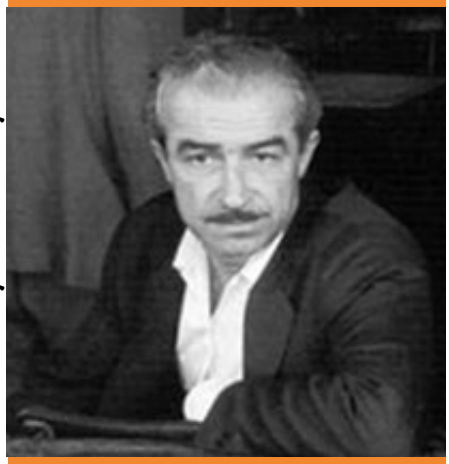

Katılmak için *yayınevlerinin Orhan Kemal Roman Armağanı Sekreterliği'ne bir katılım yazısı ekinde, ilgili yazarlarının 10 Adet kitabını göndermeleri gerekiyor.*

2019 YILI 48. ORHAN KEMAL ROMAN ARMAĞANI'NA KATILIM SÜRESİ BAŞLADI.

Katılmak için yayınevlerinin Orhan Kemal Roman Armağanı Sekreterliği'ne bir katılım yazısı ekinde, ilgili yazarlarının 10 Adet kitabını göndermeleri gerekiyor.

Orhan Kemal Roman Armağanı'na katılım süresi **10 Ocak 2019** tarihine kadar sürecek. Roman armağanı **17 Mayıs 2019** tarihinde seçici kurulun toplantısında belirlenecek.

Orhan Kemal Roman Armağanı'nın yönetmeliğine www.orhankemal.org'dan ulaşılabiliyor.

Nâzım K. Öğütçü, M. Nuri Gültekin, Erendiz Atasü, Ataol Behramoğlu, Çimen G. Erkol, Adnan Özyalçıner ve Tahir Şilkan Orhan Kemal Roman Armağanı Seçiciler Kurulu, 2018 yılı 47. Orhan Kemal Roman Armağanı'nı **"Kul"** eseriyle Seray Şahiner'e layık görmüştü.

Kazanan yazara ödülü **3 Haziran 2019** tarihinde yapılacak olan Orhan Kemal'i anma gününde verilecek.

Takvimler 14 Kasım 1889 u gösteriyordu...
New York World çalışanı Nellie Bly,
40.071 kilometre sürecek olan Dünya seyahatine
başladı.Seyahatine esin kaynağı olan Seksen Günde
Devr-i Âlem'in yazarıJules Verne
ile de bu seyahati sırasında tanıştı

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

NELLIE BLY

D.5 MAYIS 1864 PENSILVANYA, ABD
Ö.27 OCAK 1922 NEW YORK CITY, ABD

Nellie Bly, (gerçek adı Elizabeth Jane Cochran, d. 5 Mayıs 1864, Pensilvanya, ABD - ö. 27 Ocak 1922, New York), Amerikalı gazeteci.

Gerçek adı Elizabeth Jane Cochran olmasına karşın gazetecilik hayatında Nellie Bly takma adını kullanmıştır. Soruşturmacı gazetecilik tarihinin efsane gazetecilerindendir. Yöntemi farklı kimliklere bürünüp haber yapmasıdır. En büyük örneği 1887 yılında Kadınlar Akıl Hastanesi ile ilgili bir haber yapmak için heyeti kandırıp hastaymış gibi hastanede kalmasıdır. Bu yöntemleriyle Amerika'nın dikkatini çekmeyi başarmıştır.

1864 yılında Pennsilvanya'nın güney batısında, babası Michael Cochran'ın kurduğu Cochran's Mills kasabasında dünyaya geldi. Gerçek adı Elizabeth Jane Cochran'dır (Soyadının sonuna sonradan "e" ekleyerek Cochrane yapmıştır). İrlanda'dan Amerika'ya 1790'larda göç etmiş bir ailenin kızıdır.

1870 yılında babasını kaybetti ve ailesi maddi sıkıntıya düştü. Indiana'da öğretmen okulunda eğitim gördü, 1879 yılında mezun oldu. 18 yaşında iken The Pittsburgh Dispatch gazetesinde yayımlanan ve kadınların yerinin evi olduğu, kadının iş hayatında yer almasını bir canavarlık olduğu gibi cinsiyetçi ifadeler içeren bir yazıya yanıt olarak yazdığı mektup, gazete idarecilerinin dikkatini çekti ve gazetenin iş teklifi aldı. Bu teklifi kabul ederek gazetenin ilk kadın muhabiri oldu. Bu sırada Nellie Bly takma adını kullanmaya başladı. Kadınların iş yaşamında karşılaştıkları kötü koşullar ortaya çıkarıp haber yapmak için bir işçi ile yer değiştirmek gibi yöntemleri ile tanındı. Ancak kadın olduğu için kendisinden sadece moda, dekorasyon gibi konularda yazması istenince işten ayrıldı. Serbest gazeteci olarak Meksika'ya gidip gazete için bu ülke hakkında bir yazı dizisi hazırlama teklifi kabul edilince altı ay kalmak üzere Meksika'ya gitti. Makalelerinden birinde Meksika hükûmeti aleyhinde eleştiride bulunan bir gazetecinin tutuklanmasına karşı çıktıı için sınırdışı edilerek Amerika'ya döndü. Meksika yazılarını 1888'de kitap haline getirdi.

ABD'ye döndükten sonra New York City'e yerleşti ve Joseph Pulitzer 'in New York World gazetesi için çalışmaya başladı. Bu gazetedeki ilk işi, "akıl hatası bir kadın" kılığında Blackwell Kadın Akıl Hastalıkları Hastane'sine girip içerideki koşulları gözlemlemek idi. Ruhsal bunalımda olan bir amnezi hastasıymış gibi davranarak doktorları kandırmayı başardı ve hastaların olumsuz koşullarını su yüzüne çıkaran "Deliler Evinde 10 Gün" adlı yazı dizisiyle sansasyon yarattı. Akıl Hastanesinde yaşadıkları daha sonra kitap oldu. Yazı dili, günümüzde eleştirilen Sarı gazetecilik kavramını ortaya çıkartan tartışmaların da başlangıcı oldu. 2016 yılında olay filme de uyarlandı.

Jules Verne'nin Seksen Günde Devr-i Âlem eserinden esinlenen Bly, 14 Kasım 1889 tarihinde 24.899 millik (40.071 km) Dünya seyahatine başladı. turunu 72 gün 6 saat 11 dakika sonra tamamlayan gazeteci, seyahati sırasında Fransa'nın Amiens şehrinde Jules Verne ile tanıştı.

Gerçek adı Elizabeth Jane Cochran olmasına karşın gazetecilik hayatında Nellie Bly takma adını kullanmıştır. Soruşturmacı gazetecilik tarihinin efsane gazetecilerindendir.

The World.
CIRCULATION BOOKS OPEN TO ALL.
340,113 COPIES.
FIVE CENTS.
NEW YORK, SUNDAY, JANUARY 26, 1890.
PRICE FIVE CENTS.
SHE'S BROKEN EVERY RECORD!
FATHER
Even Imagi
the Perfo
HER TIME;
Thousand
at
WELCOME
The Whole
NELLIE
A Little Pardonable Consternation Among the Globe-Circlers at the Remarkable Achievement of "The World's" Traveller.
ALL EUROPE ENTHUSIASTIC.

MKAANS

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

.Bu şehirde düşünülemez. Düşünmek iyi değil, sıhhate muzırdır. Allah'ı bile düşünemezsin. Düşündün müydü karşına onun namına iğrenç mecmualar, nefesleri yırtık para kokan şairler, ölü bekleyen imamlar çıkar. Avâidini isterler. (Tekili: Âide) İratlar, gelirler. Aidat. Tahsisât. Gelirler. (Arapça)

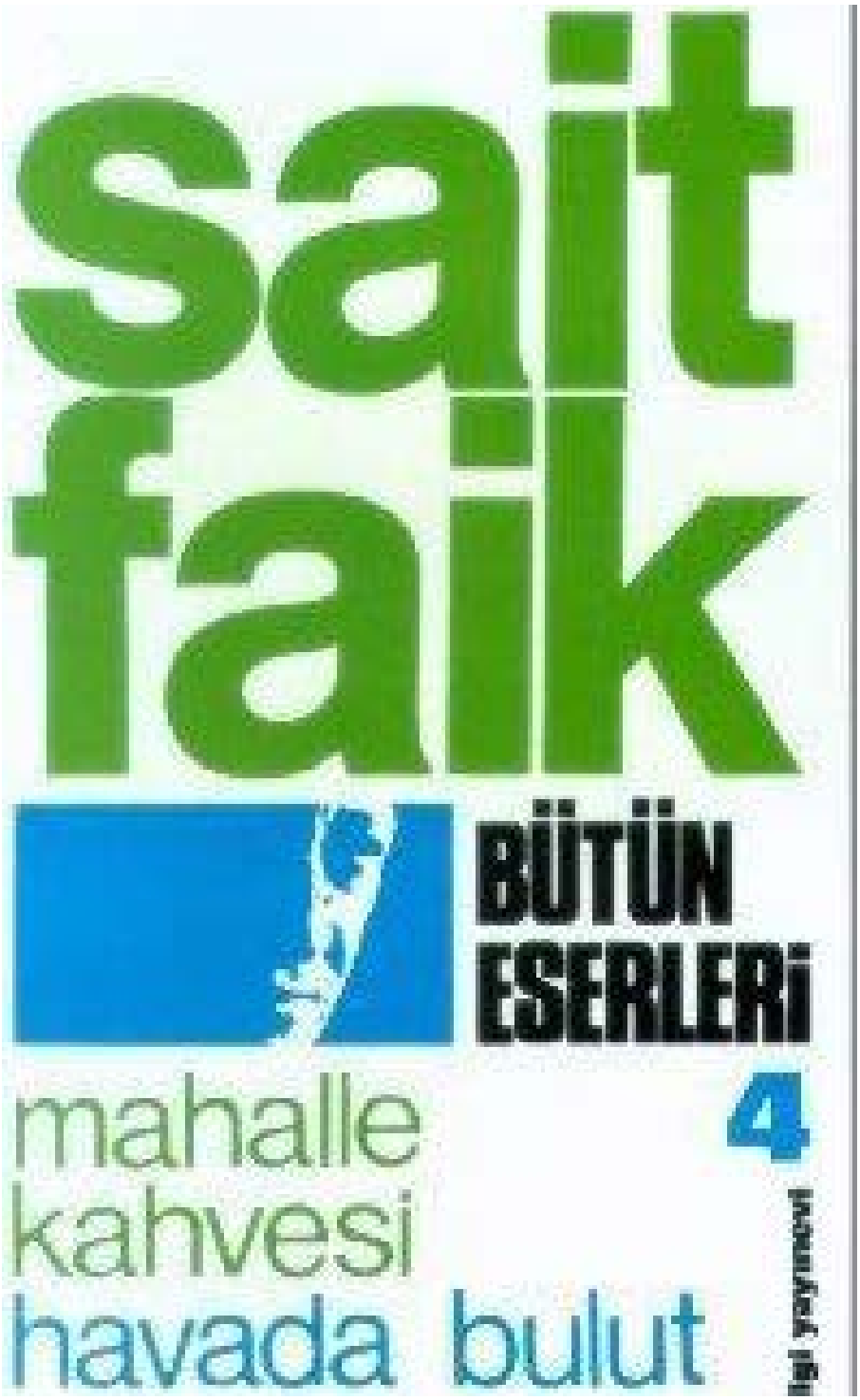

"SÖYLENDİM DURDUM"

Sait Faik Abasıyanık

Şöyle bakıyorum şehre de, yeşil yeşil bir şey geçiyor içimden. Su mu, çayırlık mı, orman mı? Değil. Yeşil bir şey, zehir yeşili bir şey. Bir takım yeşil renkli zehirlerle zehirlenmiş, yeşil bir su.

Köpek leşi gibi uyuyor şehir: Yok, değil, öyle değil… Köpek leşi, kokusu yönünden iğrenç, yoksa ölmüş bir köpekte kırılmış bir çocuk oyuncağının hüznünden başka, tatsız ne vardır. Koku cihetinden öyle bu

şehir. Pis şehir bu. Alabildiğine pis şehir: Bit gezmemiş kanepe, sümük sürülmemiş, tükürülmemiş, balgam atılmamış hiçbir yeri yok. Yakamızdaki kir, fabrika dumanından değil, pislikten, tozdan, mikroptan.

Bu şehir laubaliliğin, kötülüğün, ikiyüzlülüğün kaynaştığı bir şehir. İyi insanları yok mu? Dolu. Ama nasıl çekilmişler, nasıl ürkmüşler, nasıl kapanmışlar bir yere? Neredeler?

Bu şehirde düşünülemez. Düşünmek iyi değil, sıhhate muzırdır. Allah'ı bile düşünemezsin. Düşündün müydü karşına onun namına iğrenç mecmualar, nefesleri yırtık para kokan şairler, ölü bekleyen imamlar çıkar. Avâidini isterler

"Ben fukara severim" dersin kendi kendine, yalandır. Kendin de inanmazsın. Hangi fukarayı, nasıl fukarayı? Bu canavar gibi dilenci kadını mı? Bu arsız, edepsiz, huysuz çocuğu mu? Bu iki paralık adamın önünde secdeye varan balıkçıyı mı? Yoksa köşe başında oturup çürüklerini, yüzünden açlığı, kimsesizliği, hafifçe deliliği, dünyadan bıkkınlığı akan adama yutturan, külhanbeyi kestaneciyi mi?

Kimdir bu sevdiğin insan? Anladık, fakir, kimsesiz, bahtsız… ama kim?

Kim olacak? Sensin. Kendi kendinsin. Evet, bu şehirde herkes dönüp dolaşıp, kendisinde karar kılacak. Başkasını seven tek adam bulamazsın. Olmasına da imkân yoktur. Hani bazı insanlar vardır, iyilik edersin. Bir edersin, iki edersin, üç edersin. Sonra edemeyecek hale gelirsin de elinden bir şey yapmak gelmez. O zaman bir de bakarsın ki, karşındaki sana düşman kesilmiştir. Hepimiz böyleyiz işte. Bütün iyilikleri, bütün dostlukları tulumba gibi emeriz. Sonra dostluklar, iyilikler de kuyular misali kurur. İşte o zaman başlar pandomima, kocaman dedikodu.

Çekilecek bir köşemiz olacak. Yatağımız olacak. Yorganı gözlerimize çekeceğiz. Belki bir deniz kenarı, bir ağaç altı, bir rüzgâr, bir sessiz kahve, bir bardak çay, bir simit, bir dilim kaşar peyniri, bir yarım kilo şarap bulursak, dost olarak bu en iyisi. Ama insan? Yok, kardeşim yok, insan bulamayacağız. Bu şehir bu kadar pisken, bu kadar laubali, bu kadar düşükken, para kazanıp da kendinden ötesini, beygirini kullanan arabacıdan daha merhametsizce kullanıp da rahat edenler, sessizce, tereyağından kıl çeker gibi kendini aramızdan çekmişleri bir bakıma haklı buluyorum, gibime geldi. Sonra da düşündüm. Onlar böyle ettiler bu şehri. Belki de bu şehre vebalar, belki de bu şehre koleralar gelecek yakında.

Kime bütün bunları istiyorum gibi geliyorsa, namussuz olan odur. İstemiyorum. Aldanma konuşmama. Bırak Allah'ı bir tarafa. O nasıl bizi sessizce bırakıp gittiyse, biz onu tekrar buluncaya yahut büsbütün yoktur deyinceye kadar, o bizim işimize karışacağa benzemiyor. Ama bu şehir artık şehre benzemeli, ama nasıl? Nasıl mı? Sen mi çare düşüneceksin! Gülerim. Ama evvela sen! Sen yazıcı! Bırak eşekliği artık! Olmazsa yazma. Çekil, otur oturduğun yerde. Sen mi süsleyeceksin, sen mi temin edeceksin metresini gazete çıkaranın, sen mi onun şöhretini, kalemini, otomobilini Avrupa'dan getireceksin. Sonra gidip Haşet Kütüphanesi'nin vitrinlerindeki 350 franklık kitaba hasretle bakacaksın. "2 kuruştan 30 frank ne eder?" diye düşüneceksin. Şu Sartre müthiş adam. İsmini duydun. Daha bir kitabını bile okumadın. Okumak istiyorsun ama alamayacaksın o kitabı, alırsan enayilik edersin. Yarın ayran bile içemezsin. O, bardağı 10 kuruşa olan ayran. Yani, bir kaşık yoğurtla bir bardak suyu karıştırıp da 10 kuruşa satan adamın namussuz olduğunu bile bile, elinden içtiğin, enayice sine bütün şehir insanlarının gözü önünde yapılan hırsızlığı, dolandırıcılığı bile bile; Değiştir mesleğini be! Dur ayrancının önünde sabahları. Yap bir güğüm ayran evde. Koy o herifin önüne kaldırıma. 2 kuruştan ayran sat, sat da herif gözünü oysun. Seni, parayla fukaralar tutup dövdürsün. Daha olmazsa öldürtsün.

Kestane sat bir çıkmaz sokağın başında. Çürüklerini ayır ayır, sokağa at, yine üç yüzden okut. Korkma, ziyan etmezsin. Ama başına bela musallat olurmuş, aldırma, koru kendini. Seni tanıyan kimse senden kestane almazmış; senin gözünün önünde, giderler, çürüklerini inadına başkasından alırlar da senden almazlarmış. Varsın almasınlar.

Bütün şehirle dost değilsin a! Sen başla bir defa işe. Bir haftaya kalmaz, şapkası delik, gözleri uçuk, rüzgâra karşı içi yünsüz bir adamcağıza çürüklerini, pişmemişlerini dayayacaksın. Bunu yapacaksın. Yapmazsan, hayatından, kestanecilikten hiçbir şey anlamayacaksın. Manav çırağını, bakkal oğlunu, tüccar kâtibini, gazeteci muharririni böyle yetiştiriyor. Bu şehir böyleyken, bu böyle sürüp gidecek

Kaynak: Mahalle Kahvesi – Havada Bulut

SAİT FAİK ABASIYANIK

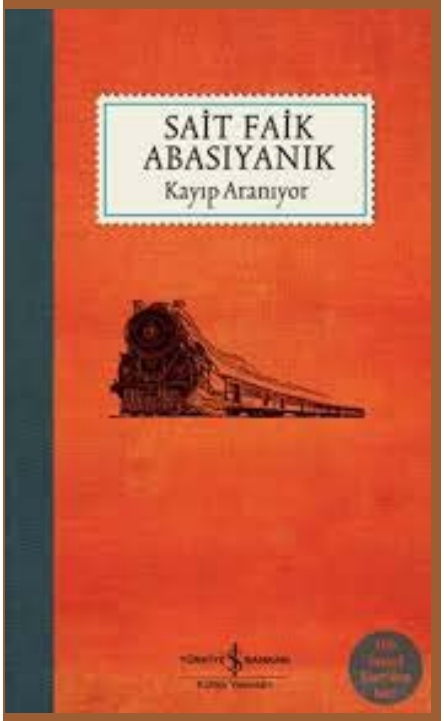

Moupassant ve Çehov tarzı durum öyküsünün Türk Edebiyatı'ndaki en önemli temsilcilerinden biridir.

Moupassant ve Çehov tarzı durum öyküsünün Türk Edebiyatı'ndaki en önemli temsilcilerinden biridir. Genellikle toplumun alt kesimlerinden seçtiği kahramanları gerçekçi bir yapıdadır. Öykülerindeki en belirgin temalar doğa, balıklar, deniz ve Rum balıkçılardır. Öykülerinin dışında roman, şiir ve röportajları bulunmaktadır.

18 Kasım 1906 Adapazarı'nda doğan yazarın gerçek ismi Mehmet Sait'tir. Babası Mehmet Faik Bey, kereste tüccarıydı. İlköğrenimine Adapazarı'nda başlayan Sait Faik, ortaöğrenimine İstanbul Erkek Lisesi ve Bursa Lisesi'nde devam etti. Edebiyat hayatına bu dönemde şiir ile atılmıştı. İlk öyküsü İpek Mendil 1926 yılında yazmıştı. 1929 yılında ise Kenan Hulusi aracığı ile Uçurtma adlı öyküsü Milliyet Gazetesi'nde yayınlandı.

1928 yılında girdiği İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde iki sene okuduktan sonra babasının isteği üzerine İsviçre'ye iktisat okumaya gitmiştir. Ancak çok geçmeden Fransa'ya geçti. 1931 -1935 yılları arasında Fransa'da kaldı. Kültürel yapısı ilginç gelen Grenoble şehrinde uzun bir süre kalarak entelektüel çevrelere girdi. İçki ve avare yaşam ile tanışması böyle başladı. Burada sürdüğü düzensiz yaşan yüzünden babası onu geri çağırdı ve 1935 yılında yükseköğrenimini yarıda bırakarak Türkiye'ye döndü.

Türkiye'ye döndükten sonra bir süre Halıcıoğlu Ermeni Yetim Mektebi'nde Türkçe öğretmenliği yaptı. Ardından babasının açtığı

toptancı tahıl mağazasını işletmekle uğraşsa da başarılı olamadı. II. Dünya Savaşı yıllarında **"Haber"** adlı gazetede adliye muhabirliği yaptı. Bu dönemden sonra sadece yazı işleriyle uğraşmaya karar vermişti. İlk kitabı **"Semaver"** yayımlandı.

1939 yılında babasının ölümü üzerine yazmayı bıraktı. Maddi güçlük çeken annesiyle birlikte Burgazada'daki evinde yaşamaya başladı. Türkiye'de siyasi rejimin yazarlara baskısının ağır olduğu bir dönemde, 1940 yılında **"Şahmerdan"** adlı kitabı kitabını yayımladı. Bu kitapta bulunan bir öykü nedeniyle Sıkıyönetim Mahkemesi'nce yargılanmıştı. Beraat ine kadar **"Medar-ı Muaşeret Motoru"** adlı kitabı da toplatıldı. 1946 yılında kendisine siroz teşhisi konulana kadar yazmaya devam etti. Hastalığının kendisinde yarattığı duygusallık olgunluk dönemi yazılarında etkili olmuştu. Fakat bir süre sonra yazmaya yeniden başladı. 1951 yılında yazdığı **"Kayıp Aranıyor"** adlı kitabı toplatıldı. 1953 yılında Amerika'daki **"Mark Twain"** derneğine fahri üye seçildi.

11 Mayıs'ta Burgazada'daki evinde sirozdan ölene dek yazmaya devam etti. 1963 yılında annesinin ölümünden sonra Burgaz Ada'daki evi **"Sait Faik Müzesi"** haline getirildi. Vasiyeti gereğince eserleri Darüşşafaka Derneği'ne bırakıldı. Annesi Makbule Hanım'ın çabalarıyla ölümünden bir yıl sonra verilmeye başlanan hikâye ödülü **"Sait Faik Hikâye Armağanı"** halen devam etmektedir.

Eserleri:

Öykü kitapları
Semaver
Sarnıç
Şahmerdan 1940
Lüzumsuz Adam
Mahalle Kahvesi
Havada Bulut
Kumpanya
Havuz başı - Son Kuşlar
Alem Dağında Var Bir Yılan
Az Şekerli
Tüneldeki Çocuk
Mahkeme Kapısı
Romanları
Medar-ı Muaşeret Motoru
(Birtakım İnsanlar) 1944
Kayıp Aranıyor

Kısa Öykülü İllüstrasyon

Öykü:Tayfun Öneş
İllüstrasyon:
Mehmet Kaan Sevinç

ZALİM ZÜHTÜ

Mesut Ekener